

2 Sử-ký

Mục-đích: Để hợp-nhất Y-sơ-ra-ên quanh sự thờ-phượng Đức GIA-VÊ chân-thành bằng việc bày-tô tiêu-chuẩn của Ngài cho các vì vua xét-xử. Các vì vua công-chính của Giu-đa và những cuộc phục-hưng dưới sự trị-vì của họ được làm nổi bật, và tội-lỗi của những vì vua độc-ác cũng bị phê-bày.

Người viết: E-xơ-ra theo truyền-thống Giu-đa

Viết cho: Tất cả Y-sơ-ra-ên

Ngày viết: Khoảng 430 TC (Trước Christ giáng sinh), ghi lại các biến-cổ từ khi Sa-lô-môn bắt đầu trị-vì (970 TC) cho đến khi bắt đầu đi lưu-đày bởi người Ba-by-lôn (586 TC)

Bối-cảnh: Quyển 2 Sử-ký đi song song với hai quyển 1 Các Vua và 2 Các Vua phục-vụ độc giả như sách chú giải cho chúng. Nguyên-thủy hai quyển 1 và 2 Sử-ký là một quyển; nó được viết trong thời-kỳ bị lưu-đày theo quan-điểm thầy tế-lễ, làm nổi bật tầm quan-trọng của đền-thờ và những cuộc phục-hưng tại Giu-đa. Vương-quốc phía bắc, Y-sơ-ra-ên, gần như không được viết đến trong sách Sử-ký này.

Câu gốc: “và dân Ta, những kẻ được gọi bởi danh Ta, tự hạ mình xuống, cầu-nguyện, tìm-kiếm mặt Ta, và quay bỏ các đường-lối gian-ác của chúng, thì Ta sẽ nghe từ trời, sẽ tha-thứ tội của chúng, và sẽ chữa lành đất của chúng.” (7.14)

Nhân-vật chính: Sa-lô-môn, nữ-hoàng Sê-ba, Rô-bô-am, A-sa, Giô-sa-phát, Giô-ram, Giô-ách, U-xi-gia, A-cha, Ê-xê-chia, Ma-na-se, Giô-si-a

Chỗ chính: Giê-ru-sa-lem, đền-thờ

Những nét đặc-biệt: Gồm hồ-sơ chi-tiết về kiến-trúc đền-thờ.

Ý chính: Một giáo-sĩ vừa kể chuyện vừa chiếu lên hình một pho tượng bằng đá mà dân bốn xứ đó đang thờ-phượng với đức-tin rằng nhờ đó được mùa-màng và con cái khỏe mạnh. Với nụ cười kẻ cả, chúng ta lấy làm lạ về sự không hiểu biết của dân đó và quả-quyết: Thờ hình-tượng là dị đoan. Trong lúc ấy chúng ta lại đang có các hình-tượng của mình gồm có: tài-sản, thanh-thể, hay lòng tự-mãn. Nếu chúng ta đặt bất cứ cái gì hay người nào vào chỗ của Đức Chúa TRỜI, thì chúng ta thờ-phượng cái đó hay người đó; chúng ta vi-phạm hai điều-răn đầu trong 10 điều-răn.

Người Y-sơ-ra-ên được Đức Chúa TRỜI chọn để đại-diện Ngài trên trái đất. Nhưng họ thường quên lẽ thật và sự kêu gọi của mình để theo hình-tượng như các dân-tộc khác. Các đảng tiên-tri, những thầy tế-lễ, và sự sửa-phạt đẩy họ trở về cùng Đức Chúa TRỜI, Đấng Tạo-hóa chân-thật và độc-nhất. Sách 2 Sử-ký ghi lại lịch-sử của các vì vua thờ hình-tượng và tham-những của Giu-đa (và không đếm xia đến lịch-sử Y-sơ-ra-ên, vương-quốc phía bắc). Thịnh-thoảng có một vì vua tốt nổi lên tại Giu-đa để có một thời-gian phục-hưng, kể đến là sự xuống dốc đến chỗ hỗn-loạn, hủy-hoại, rồi bị lưu-đày. Bài học quá khứ này là: quả-quyết diệt bỏ hình-tượng trong cuộc sống mình để thờ-phượng một mình Chân Thần, Đấng Tạo-hóa, Đức Chúa

TRỜI. Quyển 2 Sử-ký tiếp-theo lịch-sử trong quyển 1 Sử-ký. Con trai Sa-lô-môn của Đa-vít lên làm vua. Sa-lô-môn xây đền-thờ lộng-lẫy theo ước-mơ và yêu-cầu của cha mình (đoạn 2-5). Sa-lô-môn hưởng được sự thanh-bình và phồn-vinh trong 40 năm. Con trai người là Rô-bô-am kế-vị; với sự kém trưởng-thành của người, đất nước bị chia đôi.

Tại Giu-đa có một ít vua tốt nhưng nhiều vua xấu. Vua tốt vâng theo luật-lệ của Đức Chúa TRỜI, dẹp bỏ các chỗ thờ hình-tượng, và không thông-đồng với các nước gian-ác. Các vua tốt gồm có: A-sa, Giô-sa-phát, U-xi-gia, Ê-xê-chia, và Giô-si-a. Trong rất nhiều vua xấu, A-cha và Ma-na-se là tệ nhất. Cuối cùng quốc-gia ấy bị chiếm, dân bị lưu-đày, và đền-thờ bị phá-hủy.

2 Sử-ký kêu gọi sự hiệp một của dân-tộc ấy quanh việc thật sự thờ-phượng Đấng Tạo-hóa. Câu 7.14 là câu nổi tiếng nhất trong Thánh-Kinh. Khi quý vị đọc 2 Sử-ký, xin lắng nghe tiếng của Đức Chúa TRỜI, vâng lời Ngài, và nhận-lãnh sự cứu-chuộc của Ngài, để có sự chữa lành sinh-mạng của mình.

A. SỰ TRỊ-VỊ CỦA SA-LÔ-MÔN (1.1-9.31)

1. Sa-lô-môn xin Đức Chúa TRỜI sự khôn-giaoan (1.1-1.18)

Sa-lô-môn thờ-phượng tại Ga-ba-ôn (1.1-1.7)

1¹Bấy giờ Sa-lô-môn con trai của Đa-vít cùng-cổ người vũng vàng trên vương-quốc của người, và GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người ở cùng người và nâng người lên nhiều. ²Và Sa-lô-môn nói với tất cả Y-sơ-ra-ên, với những chỉ-huy-trưởng hàng ngàn và hàng trăm, với các quan-án, và với mọi người lãnh-đạo trong tất cả Y-sơ-ra-ên, các gia-trưởng của tổ-phụ. ³Đoạn Sa-lô-môn, và tất cả hội-chúng ở cùng người, đi đến nơi cao tại Ga-ba-ôn; vì lều hội-kiến của Đức Chúa TRỜI mà Môi-se tôi-tớ Đức GIA-VÊ đã làm trong vùng hoang-vu, ở tại đó. ⁴Tuy nhiên Đa-vít đã đem rương Đức Chúa TRỜI từ Ki-ri-át-Giê-arim lên đến chỗ mà người đã chuẩn-bị cho nó; vì người đã dựng lên một cái lều cho nó tại Giê-ru-sa-lem. ⁵Bấy giờ, bàn-thờ bằng đồng mà Bết-sa-lê-ên con trai của U-ri, con trai của Hu-ơ đã làm, ở đó phía trước cái đền-tạm Đức GIA-VÊ, và Sa-lô-môn cùng hội-chúng đã tìm ra. ⁶Và Sa-lô-môn đi lên đó trước mặt Đức GIA-VÊ đến bàn-thờ bằng đồng ở tại lều hội-kiến, và dâng 1 ngàn của-lễ thiêu trên nó.

⁷Trong đêm đó Đức Chúa TRỜI hiện ra cùng Sa-lô-môn và phán cùng người: “Xin điều Ta sẽ cho ngươi đi.”

Lời Sa-lô-môn cầu xin sự khôn-giaoan (1.8-1.13)

⁸Và Sa-lô-môn thưa cùng Đức Chúa TRỜI: “Chúa đã đãi thân-phụ con là Đa-vít với sự ân-cần thương-yêu vĩ-đại, và đã lập con làm vua trong chỗ của người. ⁹Bây giờ, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI ôi, lời của Chúa cùng thân-phụ Đa-vít của con được ứng-nghiem rồi, vì Chúa đã lập con làm vua trên một dân-tộc rất nhiều như bụi của trái đất. ¹⁰Bây giờ xin cho con sự khôn-giaoan và thông-hiểu, để con có thể đi ra và đi vào trước mặt dân này; vì ai có thể cai-trị dân tộc vĩ-đại này của Chúa?” ¹¹Và Đức Chúa TRỜI phán cùng Sa-lô-môn: “Vì điều này đã ở trong tâm ngươi, và ngươi đã chẳng xin giàu-có, tài-sản, hay vinh-dự, hoặc sinh-mạng của những kẻ ghét ngươi, thậm-chí ngươi cũng đã chẳng xin sống thọ, nhưng ngươi đã xin cho ngươi sự khôn-giaoan và thông-hiểu, để ngươi có thể cai-trị dân Ta, mà Ta đã lập ngươi làm vua trên chúng, ¹²cho nên sự khôn-giaoan và thông-hiểu đã được ban cho ngươi. Và Ta sẽ cho ngươi giàu-có, tài-sản, và vinh-dự, đến nỗi không có vua nào trước ngươi đã có, cũng sẽ không có ai đến sau ngươi.” ¹³Thế là Sa-lô-môn đi từ chỗ cao ở tại Ga-ba-ôn, từ lều hội-kiến, đến Giê-ru-sa-lem, và người trị-vì Y-sơ-ra-ên.

Tài-sản của Sa-lô-môn (1.14-1.18)

¹⁴Và Sa-lô-môn tích-lũy cỗ xe và kỵ-binh. Người có 1 ngàn cỗ xe và 12 ngàn kỵ-binh; người đặt chúng trong các thành để xe và với nhà vua tại Giê-ru-sa-lem. ¹⁵Và nhà vua làm vàng và bạc đầy ắp trong Giê-ru-sa-lem nhiều như đá, và người làm các cây tuyết-tùng nhiều như các cây sung dâu trong vùng đất thấp. ¹⁶Và ngựa của Sa-lô-môn được nhập từ Ê-díp-tô⁽¹⁾ và từ Kô-a, các thương-gia của

vua mua chúng với một giá từ Kô-a. ¹⁷Và họ đem ra và đem lên các cỗ xe từ Ê-díp-tô theo giá 600 siéc-lơ bạc cho mỗi cái, và ngựa 150 cho mỗi con, và cùng một cách đó họ đem chúng ra cho tất cả những vua của những người Hê-tít và các vì vua của A-ram. ¹⁸Bấy giờ Sa-lô-môn nói để xây đền cho danh Đức GIA-VÊ và hoàng-cung cho người.

2. Sa-lô-môn xây đền-thờ (2.1-5.1)

Sa-lô-môn lập kế-hoạch xây đền-thờ (2.1-2.9)

2¹Thế là Sa-lô-môn đếm 70 ngàn người để khiêng gánh nặng, 80 ngàn người để đào đá trong các mỏ trên núi, và 3 ngàn 600 người để giám-sát họ. ²Rồi Sa-lô-môn phái người đến Hu-ram vua của Ty-ơ, nói: “Như ngài đã đối-đãi Đa-vít thân-phụ tôi, và đã gửi cho ông những cây tuyết-tùng để xây cho ông một cung để ở, xin cũng làm như thế cho tôi. ³Này, tôi sắp xây một cái đền cho danh GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tôi, cung-hiến nó cho Ngài, để xông hương thơm trước mặt Ngài, và để trưng-bày bánh trưng-hiến liên-tục, và để hiến-dâng những của-lễ thiêu sáng và chiều, vào các ngày ngưng-ng nghỉ, vào các ngày trăng mới, và vào các lễ đã định của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng tôi, việc này là mãi mãi trong Y-sơ-ra-ên. ⁴Và cái đền mà tôi sắp xây sẽ là vĩ-đại; vì Đức Chúa TRỜI chúng tôi là vĩ-đại hơn tất cả các thần. ⁵Nhưng ai lại có thể xây một cái đền cho Ngài, vì các tầng trời và các tầng trời cao nhất không có thể chứa Ngài? Vì vậy tôi là ai, mà tôi nên xây một cái đền cho Ngài, ngoại trừ để dâng lên trong khói⁽²⁾ trước mặt Ngài? ⁶Và bây giờ xin sai đến cùng tôi một người lành nghề để làm việc với vàng, bạc, đồng, và sắt, và với vải màu tím, đỏ sậm, và tía, và là người biết chạm-trổ, để làm việc với các thợ lành nghề mà tôi có tại Giu-đa và Giê-ru-sa-lem mà Đa-vít thân-phụ tôi đã cung-cấp. ⁷Cũng xin gửi cho tôi gỗ tuyết-tùng, gỗ bách, và gỗ bạch đàn-hương của Li-ban, vì tôi biết rằng tôi-tớ của ngài biết cách đốn gỗ của Li-ban; và quả thật, tôi-tớ của tôi sẽ làm việc với tôi-tớ của ngài, ⁸để chuẩn-bị nhiều gỗ cho tôi, vì cái đền tôi sắp xây sẽ vĩ-đại và kỳ-diệu. ⁹Bây giờ, này, tôi sẽ cho tôi-tớ của ngài, các thợ đốn gỗ, 20 ngàn cô-ơ⁽³⁾ lúa mì già rồi, 20 ngàn cô-ơ lúa mạch, 20 ngàn bát⁽⁴⁾ rượu nho, và 20 ngàn bát dầu.”

Hu-ram trợ-giúp (2.10-2.17)

¹⁰Thế thì Hu-ram, vua của Ty-ơ, trả lời trong một lá thư gửi cho Sa-lô-môn: “Vì Đức GIA-VÊ thương dân Ngài, Ngài đã lập nhà vua làm vua trên họ.” ¹¹Đoạn Hu-ram viết tiếp: “Đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã tạo dựng trời và đất, Đấng đã ban cho vua Đa-vít một con trai khôn-giaoan, được phú với sự thận-trọng và hiểu-biết, là người sẽ xây một cái đền cho Đức GIA-VÊ và hoàng-cung cho mình. ¹²Và bây giờ tôi đang sai đi một người khéo-léo, được phú cho sự hiểu-biết, là Hu-ram-A-bi, ¹³con trai của một bà người Đan và cha là người Ty-ơ, là người biết cách làm việc với vàng, bạc, đồng, sắt, đá, và gỗ, và vải lanh màu tía, màu tím, và vải màu đỏ sậm, và biết cách làm đủ loại chạm-trổ và chế

²hay: xông hương

³một cô-ơ chừng 240 lít

⁴Bát: cũng gọi là ê-pha = 24 lít

¹Ai Cập

ra bất cứ một thiết-bị nào có thể được giao cho nó, để làm việc với những thợ khéo của vua, và với những thợ khéo của chúa Đa-vít của tôi thân-phụ của ngài. ¹⁴Thế thì bây giờ, xin chúa tôi gửi cho các tôi-tớ của nó lúa mì và lúa mạch, dầu và rượu nho, mà ngài đã nói. ¹⁵Và chúng tôi sẽ đôn bất cứ gỗ gì ngài cần từ Li-ban, và đem nó cho ngài trên các bè theo đường biển đến Gia-phô, để ngài có thể vận chuyển nó lên đến Giê-ru-sa-lem.”

¹⁶Và Sa-lô-môn đếm tất cả các người nước ngoài ở trong xứ Y-sơ-ra-ên, theo cách đếm số mà cha mình là Đa-vít đã đếm họ trước đây; và 153 ngàn 600 người được tìm thấy. ¹⁷Và người chỉ-định 70 ngàn trong bọn họ để khiêng gánh nặng, 80 ngàn để đào đá trong mỏ trong núi, và 3 ngàn 600 giám-thị để khiến dân làm việc.

Sự xây-cắt đền-thờ tại Giê-ru-sa-lem (3.1-3.2)

3¹Đoạn Sa-lô-môn bắt đầu xây đền ĐỨC GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem trên núi Mô-ri-a, nơi ĐỨC GIA-VÊ đã hiện ra cùng cha mình Đa-vít, tại chỗ Đa-vít đã chuẩn-bị, trên sân đập lúa của Ôt-nan⁽¹⁾ người Giê-bu-sít. ²Và người khởi công vào ngày thứ nhì trong tháng thứ nhì trong năm thứ tư của triều đại của mình.

Kích-thước và vật-liệu của đền-thờ (3.3-3.17)

³Bây giờ, đây là các nền-móng mà Sa-lô-môn đặt để xây đền của ĐỨC CHÚA TRỜI. Chiều dài bằng cu-bít⁽²⁾, theo tiêu-chuẩn cũ là 60 cu-bít, và chiều rộng 20 cu-bít. ⁴Và cái vòm-công ở phía trước đền dài bằng bề rộng của đền, 20 cu-bít, và bề cao 120; ở bên trong người ốp nó bằng vàng ròng. ⁵Và người ốp cái phòng chính bằng gỗ tòng, và ốp nó bằng vàng ròng, và trang-hoàng nó bằng những cây chà-là và các dây xích. ⁶Hơn nữa, người trang-hoàng đền bằng các đá quý; và vàng từ Phạt-va-im. ⁷Người cũng ốp đền bằng vàng—những cây đà, các ngạch-cửa, các vách của nó, và những cửa của nó; và người chạm những chê-rúp trên các vách.

⁸Bây giờ người làm cái phòng của nơi chí-thánh: bề dài của nó, từ bên này qua bên kia tron bề ngang của đền, là 20 cu-bít, và bề ngang của nó là 20 cu-bít; và người ốp nó bằng vàng ròng, lên tới 600 ta-lăng. ⁹Và trọng-lượng những cây đỉnh là 50 siếc-lơ vàng. Người cũng ốp các phòng cao bằng vàng.

¹⁰Đoạn người cho tạc 2 chê-rúp trong cái phòng của nơi chí-thánh và mạ chúng bằng vàng. ¹¹Và khoảng cánh xòe ra của những chê-rúp là 20 cu-bít; cánh con này dài 5 cu-bít chạm vách đền, và cánh kia của nó dài 5 cu-bít chạm cánh của chê-rúp kia. ¹²Và cánh nọ của chê-rúp kia, dài 5 cu-bít, cũng chạm vách đền; và cánh kia của nó dài 5 cu-bít giáp với cánh của chê-rúp thứ nhất. ¹³Những cánh của các chê-rúp xòe ra 20 cu-bít, và chúng đứng trên chân của chúng hướng mặt về phòng chánh. ¹⁴Và người làm bức màn màu tía, tím, đỏ đậm và vải lanh mịn, và người thêu những chê-rúp trên nó.

¹⁵Người cũng xây hai cột trụ cho phía trước của đền, cao 35 cu-bít, và đầu-trụ ở trên chót đỉnh của mỗi trụ cao 5 cu-bít. ¹⁶Người làm các dây xích trong nơi thánh bên trong,

và đặt chúng trên các chóp đỉnh những trụ; người làm 100 trái lựu và đặt chúng trên các dây xích. ¹⁷Và người dựng các trụ đó ở phía trước đền-thờ, một trụ ở bên hữu còn trụ kia ở bên tả, và đặt tên trụ bên hữu là Gia-kin⁽³⁾ và trụ bên tả Bô-ô⁽⁴⁾.

Các việc trang-trí của đền-thờ (4.1-4.22)

4¹Rồi người làm một cái bàn thờ bằng đồng, dài 20 cu-bít, rộng 20 cu-bít và cao 10 cu-bít. ²Người cũng làm một cái bệ⁽⁵⁾ đúc bằng kim-loại, 10 cu-bít từ mép này đến mép kia, theo hình tròn, cao 5 cu-bít và chu-vi là 30 cu-bít. ³Bây giờ có các hình thù như những con bò ở phía dưới nó và bao chung-quanh nó, 10 cu-bít, hoàn-toàn vây quanh cái bệ. Những con bò xếp thành 2 hàng, được đúc thành một khối. ⁴Nó đứng trên 12 con bò, 3 con hướng mặt về phía bắc, 3 con hướng mặt về phía tây, 3 con hướng mặt về phía nam, và 3 con hướng mặt về phía đông; và cái bệ được đặt trên lưng của chúng, và tất cả các phần thân sau của chúng quay vào phía trong. ⁵Nó dày một gang, và mép của nó được làm giống như mép cái chén, như hoa huệ nữ; nó có thể chứa 3 ngàn bát. ⁶Người cũng làm 10 cái chậu lớn để rửa trong đó, và người để 5 cái bên hữu và 5 cái bên tả, để rửa các đồ-vật cho của-lễ thiêu; nhưng cái bệ thì để cho các thầy tế-lễ để rửa trong đó.

⁷Đoạn người làm 10 cái giá đèn bằng vàng theo kiểu được định cho chúng, và người để chúng trong đền-thờ, 5 cái bên hữu và 5 cái bên tả. ⁸Người cũng làm 10 cái bàn rồi để chúng trong đền-thờ, 5 cái bên hữu và 5 cái bên tả. Và người làm 100 cái chậu bằng vàng. ⁹Đoạn người làm phòng của các thầy tế-lễ và đại sảnh và những cửa cho cái phòng đó, và ốp các cửa của chúng bằng đồng. ¹⁰Người đặt cái bệ ở bên hữu đền, hướng về phía đông-nam.

¹¹Hu-ram cũng làm những cái xô, những cái xêng, và những cái chậu. Thế là Hu-ram đã làm xong công-việc mà người đã thực hiện cho vua Sa-lô-môn trong đền ĐỨC CHÚA TRỜI: 122 cột trụ, những cái chậu và 2 chóp trụ trên đỉnh các cột trụ, 2 cái lưới phủ 2 cái chậu của những chóp trụ ở trên đỉnh các cột trụ; ¹³và 400 trái lựu cho 2 cái lưới, 2 hàng các trái lựu cho mỗi cái lưới để bao 2 cái chậu của những chóp trụ ở trên các cột trụ. ¹⁴Người cũng làm các chân đứng và người làm những cái chậu trên các chân đứng đó, ¹⁵một cái bệ với 12 con bò ở dưới nó. ¹⁶Và những cái xô, những cái xêng, và những cái chia, và tất cả đồ dùng, Hu-ram-A-bi làm bằng đồng đánh bóng cho vua Sa-lô-môn cho đền ĐỨC GIA-VÊ. ¹⁷Trong đồng bằng sông Giô-đan, trong vùng đất sét giữa Su-cốt và Xê-rê-đa nhà vua đúc chúng. ¹⁸Như vậy Sa-lô-môn làm tất cả đồ dùng này theo số lớn, vì lượng đồng không thể biết được.

¹⁹Sa-lô-môn cũng làm tất cả các đồ ở trong đền ĐỨC CHÚA TRỜI: tức là bàn-thờ bằng vàng, những cái bàn để đặt bánh Trung-hiến, ²⁰các giá đèn với những cây đèn của chúng bằng vàng ròng, để đốt ở phía trước nơi thánh ở bên trong theo cách được chỉ-định; ²¹những đóa hoa, những cây đèn, và những cái kẹp bằng vàng, bằng vàng tinh khiết nhất; ²²những cái kéo cắt tim đèn, những cái chậu, những

¹trong 2 Sa-mu-ên 24.18: A-rau-na

²1 cu-bít bằng khoảng 46 cm

³Gia-kin nghĩa là “Người sẽ vững-lập”

⁴Bô-ô nghĩa là “Trong nó có sức-lực”

⁵Cái bệ: một cái chậu chứa chất lỏng rất lớn

cái muông, và những đồ đựng tro bằng vàng ròng; công vào đền, những cái cửa bên trong của nơi chí-thánh, những cái cửa của đền, *nghĩa là*, của cái gian giữa đền, bằng vàng.

5¹Như vậy mọi công-việc mà Sa-lô-môn đã làm cho đền Đức GIA-VÊ đều được hoàn-thành. Và Sa-lô-môn đem vào các vật mà Đa-vít cha của người đã cung-hiến, tức là bạc, vàng, và tất cả đồ dùng, để *chúng* trong các kho tàng của đền Đức Chúa TRỜI.

3. Sa-lô-môn cung-hiến đền-thờ (5.2-7.22)

Cái rương được đem vào trong đền-thờ (5.2-5.10)

2Đoạn Sa-lô-môn triệu-tập đến Giê-ru-sa-lem các trưởng-lão của Y-sơ-ra-ên và tất cả các tộc trưởng của các chi-tộc, các người lãnh-đạo *những gia-hộ* của tổ-phụ của những con trai Y-sơ-ra-ên, để đem rương giao-ước của Đức GIA-VÊ lên, ra khỏi thành Đa-vít, tức là Si-ôn. **3**Và tất cả các người đàn-ông Y-sơ-ra-ên tập-hợp họ lại trước nhà vua ở buổi lễ ấy, đó là vào tháng thứ bảy. **4**Lúc đó, tất cả các trưởng-lão của Y-sơ-ra-ên đến, và các người Lê-vi đem cái rương lên. **5**Và họ đem cái rương lên, cái lều hội-kiến, và tất cả các khí-cụ thánh, ở trong cái lều; các thầy tế-lễ người Lê-vi đem chúng lên. **6**Và Vua Sa-lô-môn và tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, là những kẻ nhóm lại với người trước cái rương, đang hiến-tế nhiều chiên và bò đến nỗi họ không có thể tính hay đếm. **7**Rồi các thầy tế-lễ đem rương giao-ước của Đức GIA-VÊ đến chỗ của nó, vào trong nơi thánh bên trong đền, đến nơi chí-thánh, dưới những cánh của các chê-rúp. **8**Vì các chê-rúp xòe các cánh của chúng ra trên chỗ có cái rương, để các chê-rúp tạo sự che phủ trên cái rương và các cây đòn của nó. **9**Và các cây đòn của cái rương dài đến nỗi đầu của chúng có thể thấy được ở phía trước nơi thánh bên trong, nhưng chúng không có thể thấy được ở bên ngoài; và chúng ở đó cho đến ngày nay. **10**Chẳng có gì trong cái rương ngoại trừ hai tấm bảng mà Môi-se đã đặt vào đó tại Hô-rêp, nơi mà Đức GIA-VÊ đã lập giao-ước với những con trai Y-sơ-ra-ên, khi họ đi ra khỏi Ê-díp-tô.

Vinh-quang của Đức Chúa TRỜI đầy đền-thờ (5.11-5.14)

11Và khi các thầy tế-lễ tiến ra từ nơi thánh (vì tất cả các thầy tế-lễ hiện-diện đã tự dọn mình ra thánh, bắt chấp các ban-thứ), **12**và tất cả các ca-sĩ người Lê-vi, A-sáp, Hê-man, Giê-đu-thun, và những con trai và bà-con của họ, mặc bằng vải lanh mịn, với các chập-chỏa, các hạc-cầm, và các thất-huyền-cầm, đứng phía đông của bàn-thờ, và với họ 120 thầy tế-lễ thổi các kèn trom-bét **13**đồng loạt khi các người thổi kèn trom-bét và các ca-sĩ đồng cất tiếng lên với một giọng để ca-tụng và để làm vinh-quang Đức GIA-VÊ, và khi họ cất giọng của họ lên được đệm bằng kèn trom-bét, chập-chỏa, và nhạc-cụ khác, và khi họ ca-tụng Đức GIA-VÊ: “Ngài quả thật tốt-lành, vì sự ân-cần thương-yêu của Ngài là đời đời,” thì cái đền, cái đền của Đức GIA-VÊ, ngập đầy mây, **14**đến nỗi các thầy tế-lễ không có thể đứng hầu-việc vì mây ấy, vì vinh-quang của Đức GIA-VÊ đầy đền Đức Chúa TRỜI.

Lời chúc-tụng của Sa-lô-môn (6.1-6.11)

6¹Rồi Sa-lô-môn nói: “Đức GIA-VÊ đã phán rằng Ngài muốn ngự trong đám mây dày.

2“Con đã xây cho Chúa một cái đền đồ-sộ, và một nơi ngự của Chúa mãi mãi.”

3Rồi nhà vua xây mặt của người xung-quanh và chúc phước cho tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, trong khi tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên đứng.

4Và người nói: “Đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã phán với miệng của Ngài cùng Đa-vít cha của ta và đã làm ứng-nghiệm bởi các tay của Ngài, phán: **5**“Từ ngày Ta đã đem dân Ta đến từ xứ Ê-díp-tô, Ta đã chẳng chọn một thành nào ra từ tất cả các chi-tộc của Y-sơ-ra-ên dựng cất một cái đền để danh Ta có thể ở đó, Ta cũng đã chẳng chọn một người nam nào để lãnh-đạo dân Y-sơ-ra-ên của Ta; **6**nhưng Ta đã chọn Giê-ru-sa-lem để danh Ta có thể ở đó, và Ta đã chọn Đa-vít để ở trên dân Y-sơ-ra-ên của Ta.’ **7**Bấy giờ Đa-vít cha của ta đã có tâm để xây một cái đền cho danh của Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. **8**Nhưng Đức GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít cha của ta: ‘Vi người đã có tâm để xây một cái đền cho danh Ta, người đã làm tốt để nó đã ở với tâm người. **9**Tuy nhiên, người sẽ không được xây cái đền ấy, nhưng con trai người, là kẻ sắp đi ra từ chỗ thất lung người, nó sẽ xây đền đó cho danh Ta.’ **10**Bây giờ Đức GIA-VÊ đã làm ứng-nghiệm lời Ngài mà Ngài đã phán; vì ta đã trở lên trong chỗ của Đa-vít cha ta, và ngôi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, như Đức GIA-VÊ đã phán, và đã cất xong đền này cho danh Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. **11**Và ở đó ta đã đặt cái rương, trong đó là giao-ước của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã lập với những con trai Y-sơ-ra-ên.”

Lời cầu-nguyện cung-hiến đền-thờ của Sa-lô-môn (6.12-6.42)

12Lúc đó, người đứng trước bàn-thờ của Đức GIA-VÊ trong sự hiện-diện của tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên và dang rộng hai tay của mình ra. **13**Bấy giờ Sa-lô-môn đã làm một cái bục bằng đồng, dài 5 cu-bít, rộng 5 cu-bít và cao 3 cu-bít, và đã để nó ở giữa phòng; và người đứng trên nó, quì trên hai đầu gối mình trong sự hiện-diện của tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên và dang rộng hai tay mình hướng lên trời. **14**Và người nói: “Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, không có một thần nào giống như Chúa trong trời hay trên đất, giữ giao-ước và tỏ lòng ân-cần thương-yêu đối với các tội-tớ của Chúa, là những kẻ bước đi trước mặt Chúa với tất cả tâm họ; **15**Chúa đã giữ với tội-tớ Đa-vít của Chúa, cha của con, lời mà Chúa đã phán với người; quả thật, Chúa đã phán với miệng Chúa và đã làm nó ứng-nghiệm với tay Chúa, như ngày này. **16**Bởi vậy bây giờ Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, xin giữ với tội-tớ Đa-vít của Chúa, cha của con, lời mà Chúa đã hứa với người, phán: ‘Người sẽ chẳng thiếu một người nam nào để ngồi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, chỉ nếu những con trai người chú ý đến đường-lối của chúng, bước đi trong luật-pháp của Ta như người đã bước đi trước mặt Ta.’ **17**Bởi vậy, bây giờ, Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên ôi, xin lời của Chúa được xác-nhận, lời mà Chúa đã phán cùng tội-tớ Đa-vít của Chúa.

18“Nhưng Đức Chúa TRỜI quả thật sẽ ngự với loài-người trên trái đất sao? Kia, trời và tầng trời cao nhất không có thể chứa Chúa; thì cái đền này mà con đã cất xong còn thua kém biết bao! 19Tuy vậy, xin lưu-tâm đến lời nguyện-cầu của tôi-tớ này của Chúa và sự nài-xin của nó, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con ôi, để lắng-nghe tiếng kêu và lời nguyện-cầu mà tôi-tớ này của Chúa cầu-nguyện trước mặt Chúa; 20rằng các mắt của Chúa được mở ra hướng về đền này đêm lẫn ngày, hướng về nơi mà Chúa đã phán rằng Chúa muốn đặt danh Chúa ở đó, để lắng nghe lời cầu-nguyện mà tôi-tớ này của Chúa sẽ cầu-nguyện hướng về chỗ này. 21Và xin lắng nghe những lời nài-xin của tôi-tớ này của Chúa và của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi họ cầu-nguyện hướng về chỗ này; xin nghe, Chúa ôi, từ nơi ngự của Chúa, từ trời; xin nghe, Chúa ôi, và xin tha-thứ.

22“Nếu một người phạm tội chống lại người láng-giềng của hắn, và bị buộc lập một lời thề, và hắn đến và lập một lời thề trước bàn-thờ của Chúa trong đền này, 23lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, từ trời, xin hành-động và phán-xét các tội-tớ của Chúa, phạt những kẻ ác bằng cách đem đường-lối nó đổ lại trên chính đầu nó, và xung công-chính những kẻ công-chính bằng cách ban cho hắn theo sự công-chính của hắn.

24“Và nếu dân Y-sơ-ra-ên của Chúa bị đánh bại trước mặt một kẻ thù, vì họ đã phạm tội chống Chúa, nếu họ trở lại và xưng-nhận danh Chúa, cầu-nguyện và nài-xin cùng Chúa trong đền này, 25lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, từ trời và xin tha tội của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, và xin đem họ về xứ mà Chúa đã ban cho họ và cho tổ-phụ họ.

26“Khi các tầng trời bị đóng chặt và không có mưa, vì họ đã phạm tội chống Chúa, và họ cầu-nguyện hướng về chỗ này, xưng danh Chúa và quay bỏ tội của họ khi Chúa làm họ khổ sở, 27lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, trong trời và xin tha tội các tội-tớ Chúa và của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, thật ra, xin dạy họ đường-lối tốt-lành, để họ sẽ bước đi trong đó. Và xin sai mưa rơi trên xứ của Chúa, mà Chúa đã ban cho dân Chúa làm một cửa thừa-kế.

28“Nếu có nạn đói trong xứ này, nếu có dịch-hạch, nếu có bệnh làm tàn rụi cây cối hoặc bệnh mốc, cào-cào hoặc châu-chấu, nếu các kẻ thù họ vây-hãm họ trong xứ có các thành của họ, bất cứ bệnh dịch gì, hay bất cứ bệnh gì, 29bất cứ lời cầu-nguyện hoặc nài-xin gì của bởi bất cứ người nào, hay bởi tất cả dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, mỗi người biết nỗi khổ của chính hắn và nỗi đau-đớn của chính hắn, và đang rộng các bàn tay hắn ra hướng về đền này; 30lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, từ trời nơi ngự của Chúa, và xin tha-thứ và báo-ứng cho mỗi người tùy theo tất cả các đường-lối của hắn, mà tâm hắn Chúa biết, vì chỉ một mình Chúa biết những tâm-lòng của tất cả những con trai của loài người, 31để họ có thể kinh-sợ Chúa, để bước đi trong các đường-lối của Chúa suốt tất cả những ngày họ sống trên mặt đất mà Chúa đã ban cho tổ-phụ của chúng con.

32“Còn về người nước ngoài không từ dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi hắn đến từ một xứ xa vì cơ danh của Chúa, tay mạnh-mẽ của Chúa, và cánh tay vươn ra của Chúa, khi họ đến và cầu-nguyện hướng về đền này, 33lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, từ trời, từ nơi ngự của Chúa, và xin làm theo mọi điều mà người nước ngoài đó cầu-xin Chúa, để tất cả các

dân-tộc của trái đất được biết danh của Chúa, để kinh-sợ Chúa, như dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, và để họ được biết rằng danh của Chúa được gọi trên đền này mà con đã xây.

34“Khi dân của Chúa đi ra để chiến-đấu chống lại các kẻ thù của họ, bởi bất cứ đường nào Chúa sẽ sai họ đi, và họ cầu-nguyện cùng Chúa hướng về thành này mà Chúa đã chọn, và đền này mà con đã xây cho danh Chúa, 35lúc đó, xin nghe, Chúa ôi, từ trời lời cầu-nguyện của họ và lời nài-xin của họ, và xin duy-trì duyên-cớ họ.

36“Khi họ phạm-tội chống lại Chúa (vì không có ai lại chẳng phạm tội) và Chúa giận họ và phó họ cho một kẻ thù để những kẻ bắt họ đem đi giam-cầm đến một xứ xa hay gần; 37nếu họ trở lại tâm-lòng của họ trong xứ nơi họ bị giam-cầm, ăn-năn và nài-xin cùng Chúa trong xứ đang giam-cầm họ, rằng: ‘Chúng con đã phạm-tội và đã làm điều gian-ác, chúng con đã hành-động ác-độc’; 38nếu họ trở lại cùng Chúa với tất cả tâm của họ và với tất cả hồn của họ trong xứ đang giam-cầm họ, nơi mà họ đã bị bắt giam-cầm, và cầu-nguyện hướng về xứ của họ, mà Chúa đã ban cho tổ-phụ của họ, và thành mà Chúa đã chọn, và hướng về đền này mà con đã xây cho danh của Chúa; 39thì xin nghe từ trời, từ nơi ngự của Chúa, lời cầu-nguyện và nài-xin của họ, và xin duy-trì duyên-cớ của họ, và xin tha-thứ cho dân của Chúa, dân đã phạm-tội chống lại Chúa.

40“Bây giờ, Đức Chúa TRỜI của con ôi, con cầu-xin Chúa, xin mắt của Chúa mở ra, và tai của Chúa chú-ý đến lời cầu-nguyện trong chỗ này. 41Bởi vậy, bây giờ, xin chỗi dậy, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI ôi, đến nơi nghỉ-ngoi của Chúa, Chúa và cái rương của Chúa có quyền-năng Chúa; xin cho các thầy tế-lễ của Chúa, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI ôi, được mặc sự cứu-rỗi, và xin cho những người tin-kính của Chúa mừng-rỡ trong điều tốt-lành. 42GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI ôi, xin đừng ngoảnh mặt đi tránh cái mặt của kẻ được xức-dầu của Chúa; xin nhớ lại sự ân-cần yêu-thương của Chúa đối với tôi-tớ Đa-vít của Chúa.”

Vinh-quang của Đức Chúa TRỜI đầy đền-thờ (7.1-7.3)

71Bây giờ, khi Sa-lô-môn vừa cầu-nguyện xong, lửa giáng xuống từ trời và tiêu-thụ của-lễ thiêu và các tế-vật; và vinh-quang của Đức GIA-VÊ tràn ngập đền. 2Và các thầy tế-lễ không thể vào trong đền Đức GIA-VÊ, bởi vì vinh-quang của Đức GIA-VÊ tràn ngập đến Đức GIA-VÊ. 3Và tất cả các con trai Y-sơ-ra-ên, khi thấy lửa giáng xuống và vinh-quang của Đức GIA-VÊ ở trên đền, cúi xuống trên mặt nền lát, áp mặt của họ tới mặt đất, và họ thờ-lạy và dâng lời ca-tụng lên Đức GIA-VÊ, nói: “Quả thật Ngài là thiên, quả thật sự ân-cần thương-yêu của Ngài là đời đời.”

Dâng-hiến các sinh-tế (7.4-7.7)

4Đoạn nhà vua và tất cả dân chúng dâng tế-vật trước mặt Đức GIA-VÊ. 5Và tế-vật của Vua Sa-lô-môn gồm có 22 ngàn con bò, và 120 ngàn con chiên. Vua và tất cả dân chúng đã cung-hiến đền Đức Chúa TRỜI như vậy. 6Và các thầy tế-lễ đứng ở các vị-trí của họ và các người Lê-vi, với các nhạc-khí dâng cho Đức GIA-VÊ, mà vua Đa-vít đã làm để dâng lời ca-tụng lên Đức GIA-VÊ—“vì sự ân-cần thương-yêu của Ngài là đời đời”—bất cứ khi nào Đa-vít dâng lời ca-tụng bởi các phương-tiện của họ, trong khi các thầy tế-lễ ở phía bên kia thổi các kèn trom-bét; và tất

cả Y-sơ-ra-ên đang đứng. ⁷Lúc đó Sa-lô-môn biệt ra thánh chỗ giữa sân phía trước đền ĐỨC GIA-VÊ, vì ở đó người dâng các của-lễ thiêu và mỡ của những của-lễ bình-an, bởi vì cái bàn-thờ bằng đồng mà Sa-lô-môn đã làm không thể chứa-đựng của-lễ thiêu, của-lễ thóc lúa, và mỡ.

Lễ cung-hiến (7.8-7.10)

⁸Thế là Sa-lô-môn hành lễ ấy vào lúc đó trong 7 ngày, và tất cả Y-sơ-ra-ên ở với người, một hội-chúng rất đông, là những kẻ đã đến từ công vào Ha-mát đến khe Ê-díp-tô. ⁹Vào ngày thứ tám, họ tổ-chức một hội-đồng trọng-thể; để cung-hiến bàn-thờ họ tổ-chức 7 ngày, và ngày lễ hội 7 ngày. ¹⁰Đoạn vào ngày thứ hai-mươi-ba của tháng thứ bảy người trả dân chúng về các lều của họ, vui-mừng và hạnh-phúc của tâm-lòng bởi sự tốt-lành mà ĐỨC GIA-VÊ đã tỏ ra cùng Đa-vít, cùng Sa-lô-môn, và cùng dân Y-sơ-ra-ên của Ngài.

Lời hứa và cảnh-cáo của ĐỨC CHÚA TRỜI (7.11-7.22)

¹¹Như vậy Sa-lô-môn đã hoàn-tất đền của ĐỨC GIA-VÊ và cung-điện nhà vua, và hoàn-thành mỹ mãn mọi sự đến trên tâm của Sa-lô-môn để làm trong đền ĐỨC GIA-VÊ và trong cung-điện của người. ¹²Đoạn ĐỨC GIA-VÊ hiện ra cùng Sa-lô-môn vào ban đêm và phán cùng người: “Ta đã nghe lời cầu-nguyện của người, và đã chọn chỗ này cho chính Ta làm một đền hiến-tế. ¹³Nếu Ta đóng chặt các tầng trời ngõ hầu không có mưa, hoặc nếu Ta ra lệnh cho châu-châu cắn nuốt đất này, hoặc nếu Ta cho bệnh dịch ở giữa vòng dân Ta, ¹⁴và dân Ta, những kẻ được gọi bởi danh Ta, tự hạ mình xuống, cầu-nguyện, tìm-kiếm mặt Ta, và quay bỏ các đường-lối gian-ác của chúng, thì Ta sẽ nghe từ trời, sẽ tha-thứ tội của chúng, và sẽ chữa lành đất của chúng. ¹⁵Bây giờ những con mắt của Ta sẽ mở ra và các lỗ tai của Ta chú-ý đến lời cầu-nguyện của chỗ này. ¹⁶Vì bây giờ Ta đã chọn và đã biệt ra thánh đền này để danh Ta được ở đó mãi mãi, những con mắt của Ta và tâm Ta sẽ ở đó đời đời. ¹⁷Và còn người, nếu người bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha của người đã bước đi, tức là để làm theo mọi điều Ta đã truyền cho người, và sẽ giữ các luật-lệ của Ta và các mạng-lệnh của Ta, ¹⁸thì Ta sẽ vững-lập ngôi vua của người như Ta đã lập giao-ước với Đa-vít cha người, rằng: ‘Người sẽ chẳng hề thiếu một người nam nào để là kẻ cai-trị trong Y-sơ-ra-ên.’”

¹⁹“Nhưng nếu các người quay đi và bỏ rơi các luật-lệ của Ta và các điều-răn của Ta mà Ta đã đặt trước mặt các người, và đi phục-vụ các thần khác và thờ-lạy chúng, ²⁰thì Ta sẽ bứng các người ra khỏi đất của Ta mà Ta đã ban cho các người, và đền này mà Ta đã để biệt ra thánh vì danh Ta, Ta sẽ trừ-bỏ khỏi mắt Ta, và Ta sẽ làm nó thành một câu châm-ngôn và một sáo-ngữ ở giữa tất cả các dân-tộc. ²¹Còn cái đền này, là vật đã được nâng cao, mọi người đi ngang qua nó sẽ bị kinh-ngạc và nói: ‘Tại sao ĐỨC GIA-VÊ đã gây ra như vậy cho xứ này và đền này?’ ²²Họ sẽ nói: ‘Vi họ bỏ rơi ĐỨC GIA-VÊ, ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ họ, Đấng đã đem họ đến từ xứ Ê-díp-tô, và họ đã nhận các thần khác, thờ-lạy chúng, và phục-vụ chúng; bởi vậy Ngài đã giáng mọi sự bất-hạnh này trên họ.’”

4. Sự giàu-sang và khôn-ngoan của Sa-lô-môn (8.1-9.31)

Các công trình kiến tạo của Sa-lô-môn (8.1-8.18)

⁸Bây giờ xảy ra vừa khoảng 20 năm sau khi Sa-lô-môn đã xây đền ĐỨC GIA-VÊ và cung-điện cho mình xong: ²rằng người đã xây các thành mà Hu-ram đã cho Sa-lô-môn, và đã định cư các con trai Y-sơ-ra-ên ở đó. ³Đoạn Sa-lô-môn đi tới Hà-mát-xô-ba và chiếm lấy nó. ⁴Và người xây Tất-mốt trong vùng hoang-vu và tất cả các thành để tích chứa mà người đã xây tại Ha-mát. ⁵Người cũng xây Bết-hô-rôn thượng và Bết-hô-rôn hạ, các thành kiên-cố có tường bọc, công, và song; ⁶và Ba-lát và tất cả các thành để tích chứa mà Sa-lô-môn có, và tất cả các thành để chứa cỗ xe và các thành cho kỵ-binh, và hết thảy Sa-lô-môn thích xây trong Giê-ru-sa-lem, trong Li-ban, và khắp xứ thuộc quyền cai-trị của người.

⁷Tất cả những người còn sót lại từ dân Hê-tít, dân A-mô-rít, dân Phê-rê-sít, dân Hê-vít, và dân Giê-bu-sít, là những kẻ không thuộc về Y-sơ-ra-ên, ⁸tức là, từ các con cháu của chúng là những kẻ còn sót lại sau chúng ở trong xứ, mà các con trai Y-sơ-ra-ên đã không tiêu-diệt hết, các kẻ đó Sa-lô-môn dung dưỡng làm những kẻ lao-động cưỡng-bách cho đến ngày này. ⁹Nhưng Sa-lô-môn chẳng bắt những con trai Y-sơ-ra-ên làm nô-lệ cho công-việc của người; họ là những lính chiến, các chỉ-huy-trưởng chính của người, và các chỉ-huy-trưởng các chiến xa của người, và kỵ-binh của người. ¹⁰Và đây là các sĩ-quan chính của Sa-lô-môn, 250 người là những kẻ cai-trị dân.

¹¹Đoạn Sa-lô-môn đem con gái của Pha-ra-ôn lên từ thành Đa-vít đến cung điện mà người đã cất xong cho bà, vì người nói: “Vợ ta không được ở trong cung-điện của Đa-vít vua Y-sơ-ra-ên, vì các chỗ ấy đều là thánh nơi mà rương của ĐỨC GIA-VÊ đã đi vào.”

¹²Đoạn Sa-lô-môn hiến-dâng các của-lễ thiêu cho ĐỨC GIA-VÊ trên bàn-thờ của ĐỨC GIA-VÊ mà người đã xây trước vòm-cổng; ¹³và làm như thế theo luật-lệ mỗi ngày, hiến-dâng chúng theo lệnh của Môi-se, trong các ngày ngưng-nghi, các ngày trăng mới, và 3 lễ-hội thường-niên—Lễ-hội Bánh Không Men, Lễ-hội các Tuần-lễ, và Lễ-hội các Lều-tạm.

¹⁴Bây giờ theo mạng-lệnh của Đa-vít cha của người, người bổ-nhiệm các ban-thứ các thầy tế-lễ cho việc phục-vụ của họ, các người Lê-vi cho các nhiệm-vụ ca-tụng và hầu-việc của họ trước mặt các thầy tế-lễ theo luật-lệ mỗi ngày, và các người giữ công theo các ban-thứ của họ tại mỗi công; vì Đa-vít người của ĐỨC CHÚA TRỜI đã truyền như thế. ¹⁵Và họ không đi khỏi lệnh của nhà vua đối với các thầy tế-lễ và các người Lê-vi trong bất cứ lãnh vực nào hoặc về các nhà kho.

¹⁶Như vậy mọi việc làm của Sa-lô-môn đã được thực-hiến từ ngày có cái nền của đền ĐỨC GIA-VÊ, và cho đến khi nó được hoàn-tất. Thế là đền ĐỨC GIA-VÊ đã được hoàn-thành.

¹⁷Đoạn Sa-lô-môn đi đến Ê-xi-ôn-Ghê-be và đến Ê-lót trên bờ biển trong xứ Ê-đôm. ¹⁸Và Hu-ram bởi các tội-tớ của mình đã gửi đến người các chiếc tàu và các tội-tớ biết biển; họ đi với các tội-tớ của Sa-lô-môn tới Ô-phia, và lấy từ đó 420 ta-lăng vàng, và đem chúng về cho vua Sa-lô-môn.

Nữ-vương nước Sê-ba (9.1-9.12)

9¹Bấy giờ, khi nữ-vương của Sê-ba nghe về danh-tiếng của Sa-lô-môn, bà đi đến Giê-ru-sa-lem để thử người với các câu hỏi khó. Bà có một đoàn tùy-tùng rất đông, với những con lạc-đà chở thuốc thơm, và một số lượng lớn vàng và đá quý; và khi bà đến cùng Sa-lô-môn, bà nói với người về mọi điều ở trong tâm của bà. ²Và Sa-lô-môn trả lời tất cả những câu hỏi của bà; chẳng có một điều gì Sa-lô-môn đã giấu kín mà người đã chẳng nói cho bà biết. ³Khi nữ-vương của Sê-ba đã thấy sự khôn-ngoan của Sa-lô-môn, cung-điện người đã xây, ⁴thức ăn trên bàn ăn của người, chỗ ngồi của các tôi-tớ của người, sự phục-dịch của những người hầu-việc của người và quần-áo của chúng, các quan chức-tửu của người và quần-áo của chúng, và cái cầu thang của người bởi đó người đi lên đến nhà của ĐỨC GIA-VÊ, thì bà rất ngạc nhiên. ⁵Thế thì bà nói với nhà vua: “Phúc-trình mà tôi đã nghe trong chính xứ tôi về ngôn từ của ngài và sự khôn-ngoan của ngài đã là thật. ⁶Tuy nhiên, tôi đã chẳng tin các phúc-trình đó cho đến khi tôi đã đến và đôi mắt tôi thấy nó. Và kia, phân nửa sự vĩ-đại của sự khôn-ngoan của ngài đã chẳng được nói cho tôi biết. Ngài còn hơn phúc-trình mà tôi đã nghe. ⁷Có phước làm sao ấy các người của ngài, có phước làm sao ấy các người này, những tôi-tớ của ngài là những kẻ liên-tục đứng trước mặt ngài và nghe sự khôn-ngoan của ngài. ⁸Đáng chúc-tụng thay GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của ngài, Đáng được vui-thích nơi ngài, đặt bệ hạ trên ngôi của Ngài làm vua cho GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của ngài vì ĐỨC CHÚA TRỜI của ngài thương-yêu Y-so-ra-ên vững-lập họ mãi mãi, bởi vậy Ngài đã lập bệ hạ làm vua trên họ, để thi-hành công-lý và công-chính.” ⁹Đoạn bà cho nhà vua 120 ta-lăng vàng, và một số lượng lớn thuốc thơm và đá quý; đã chẳng bao giờ có thuốc thơm giống như nữ-vương Sê-ba đã cho vua Sa-lô-môn. ¹⁰Và các tôi-tớ của Hu-ram và các tôi-tớ của Sa-lô-môn đem vàng từ Ô-phia đến, cũng đem đến các gỗ đàn-hương và các đá quý. ¹¹Và từ các gỗ đàn-hương này, nhà vua làm các bệ hạ cho ĐỨC GIA-VÊ và cho cung-điện của vua, cũng làm các thất-huyền-cầm và các hạc-cầm cho các ca-sĩ; và chẳng có cái gì giống như vậy đã từng được thấy trước đây trong đất Giu-đa. ¹²Và vua Sa-lô-môn cho nữ-vương Sê-ba mọi ao-ước của bà mà bà yêu-cầu, không kể sự đáp-lại những gì bà đã đem đến cho nhà vua. Đoạn bà lui về xứ-sở của bà với các tôi-tớ của bà.

Sự vĩ-đại của Sa-lô-môn (9.13-9.28)

13Bấy giờ trọng-lượng vàng đến cho Sa-lô-môn trong một năm là 666 ta-lăng, ¹⁴không kể vàng mà các con buôn và các thương-gia đem vào; tất cả các vua A-ra-bi và các thống-đốc của xứ này dâng vàng và bạc cho Sa-lô-môn. ¹⁵Và Vua Sa-lô-môn làm 200 cái khiên lớn bằng vàng đánh giác, dùng 600 siếc-lơ vàng đánh giác cho mỗi cái khiên lớn đó. ¹⁶Và người cũng làm 300 cái khiên bằng vàng đánh giác, dùng 300 siếc-lơ vàng cho mỗi cái khiên; nhà vua để chúng trong cung-điện ở rừng Li-ban.

17Hơn nữa nhà vua đã làm một cái ngai lớn bằng ngà và ốp nó bằng vàng tinh-chế. ¹⁸Và có 6 bậc đi lên ngai và một cái bệ để chân bằng vàng gắn vào cái ngai, và các tay dựa ở mỗi bên của chỗ ngồi, và hai con sư-tử đứng cạnh bên các tay dựa. ¹⁹Và có 12 con sư-tử đứng ở đó trên sáu bậc, bên này và bên kia; chẳng có một cái gì giống như nó

đã được làm cho bất cứ một vương-quốc nào khác. ²⁰Và tất cả những cái chén của vua Sa-lô-môn đều bằng vàng, và tất cả các khí-cụ trong cung-điện ở rừng Li-ban đều bằng vàng ròng; bạc không được xem là có giá-trị trong các ngày của Sa-lô-môn. ²¹Vì nhà vua có các tàu đi đến Ta-rê-si với các tôi-tớ của Hu-ram; cứ 3 năm một lần các tàu Ta-rê-si đến đem về vàng và bạc, ngà voi cùng các con khí và những con công.

22Thế là vua Sa-lô-môn trở nên trỗi hơn tất cả các vua của trái đất trong sự giàu-có và sự khôn-ngoan. ²³Và tất cả các vua của trái đất đều đang tìm kiếm sự hiện-diện của Sa-lô-môn, để nghe sự khôn-ngoan của người mà ĐỨC CHÚA TRỜI đã đặt trong tâm của người. ²⁴Và mỗi người họ đem đến quà của mình, các đồ bằng bạc và vàng, y-phục, vũ-khí, thuốc-thơm, ngựa, và la, quá nhiều năm này sang năm nọ.

25Bấy giờ, Sa-lô-môn có 4 ngàn chuồng ngựa, các cỗ xe cùng 12 ngàn kỵ-binh, và người để chúng trong các thành chứa xe và tại Giê-ru-sa-lem với nhà vua. ²⁶Và vua là người cai-trị trên tất cả các vua từ sông Ô-phơ-rát đến cả xứ của dân Phi-li-tin, và xa đến tận biên-giới Ê-díp-tô¹. ²⁷Và nhà vua làm bạc thường như đá tại Giê-ru-sa-lem, và vua làm những cây tuyết-tùng nhiều như những cây sung ở trong đất thấp ấy. ²⁸Và người ta đem ngựa đến cho Sa-lô-môn từ Ê-díp-tô và từ tất cả các quốc gia.

Cái chết của Sa-lô-môn (9.29-9.31)

29Bây giờ, phần còn lại những hành-động của Sa-lô-môn, từ đầu đến cuối, chẳng phải chúng được viết trong các lời của tiên-tri Na-than, và trong lời tiên-tri của A-hi-gia người Si-lô, và trong các sự mặc-thị của đấng tiên-kiến Ghê-tô về Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát ư? ³⁰Và Sa-lô-môn trị-vi 40 năm tại Giê-ru-sa-lem trên tất cả Y-sơ-ra-ên. ³¹Và Sa-lô-môn ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn trong thành của Đa-vít cha người; và con trai người là Rô-bô-am trị-vi trong chỗ của người.

B. VƯƠNG-QUỐC GIU-ĐA (10.1-36.23)

1. Quốc-gia Y-sơ-ra-ên tách đôi (10.1-11.17)

Rô-bô-am nói với dân một cách thô-bạo (10.1-10.15)

10¹Rồi Rô-bô-am đi đến Si-chem, vì tất cả Y-sơ-ra-ên đã đến Si-chem để lập người làm vua. ²Và xảy ra khi Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát nghe được về điều đó (vì người ở trong Ê-díp-tô, nơi người đã chạy trốn khỏi sự hiện-diện của vua Sa-lô-môn), Giê-rô-bô-am từ Ê-díp-tô trở về. ³Thế là họ sai mời người đến. Khi Giê-rô-bô-am và tất cả Y-sơ-ra-ên đến, họ nói với Rô-bô-am, rằng: ⁴“Thân-phụ của bệ hạ đã làm nặng ách của chúng tôi; bởi vậy bây giờ, xin làm nhẹ bớt sự phục-dịch nặng-nề của thân-phụ bệ hạ và ách nặng của người mà người đã đặt trên chúng tôi, chúng tôi sẽ phục-vụ bệ hạ.” ⁵Lúc đó người nói với họ: “Hãy trở lại cùng ta trong 3 ngày.” Vì vậy dân chúng đi.

6Đoạn Vua Rô-bô-am hỏi ý-kiến các trưởng-lão đã đứng trước mặt cha Sa-lô-môn của mình trong lúc người còn sống, nói: “Các ông khuyên ta trả lời dân này như thế

¹ Ai Cập

nào?”⁷ Thế thì họ thưa cùng người, rằng: “Nếu bệ hạ từ-tế với dân này và làm họ vui lòng, và nói các lời tốt-lành với họ, họ sẽ là tôi-tớ của bệ hạ mãi mãi.”⁸ Nhưng người bỏ qua lời cố-vấn của các trưởng-lão mà họ đã cho mình, và hỏi ý-kiến các trai trẻ đã lớn lên với mình, đứng trước mặt mình.⁹ Thế là người nói với họ: “Các người cho ta lời cố-vấn gì để chúng ta có thể trả lời dân này, là những kẻ đã nói với ta, rằng: ‘Xin làm nhẹ bớt cái ách mà thân-phụ bệ hạ đã đặt trên chúng tôi?’”¹⁰ Và các trai trẻ, là những kẻ đã lớn lên với người nói với người, rằng: “Như vậy, ngài sẽ nói với dân này là những kẻ đã nói với ngài rằng: ‘Thân-phụ bệ hạ đã làm cho ách chúng tôi nặng, nhưng bệ hạ làm nó nhẹ hơn cho chúng tôi!’ Bệ hạ sẽ nói với chúng như vậy: ‘Ngón tay út ta còn dầy hơn thất lưng của cha ta!¹¹ Trong khi cha ta đã chất lên các người một cái ách nặng, ta sẽ thêm vào ách các người; cha ta đã ký-luật các người bằng roi da, song ta sẽ ký-luật các người bằng bọ-cạp.’”

¹² Thế là Giê-rô-bô-am và tất cả dân-chúng đến cùng Rô-bô-am vào ngày thứ ba như vua đã phán, rằng: “Hãy trở lại cùng ta vào ngày thứ ba.”¹³ Và nhà vua trả lời dân-chúng một cách khó nghe, và vua Rô-bô-am bỏ lời khuyên của các trưởng-lão.¹⁴ Và người nói với họ theo lời khuyên của các người trai trẻ, rằng: “Cha ta đã làm ách các người nặng, nhưng ta sẽ thêm vào nó; cha ta đã ký-luật các người bằng roi da, nhưng ta sẽ ký-luật các người bằng bọ-cạp.”¹⁵ Thế là nhà vua không lắng nghe dân, vì ấy là sự đố-hương từ Đức Chúa TRỜI để Đức GIA-VÊ có thể vững-lập lời Ngài, mà Ngài phán qua A-hi-gia người Si-lô cùng Giê-rô-bô-am, con trai của Nê-bát.

Các chi-tộc miền bắc nổi loạn (10.16-10.19)

¹⁶ Và khi tất cả Y-sơ-ra-ên thấy rằng nhà vua đã chẳng nghe mình, dân-chúng trả lời nhà vua, rằng:

“Phần gì chúng ta có trong Đa-vít?
 Chẳng có một của thừa-kế nào trong con trai của Y-sai;
 Mọi người về lều của mình, Y-sơ-ra-ên ôi!
 Bây giờ, chăm-sóc nhà riêng của người, bớ Đa-vít!”

Thế là Y-sơ-ra-ên ra đi tới các lều của mình.¹⁷ Nhưng còn các con trai Y-sơ-ra-ên sống trong các thành Giu-đa, Rô-bô-am trị-vì trên họ.¹⁸ Rồi vua Rô-bô-am sai đi Ha-đô-ram, là người coi lao-động cưỡng-bách, các con trai Y-sơ-ra-ên ném đá người chết. Và vua Rô-bô-am lật-đặt lên xe mình trốn chạy tới Giê-ru-sa-lem.¹⁹ Thế là Y-sơ-ra-ên đã đầy loạn chống nhà Đa-vít cho đến ngày này.

Giu-đa bị cấm hợp-nhất vương-quốc (11.1-11.12)

11 ¹ Bây giờ, khi Rô-bô-am đã đến Giê-ru-sa-lem, người nhóm nhà Giu-đa và Bên-gia-min lại, 180 ngàn người nam được chọn, là những đồng-sĩ, để đánh lại Y-sơ-ra-ên để phục-hồi vương-quốc cho Rô-bô-am.² Nhưng lời Đức GIA-VÊ đến cùng Sê-ma-gia, người của Đức Chúa TRỜI, phán: ³ “Nói với Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn, vua Giu-đa, và tất cả Y-sơ-ra-ên trong Giu-đa và Bên-gia-min, rằng: ⁴ “GIA-VÊ nói như vậy: ‘Các người sẽ không được kinh hoặc đánh lại anh em của người; mỗi người hãy trở về nhà của mình, vì sự việc này là từ Ta.’”” Thế là họ nghe theo các lời của Đức GIA-VÊ và trở lại không đi chống lại Giê-rô-bô-am.

⁵ Rô-bô-am sống tại Giê-ru-sa-lem và xây các thành để phòng-thù Giu-đa.⁶ Như vậy, người đã xây Bết-lê-hem, Ê-tam, Thê-cô-a,⁷ Bết-sua, Sô-cô, A-đu-lam,⁸ Gát, Ma-rê-sa, Xíp,⁹ A-đô-ra-im, La-ki, A-xê-ka,¹⁰ Xô-rê-ra, A-gia-lôn, và Hép-rôn, là các thành kiên-cố trong Giu-đa và trong Bên-gia-min.¹¹ Và người cũng gia-cường các đồn và đặt các sĩ-quan ở trong chúng và các kho lương-thực, dầu, và rượu nho.¹² Và người cũng đặt khiên và giáo trong mỗi thành và gia-cường chúng rất chắc. Thế là người giữ chắc Giu-đa và Bên-gia-min.

Giê-rô-bô-am chỉ-định các thầy tế-lễ giả; các thầy tế-lễ và các người Lê-vi dạn về Giu-đa (11.13-11.17)

¹³ Hơn nữa, các thầy tế-lễ và các người Lê-vi ở mọi nơi trong Y-sơ-ra-ên đều đứng với người từ tất cả các quận của họ.¹⁴ Vì những người Lê-vi rời bỏ các đất đồng cỏ của họ và tài-sản của họ mà đến Giu-đa và Giê-ru-sa-lem vì Giê-rô-bô-am và các con trai của người đã loại trừ họ không cho phục-vụ làm các thầy tế-lễ của Đức GIA-VÊ.¹⁵ Và người lập lên các thầy tế-lễ cho mình cho những nơi cao, cho các nhân-dê đực, và cho những con bò con mà người đã làm ra.¹⁶ Và những người từ tất cả các chi-tộc của Y-sơ-ra-ên, là những kẻ đặt tâm họ vào việc tìm-kiếm GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, đi theo họ đến Giê-ru-sa-lem để hiến-tế cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ.¹⁷ Và họ cùng-cố vương-quốc Giu-đa và ủng-hộ Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn trong 3 năm, vì họ bước đi trong đường-lối của Đa-vít và Sa-lô-môn trong 3 năm.

2. Lịch-sử bội-giáo và cải cách (11.18-35.27)

Gia-đình của Rô-bô-am (11.18-11.23)

¹⁸ Rồi Rô-bô-am lấy làm vợ Ma-ha-lát con gái của Giê-ri-môt, con trai của Đa-vít và của A-bi-hai, là con gái của Ê-li-áp con trai của Y-sai;¹⁹ và bà sinh cho người các con trai: Giê-úc, Sê-ma-ria, và Xa-ham.²⁰ Và sau bà, người lấy Ma-a-ca con gái của Áp-sa-lôm, và bà sinh cho người: A-bi-gia, A-t-tai, Xi-xa, và Sê-lô-mít.²¹ Và Rô-bô-am thương Ma-a-ca con gái của Áp-sa-lôm nhiều hơn tất cả những người vợ khác và các bà vợ lẽ của mình. Vì người đã lấy 18 người vợ và 60 bà vợ lẽ và có 28 con trai và 60 con gái.²² Và Rô-bô-am bổ-nhiệm A-bi-gia con trai của Ma-a-ca làm trưởng và lãnh-đạo ở giữa các anh em của nó, vì người định lập nó làm vua.²³ Và người hành-động khôn-goan, phân-tán mấy người con trai của mình khắp tất cả lãnh-thổ Giu-đa và Bên-gia-min đến tất cả các thành kiên-cố, và người ban cho chúng lương-thực dư-dật. Và người kiếm nhiều vợ cho chúng.

Si-sắc vua Ê-díp-tô tấn-công Giu-đa (12.1-12.8)

12 ¹ Xây ra khi vương-quốc của Rô-bô-am đã được vững-lập và mạnh, thì người và tất cả Y-sơ-ra-ên ở cùng người bỏ luật-pháp của Đức GIA-VÊ.² Và xây ra trong năm thứ năm của vua Rô-bô-am, vì chúng đã không trung-tín với Đức GIA-VÊ, rằng Si-sắc vua Ê-díp-tô tiến lên chống lại Giê-ru-sa-lem³ với 1 ngàn 200 chiến xa và 60 ngàn kỵ-binh. Và dân đi với hấn từ Ê-díp-tô thì nhiều vô kể: dân Li-by, dân Su-ri, và dân Ê-thi-ô-bi.⁴ Và hấn chiếm các thành kiên-cố của Giu-đa và xa đến tận Giê-ru-sa-lem.⁵ Lúc đó, tiên-tri Sê-ma-gia đến cùng Rô-

bô-am và các ông hoàng của Giu-đa, đã tập-hợp tại Giê-ru-sa-lem vì Si-sắc, và người nói với họ: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Các người đã bỏ rơi Ta, vì vậy Ta cũng đã bỏ rơi các người cho Si-sắc.’” 6Vì thế các ông hoàng của Y-so-ra-ên và nhà vua tự hạ mình xuống, nói: “Đức GIA-VÊ là công-chính.”

7Và khi Đức GIA-VÊ thấy họ đã tự hạ mình, lời Đức GIA-VÊ đến cùng Sê-ma-gia, phán: “Chúng đã tự hạ mình, vì vậy Ta sẽ không hủy-diệt chúng, song Ta sẽ giải-phóng chúng một phần, và con giận của Ta sẽ không đổ ra trên Giê-ru-sa-lem bởi tay của Si-sắc. 8Nhưng chúng sẽ trở thành nô-lệ cho nó hầu cho chúng học được sự khác-biệt giữa phục-vụ Ta và phục-vụ các vương-quốc của các quốc-gia.

Cướp-bóc làm Giu-đa nghèo (12.9-12.12)

9Vì vậy Si-sắc vua Ê-díp-tô đi lên chống Giê-ru-sa-lem, và cướp các kho tàng trong đền Đức GIA-VÊ và các kho tàng trong hoàng-cung. Hắn lấy mọi vật; thậm-chí hắn cũng lấy các khiên bằng vàng mà Sa-lô-môn đã làm. 10Sau đó vua Rô-bô-am làm các khiên bằng đồng thế vào chỗ chúng và giao chúng vào tay các chỉ-huy-trưởng vệ-binh giữ cửa hoàng-cung. 11Và xảy ra, hễ khi nhà vua vào đền Đức GIA-VÊ, các vệ-binh đến và khiên chúng, rồi đem chúng về lại trong phòng các vệ-binh. 12Và khi người tự hạ mình, con giận Đức GIA-VÊ quay đi khỏi người, để không hoàn-toàn hủy-diệt người; và tình hình trong Giu-đa cũng tốt.

Rô-bô-am qua đời (12.13-12.16)

13Thế là Rô-bô-am củng-cố mình tại Giê-ru-sa-lem, và trị-vi. Bấy giờ Rô-bô-am được 41 tuổi khi người bắt đầu trị-vi, và người trị-vi 17 năm tại Giê-ru-sa-lem, thành mà Đức GIA-VÊ đã chọn từ tất cả các chi-tộc của Y-so-ra-ên, để đặt danh Ngài ở đó. Và tên của mẹ người là Na-a-man người nữ Am-môn. 14Và người làm điều xấu-xa vì người chẳng rắp tâm người mà tìm Đức GIA-VÊ.

15Bây giờ các công việc của Rô-bô-am, từ đầu cho đến cuối, chẳng phải chúng đã được viết trong các lời của tiên-tri Sê-ma-gia và của tiên-kiến Y-đô, theo điều gia-phổ ghi chép hay sao? Và liên-tục có các cuộc chiến tranh giữa Rô-bô-am và Giê-rô-bô-am. 16Và Rô-bô-am ngủ với tồ-phụ của người, và được chôn trong thành Đa-vít; và con trai người là A-bi-gia trở thành vua trong chỗ của người.

A-bi-gia kế-vị Rô-bô-am (13.1-13.3)

131Trong năm thứ mười-tám của vua Giê-rô-bô-am, A-bi-gia trở thành vua trên Giu-đa. 2Người trị-vi 3 năm tại Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Mi-ca-gia con gái của U-ri-ên ở Ghi-bê-a. Và có chiến-tranh giữa A-bi-gia và Giê-rô-bô-am. 3A-bi-gia bắt đầu cuộc chiến với một quân-đội gồm có các đồng-sĩ dũng-cảm, 400 ngàn người được tuyển-chọn, trong khi Giê-rô-bô-am kéo lên đàn trận chống lại người với 800 ngàn quân được tuyển-chọn, những đồng-sĩ dũng-cảm.

Nội-chiến (13.4-13.19)

4Đoạn A-bi-gia đứng trên núi Xê-ma-ra-im trong vùng đồi núi Ép-ra-im và nói rằng: “Hãy nghe ta, hỡi Giê-rô-bô-am và tất cả Y-so-ra-ên: 5Há các người không biết rằng GIA-

VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-so-ra-ên đã ban sự cai-trị trên Y-so-ra-ên mãi mãi cho Đa-vít, cho người và những con trai người bởi một giao-ước muối hay sao? 6Nhưng Giê-rô-bô-am con trai Nê-bát, tôi-tớ của Sa-lô-môn con trai của Đa-vít, đã dấy lên và nổi-loạn chống chủ của hắn, 7và các tên không ra gì tụ-hợp quanh hắn, những đồ vô-lại, là những đứa đã tỏ ra quá mạnh cho Rô-bô-am, con trai của Sa-lô-môn, khi người còn trẻ, nhút-nhát, và không thể giữ mình chống lại chúng. 8Thế là bây giờ các người định kháng-cự vương-quốc của Đức GIA-VÊ trong tay của những con trai Đa-vít, và các người là một đám rất đông và có đem theo với các người những con bò con bằng vàng mà Giê-rô-bô-am đã làm thành thân cho các người. 9Chẳng phải các người đã đuổi các thầy tế-lễ của Đức GIA-VÊ, những con trai của A-rôn và những người Lê-vi, và đã lập cho các người các thầy tế-lễ y như các dân ở các xứ khác hay sao? Hễ ai đến tự dâng mình với 1 con bò đực to và 7 con dê đực, là hắn có thể trở thành một thầy tế-lễ cho thứ không phải là thần. 10Nhưng còn chúng ta, Đức GIA-VÊ là Đức Chúa TRỜI của chúng ta, và chúng ta đã chẳng bỏ rơi Ngài; và những con trai của A-rôn đang hầu-việc Đức GIA-VÊ làm các thầy tế-lễ, và các người Lê-vi trong việc làm. 11Và mỗi buổi sáng và chiều, họ dâng lên thành khói cho Đức GIA-VÊ các của-lễ thiêu và hương thơm, bánh mì trung-hiến, được để trên bàn sạch-sẽ, và chân đèn bằng vàng, có đèn thấp sáng mỗi buổi chiều; vì chúng ta giữ lệnh của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng ta, nhưng các người đã bỏ rơi Ngài. 12Bây giờ, này, Đức Chúa TRỜI ở với chúng ta nơi đầu của chúng ta và các thầy tế-lễ của Ngài với các kèn trom-bét ra dấu hiệu để thổi tiếng báo-động chống lại các người. Hỡi những con trai Y-so-ra-ên, chớ đánh lại GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tồ-phụ các người, vì các người sẽ không thành-công đâu.”

13Nhưng Giê-rô-bô-am đã đặt mai phục đến từ phía sau, để Y-so-ra-ên ở phía trước Giu-đa và mai phục ở phía sau họ. 14Khi Giu-đa xoay mặt, kia, chiến-trận ở phía trước và ở phía sau; vì vậy họ kêu-cầu cùng Đức GIA-VÊ, và các thầy tế-lễ thổi các kèn trom-bét. 15Thế thì lính Giu-đa cất lên tiếng ra trận, và khi lính Giu-đa cất lên tiếng ra trận, chính Đức Chúa TRỜI đánh Giê-rô-bô-am và tất cả Y-so-ra-ên trước A-bi-gia và Giu-đa. 16Và khi những con trai Y-so-ra-ên chạy trốn trước mặt Giu-đa, Đức Chúa TRỜI phó chúng trong tay họ. 17Và A-bi-gia và quân của người đánh bại chúng trong một cuộc tàn-sát lớn-lao, đến nỗi 500 ngàn lính tuyển-chọn của Y-so-ra-ên bị gục ngã. 18Như vậy các con trai Y-so-ra-ên bị khuất-phục vào lúc đó, và những con trai Giu-đa thì mạnh vì họ trông-cậy Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tồ-phụ họ. 19Và A-bi-gia đuổi theo Giê-rô-bô-am, và chiếm lấy từ người vài thành, Bê-tên với các thôn làng của nó, Giê-sa-na với các thôn làng của nó, và Ép-rôn với các thôn làng của nó.

Cái chết của Giê-rô-bô-am (13.20-13.23)

20Và Giê-rô-bô-am không hồi-phục sức mạnh nữa trong các ngày của A-bi-gia; và Đức GIA-VÊ đánh người, và người chết.

21Song A-bi-gia trở nên cường-thạnh, và lấy 14 người vợ; và trở thành cha của 22 con trai và 16 con gái. 22Bây giờ phần còn lại của những công việc của A-bi-gia, và các đường-lối của người cùng những lời nói của người đều

được viết trong chuyện luận của đấng tiên-tri Y-đô. 23¹Thế là A-bi-gia ngủ với tổ-phụ của mình, và họ chôn người trong thành Đa-vít, và con trai người là A-sa trở thành vua trong chỗ của người. Xứ ấy không bị quấy-rầy trong 10 năm trong những ngày của người.

A-sa kể-vị A-bi-gia trong Giu-đa (14.1-14.7)

14¹Và A-sa làm điều tốt và đúng trong cái nhìn của GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của mình, ²vì người đẹp bỏ các bàn-thờ xa-lạ và các nơi cao, giạt các trụ thờ xuống, đập đổ các tượng A-sê-ra ³và ra lệnh cho Giu-đa tìm-câu GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của tổ-phụ họ và tuân-phục luật-pháp và điều-răn. ⁴Người cũng đẹp bỏ các nơi cao và các bàn-thờ xông hương ra khỏi tất cả các thành của Giu-đa. Và vương-quốc ấy không bị quấy rối dưới quyền người. ⁵Và người xây các thành kiên-cố trong Giu-đa, vì xứ ấy chẳng bị quấy rối, và chẳng có ai gây chiến với người trong các năm đó, vì ĐỨC GIA-VÊ ĐÃ ban cho người sự ngưng-nghe. ⁶Vì người đã nói với Giu-đa: “Chúng ta hãy xây các thành này và bao quanh chúng bằng tường và tháp, công và then gài. Xứ này vẫn còn ở phía trước chúng ta, vì chúng ta đã tìm-câu GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của chúng ta; chúng ta đã tìm-câu Ngài, và Ngài đã ban cho chúng ta sự ngưng-nghe ở mọi phía.” Thế là họ xây-cất và phồn-vinh. ⁷Bấy giờ A-sa có một quân-đội gồm 300 ngàn người từ Giu-đa, cầm khiên lớn và giáo, và 280 ngàn người từ Bên-gia-min, cầm khiên và giương cung; mọi người là các đồng-sĩ dũng-cảm.

A-sa đánh bại dân Ê-thi-ô-bi (14.8-14.14)

⁸Bấy giờ Xê-rách người Ê-thi-ô-bi đi ra chống lại họ với một quân-đội gồm một triệu người và 300 chiến xa, và hấn đến Ma-rê-sa. ⁹Thế là A-sa đi ra trước mặt hấn, và họ dàn trận trong thung-lũng Xê-pha-ta tại Ma-rê-sa. ¹⁰Lúc đó A-sa kêu-câu cùng GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của mình, thưa: “ĐỨC GIA-VÊ ôi, chẳng có một ai ngoại trừ Chúa để giúp-đỡ trong trận-chiến giữa kẻ đầy sức-lực và những kẻ không có sức-lực; vì vậy, xin giúp-đỡ chúng con, GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI chúng con ôi, vì chúng con trông-cậy nơi Chúa, và trong danh của Chúa chúng con đã đến chống lại đám đông này. ĐỨC GIA-VÊ ôi, Chúa là ĐỨC Chúa TRỜI của chúng con; xin đừng để loài người thắng hơn Chúa.” ¹¹Vì vậy ĐỨC GIA-VÊ đánh dân Ê-thi-ô-bi trước mặt A-sa và trước mặt Giu-đa, dân Ê-thi-ô-bi chạy trốn. ¹²Và A-sa và quân lính đang ở với người đuổi theo chúng xa đến tận Ghê-ra; và nhiều người Ê-thi-ô-bi ngã chết đến nỗi chúng không thể phục-hồi, vì chúng bị vỡ tan trước mặt ĐỨC GIA-VÊ, và trước mặt quân-đội của Ngài. Và họ mang đi rất nhiều của tước đoạt. ¹³Và họ đánh hạ tất cả các thành xung-quanh Ghê-ra, vì nỗi sợ hãi ĐỨC GIA-VÊ đã giáng trên chúng; và họ cướp-đoạt tất cả các thành đó, vì có rất nhiều của tước đoạt trong chúng. ¹⁴Họ cũng đánh hạ những người làm chủ súc-vật, và họ đem đi số rất lớn chiên và lạc-đà. Đoạn họ trở về Giê-ru-sa-lem.

A-xa-ria cảnh-cáo A-sa (15.1-15.7)

15¹Bấy giờ Linh ĐỨC Chúa TRỜI đến trên A-xa-ria con trai của Ô-đét, ²và người đi ra trước mặt A-sa và nói với người: “Hãy lắng nghe tôi, hỡi A-sa và tất cả

Giu-đa cùng Bên-gia-min: ĐỨC GIA-VÊ ở với các người khi các người ở với Ngài. Và nếu các người tìm Ngài, Ngài sẽ để các người tìm thấy Ngài; nhưng nếu các người bỏ rơi Ngài, Ngài sẽ bỏ rơi các người. ³Và trong nhiều ngày Y-sơ-ra-ên đã không có ĐỨC Chúa TRỜI thật² và chẳng có luật-pháp. ⁴Nhưng trong tình-cảnh nguy-khôn, họ đã quay lại cùng GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, họ đã tìm Ngài, và Ngài đã để họ tìm thấy Ngài. ⁵Và trong những lúc đó, đã chẳng có sự bình-an cho người đi ra hay cho kẻ đi vào, vì nhiều rối-loạn đã ở trên tất cả cư-dân các xứ. ⁶Và quốc-gia này bị nghiền-nát bởi quốc-gia kia, thành này bởi thành nọ, vì ĐỨC Chúa TRỜI đã làm chúng khô-sở bằng mọi sự khốn cùng. ⁷Nhưng các người, hãy kiên quyết và chớ nản-lòng, vì có phần thưởng cho việc làm của các người.”

A-sa cải-cách (15.8-15.19)

⁸Bấy giờ, khi A-sa nghe các lời này và lời tiên-tri mà tiên-tri A-xa-ria con trai của Ô-đét đã nói, người lấy can đảm và dẹp bỏ các hình-tượng ghê-tởm khỏi tất cả xứ Giu-đa và Bên-gia-min và khỏi các thành mà người đã chiếm lấy trong xứ đồi núi Ép-ra-im. Đoạn người tu-hồ bàn-thờ của ĐỨC GIA-VÊ ở phía trước cổng của ĐỨC GIA-VÊ. ⁹Và người tập-hợp tất cả Giu-đa, Bên-gia-min, và các người từ Ép-ra-im, Ma-na-se, và Si-mê-ôn vẫn cư-trú với họ, vì nhiều người đã đào-ngũ bỏ Y-sơ-ra-ên theo người khi họ thấy rằng GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của người ở với người. ¹⁰Vì vậy họ tụ-hợp tại Giê-ru-sa-lem trong tháng thứ ba năm thứ mười-lăm trong triều-đại A-sa. ¹¹Và họ tế cho ĐỨC GIA-VÊ trong ngày đó 700 con bò và 7 ngàn con chiên từ chiến-lợi-phẩm họ đã đem đến. ¹²Và họ vào trong giao-ước để tìm GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của tổ-phụ họ với tất cả tâm và hồn của họ; ¹³và bất cứ người nào không muốn tìm GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phải bị xử-tử, dù nhỏ hay lớn, đàn-ông hay đàn-bà. ¹⁴Hơn nữa, họ lập một lời thề cùng ĐỨC GIA-VÊ với tiếng la lớn, với sự reo hò, với kèn trom-bét, và với tù-và. ¹⁵Và tất cả Giu-đa mừng-rỡ về lời thề, vì họ đã thề với trọn tâm họ và đã tìm Ngài một cách sốt-sắng, và Ngài đã để cho họ tìm thấy Ngài. Vì vậy ĐỨC GIA-VÊ cho họ sự yên-nghe ở mọi phía.

¹⁶Và người cũng bãi-nhiệm Ma-a-ca, mẹ của Vua A-sa, khỏi chức thái-hậu, bởi vì bà đã làm hình-ảnh dễ sợ như tượng A-sê-ra; và A-sa đốn cái hình-ảnh dễ sợ của bà xuống, nghiền-nát nó, và đốt nó tại khe Xết-rôn. ¹⁷Nhưng các nơi cao không bị dẹp bỏ khỏi Y-sơ-ra-ên; tuy nhiên, tâm A-sa không có chỗ trách được trong tất cả các ngày của người. ¹⁸Và người đã đem vào trong đền ĐỨC Chúa TRỜI các đồ vật đã được cung-hiến của cha người và các đồ vật đã được cung-hiến của chính người: bạc, vàng, và các khí-cụ. ¹⁹Và đã chẳng có chiến-tranh nào nữa cho đến năm thứ ba-mươi-lăm của triều-đại A-sa.

A-sa quên ĐỨC Chúa TRỜI, gây chiến chống lại Ba-ê-sa (16.1-16.6)

16¹Trong năm thứ ba-mươi-sáu của triều-đại A-sa, Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên đi lên chống lại Giu-đa và xây đồn kiên-cố Ra-ma để ngăn-ngừa không cho bất cứ ai đi ra hay đi vào đến cùng A-sa, vua Giu-đa. ²Thế

¹Nhiều bản Thánh Kinh khác là đoạn 14, câu 1

²hay: Chân Thần

thì A-sa lấy bạc và vàng từ những cửa-cải của đền Đúc GIA-VÊ và hoàng-cung, và gửi chúng cho Bên-Ha-dát vua A-ram, sống tại Đa-mách, nói: ³“Xin có một hiệp-ước giữa tôi và ông, *như* giữa cha tôi và cha ông. Nay, tôi đã gửi cho ông bạc và vàng; xin đi, xin hủy-bỏ hiệp-ước của ông với Ba-ê-sa, vua Y-sơ-ra-ên, để hẳn sẽ rút lui khỏi tôi.” ⁴Thế là Bên-Ha-dát nghe theo vua A-sa, sai các chỉ-huy-trưởng các binh đoàn của mình chống lại các thành của Y-sơ-ra-ên, và chúng đánh Y-giôn, Đan, A-bên-Ma-im, và tất cả những chỗ có kho lương-thực trong các thành của Nép-ta-li. ⁵Và xây ra, khi Ba-ê-sa nghe việc đó người ngưng củng cố Ra-ma, và ngừng việc làm của mình. ⁶Thế thì, vua A-sa đem tất cả Giu-đa, và họ lấy đi đá của Ra-ma và gỗ của nó, mà Ba-ê-sa đã dùng để xây, và dùng để củng cố lũy Ghê-ba và Mích-ba.

A-sa bỏ tù tiên-tri ấy (16.7-16.14)

⁷Vào lúc đó tiên-kiến Ha-na-ni đến với A-sa vua Giu-đa và nói với người: “Vì bệ hạ đã tin cậy vào vua A-ram và đã chẳng tin cậy vào GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của bệ hạ, bởi vậy quân-đội vua A-ram đã thoát khỏi tay bệ hạ. ⁸Chẳng phải dân Ê-thi-ô-bi và dân Li-by đã là một quân-đội rất đông với rất nhiều chiến xa và kỵ-binh sao? Tuy nhiên, vì bệ hạ đã tin cậy vào ĐỨC GIA-VÊ, Ngài đã phó chúng trong tay bệ hạ. ⁹Vì mắt của ĐỨC GIA-VÊ di-động tới lui khắp cả trái đất để Ngài có thể mạnh-mẽ ủng-hộ người có tâm hoàn-toàn là tâm của Ngài. Nhà vua đã hành-động không suy-xét trong việc này. Quả thật, từ nay trở đi, nhà vua chắc-chắn sẽ có những cuộc chiến-tranh.” ¹⁰Thế thì A-sa giận đấng tiên-kiến, và cầm người vào trong tù, vì người đã làm vua giận điên lên vì việc này. Và cùng một lúc, A-sa áp-bức một số dân-chúng.

¹¹Và bây giờ, công việc của A-sa từ đầu chí cuối, kìa, chúng được viết trong Sách các Vua Giu-đa và Y-sơ-ra-ên. ¹²Và vào năm thứ ba-mươi-chín của triều-đại của người, A-sa bị bệnh trong 2 bàn chân của người. Bệnh của người trầm-trọng; tuy vậy ngay cả trong cơn bệnh của người, người đã chẳng tìm-câu ĐỨC GIA-VÊ, nhưng tìm các thầy thuốc. ¹³Thế là A-sa ngủ với tổ-phụ của người, chết vào năm thứ bốn-mươi-một của triều-đại người. ¹⁴Và họ chôn người trong một cái mộ riêng của người, mà người đã đục ra cho mình trong thành Đa-vít, và họ đặt người vào trong chỗ yên-ngĩnh mà người đã đổ đầy các loại thuốc thơm khác nhau được pha-trộn theo thuật của thợ hòa-hương; và họ làm một đám lửa rất lớn cho người.

Giô-sa-phát kế-vị A-sa (17.1-17.19)

17¹Thế thì Giô-sa-phát con trai của người trở thành vua trong chỗ của người, và làm cho địa-vị của mình vững-chắc trên Y-sơ-ra-ên. ²Người đặt quân-lính trong tất cả các thành kiên-cố của Giu-đa, và dựng các đồn trong đất Giu-đa, và trong các thành của Ép-ra-im mà A-sa cha của người đã chiếm lấy. ³Và ĐỨC GIA-VÊ ở với Giô-sa-phát bởi vì người đã bước đi trong các ngày đầu-tiên của tổ-phụ Đa-vít của người và đã chẳng thình cầu các *tượng* Ba-anh, ⁴nhưng tìm kiếm ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ của người, bước đi trong các điều-răn của Ngài, và đã chẳng hành-động như Y-sơ-ra-ên. ⁵Vì vậy ĐỨC GIA-VÊ vững-lập vương-quốc trong tay người, và tất cả Giu-đa đem công-lễ cho Giô-sa-phát, và người có của-cải rất nhiều và có danh-dự. ⁶Và tâm người ở trên cao trong các

đường-lối của ĐỨC GIA-VÊ và một lần nữa dẹp bỏ các nơi cao và các *tượng* A-sê-ra khỏi Giu-đa.

⁷Đoạn, trong năm thứ ba của triều-đại của mình, người sai các quan-viên của mình, Bên-Hai, Ô-ba-đia, Xa-cha-ri, Na-tha-na-ên, và Mi-ca-gia, đi dạy-đỗ trong các thành Giu-đa; ⁸và đi với họ có các người Lê-vi: Sê-ma-gia, Nê-tha-nia, Xê-ba-đia, A-sa-ên, Si-mê-ra-môt, Giô-na-than, A-đô-ni-gia, Tô-bi-gia, Tô-ba-đô-ni-gia, các người Lê-vi; và đi với họ có các thầy tế-lễ Ê-li-sa-ma và Giô-ram. ⁹Họ dạy-đỗ trong Giu-đa, có sách luật-pháp của ĐỨC GIA-VÊ với họ; và họ đi khắp tất cả các thành của Giu-đa và dạy-đỗ ở giữa vòng dân-chúng.

¹⁰Bây giờ sự sợ hãi ĐỨC GIA-VÊ ở trên tất cả các vương-quốc các xứ xung-quanh Giu-đa, đến nỗi chúng chẳng gây chiến chống lại Giô-sa-phát. ¹¹Và có mấy người Phi-li-tin đem quà và bạc làm công-lễ cho Giô-sa-phát; dân A-rập cũng đem cho người các bầy súc-vật: 7 ngàn 700 con chiên đực và 7 ngàn 700 con dê đực. ¹²Thế là Giô-sa-phát trở thành lớn hơn và lớn hơn, và người xây-cất các thành-trị và các thành có kho trữ lương-thực trong Giu-đa. ¹³Và người có dự trữ lớn trong các thành Giu-đa, và có các đồng-sĩ, các người dưng-cầm, trong Giê-ru-sa-lem. ¹⁴Và đây là sự diêm danh của họ theo các gia-hộ của tổ-phụ của họ: thuộc về Giu-đa, các chỉ-huy-trưởng hàng ngàn, chỉ-huy-trưởng Át-na, và với người 300 ngàn các đồng-sĩ dưng-cầm; ¹⁵và kể người là chỉ-huy-trưởng Giô-ha-nan, và với người 280 ngàn người; ¹⁶kể người là A-ma-sia con trai của Xiéc-ri, là người tình nguyện vì ĐỨC GIA-VÊ, và với người 200 ngàn các đồng-sĩ dưng-cầm; ¹⁷thuộc Bên-gia-min, Ê-li-gia-đa, một đồng-sĩ dưng-cầm, và với người 200 ngàn người được trang-bị bằng cung và khiên; ¹⁸kể người là Giê-đi-a-ên, và với người 180 ngàn người trang-bị cho chiến tranh. ¹⁹Đây là các người phục-vụ nhà vua, ngoài những người mà nhà vua đã bố trí trong các thành lũy khắp Giu-đa.

Giô-sa-phát liên-minh với A-háp (18.1-18.7)

18¹Bây giờ Giô-sa-phát có của-cải rất nhiều và có danh-dự; người tự mình liên-kết với A-háp qua hôn-nhân⁽¹⁾. ²Và một vài năm sau, người đi xuống thăm A-háp tại Sa-ma-ri. Và A-háp làm thật nhiều chiến và bỏ cho người và những kẻ với người, và thuyết-phục người đi lên chống Ra-môt-Ga-la-át. ³Và A-háp vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát vua Giu-đa: “Ngài muốn đi với tôi chống Ra-môt-Ga-la-át chăng? Và người nói với người: “Tôi như ngài, dân tôi như dân ngài, và chúng tôi sẽ ở với ngài trong trận-chiến.”

⁴Hơn nữa, Giô-sa-phát nói với vua Y-sơ-ra-ên: “Trước hết xin câu-vấn lời của ĐỨC GIA-VÊ.” ⁵Thế thì, vua Y-sơ-ra-ên nhóm các tiên-tri lại, 400 người và nói với họ: “Chúng ta có nên đi gây chiến chống lại Ra-môt-Ga-la-át hay ta phải có-nhịn?” Và họ thưa: “Hãy đi lên, vì ĐỨC CHÚA TRỜI sẽ phó nó trong tay nhà vua.” ⁶Nhưng Giô-sa-phát nói: “Há không còn có một tiên-tri nào của ĐỨC GIA-VÊ ở đây để chúng ta có thể câu-vấn người?” ⁷Và vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Còn có một người mà bởi hẳn chúng ta có thể câu-vấn ĐỨC GIA-VÊ, nhưng tôi ghét hẳn,

¹hay: kết thông-gia

vì chẳng bao giờ hấn tiên-tri điều tốt về tôi, nhưng luôn luôn điều xấu. Hấn là Mi-chê, con trai của Giêm-la.” Nhưng Giô-sa-phát nói: “Xin nhà vua chớ nói như thế.”

Các tiên-tri giả của A-háp bảo-đảm chiến-thắng (18.8-18.11)

8Thế thì vua Y-sơ-ra-ên gọi một sĩ-quan và phán: “Hãy nhanh chóng dẫn Mi-chê con trai của Giêm-la đến.” 9Bấy giờ, vua Y-sơ-ra-ên và Giô-sa-phát vua Giu-đa mỗi người đang ngồi trên ngai của mình, mặc triều-phục, và đang ngồi tại sân đập lúa nơi cửa vào của cổng Sa-ma-ri; và tất cả các tiên-tri đang nói tiên-tri trước mặt họ. 10Và Sê-dê-kia con trai của Kê-na-na làm các sừng bằng sắt cho mình và nói: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Với những cái này, người sẽ phải húc dân A-ram, cho đến khi chúng bị tiêu-diệt hết.’” 11Và như vậy tất cả các tiên-tri đang tiên-tri rằng: “Hãy đi lên đến Ra-môt-Ga-la-át và thành-công, vì Đức GIA-VÊ sẽ phó nó trong tay nhà vua.”

Mi-chê đem đến lời từ Đức Chúa TRỜI (18.12-18.27)

12Lúc đó sứ-giả đi triệu Mi-chê nói với người, rằng: “Này, các lời của những tiên-tri ấy đều đồng loạt thuận-lợi cho nhà vua. Vì vậy, xin cho lời của ông giống như một người trong họ, và xin nói thuận-lợi.” 13Nhưng Mi-chê nói: “Như Đức GIA-VÊ sống, điều gì Đức Chúa TRỜI của ta phán, thì ta sẽ nói.” 14Và khi người đến cùng nhà vua, nhà vua nói với người: “Mi-chê, chúng ta có nên đi đến Ra-môt-Ga-la-át để gây chiến, hay ta phải cố-nhịn?” Người thưa: “Hãy đi lên và thành-công, vì chúng sẽ được phó trong tay nhà vua.” 15Thế thì, nhà vua nói với người: “Biết bao nhiêu lần ta nghiêm trọng buộc người phải nói với ta không điều gì hết ngoài lẽ thật nhân danh Đức GIA-VÊ?” 16Thế là người nói:

“Tôi đã thấy tất cả Y-sơ-ra-ên
Bị tàn-lạc trên các núi,
Như bầy chiên không có người chăn;
Và Đức GIA-VÊ phán:
‘Những kẻ này không có chủ.
Mỗi đứa chúng hãy trở về nhà của nó trong sự bình-an.’”

17Lúc đó, vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Chẳng phải tôi đã nói cho ngài biết rằng hấn đã chẳng nói tiên-tri điều tốt về tôi, chỉ điều xấu hay sao?” 18Và Mi-chê nói: “Bởi vậy, hãy nghe lời của Đức GIA-VÊ. Tôi đã thấy Đức GIA-VÊ ngồi trên ngai của Ngài, và tất cả vạn quân trời đứng bên hữu Ngài và bên tả Ngài. 19Và Đức GIA-VÊ phán: ‘Ai sẽ dụ A-háp vua Y-sơ-ra-ên đi lên và ngã tại Ra-môt-Ga-la-át?’ Và người này đã nói điều này trong khi kẻ nọ đã nói điều kia. 20Lúc đó, một linh tiến tới rồi đứng trước mặt Đức GIA-VÊ và thưa: ‘Tôi sẽ dụ người.’ Và Đức GIA-VÊ phán cùng người đó: ‘Cách nào?’ 21Và người thưa: ‘Tôi sẽ đi và sẽ là một linh lừa-dối trong miệng tất cả các tiên-tri của hấn.’ Lúc đó, Ngài phán: ‘Người phải dụ nó và cũng phải thắng. Đi đi và làm như thế.’ 22Bởi vậy bây giờ, kia, Đức GIA-VÊ đã đặt một linh lừa-dối trong miệng của tất cả những người tiên-tri này của bệ hạ; vì Đức GIA-VÊ đã công-bố tai-vạ chống bệ hạ.”

23Lúc đó Sê-dê-kia con trai của Kê-na-na đến gần và và Mi-chê vào má, và nói: “Làm sao Linh Đức GIA-VÊ đã từ

ta đi qua để nói với người?” 24Và Mi-chê nói: “Này, người sẽ thấy vào ngày đó, khi người vào một phòng trong đền giấu mình.” 25Thế thì vua Y-sơ-ra-ên phán: “Hãy bắt Mi-chê và dẫn nó về cho A-môn, thống-đốc thành, và Giô-ách, con trai của nhà vua; 26và nói: ‘Nhà vua phán như vậy: ‘Bỏ người này vào tù, cho nó ăn bánh đau-khổ và uống nước đau-khổ cho đến khi ta trở về an-toàn.’” 27Và Mi-chê nói: “Nếu bệ hạ thật sự trở về an-toàn, thì Đức GIA-VÊ đã chẳng phán bời tôi.” Và người nói: “Tất cả các người nghe đây.”

Chiến-bại và cái chết của A-háp (18.28-18.34)

28Thế là vua Y-sơ-ra-ên và Giô-sa-phát vua Giu-đa đi lên chống lại Ra-môt-Ga-la-át. 29Và Vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Tôi sẽ cải-trang và đi vào trong chiến-trận, nhưng ngài cứ mặc triều-phục của ngài.” Thế là vua Y-sơ-ra-ên cải-trang, và họ đi vào trong chiến-trận. 30Bấy giờ, vua A-ram đã ra lệnh cho các chỉ-huy-trưởng chiến xa của mình, rằng: “Đừng thêm đánh với đứa nhỏ hay lớn, nhưng chỉ với một mình vua Y-sơ-ra-ên.” 31Và vậy, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến xa thấy Giô-sa-phát, chúng nói: “Áy là vua Y-sơ-ra-ên,” rồi chúng quay sang để đánh lại người. Nhưng Giô-sa-phát kêu-la lên, Đức GIA-VÊ giúp người, và Đức Chúa TRỜI làm trệch chúng khỏi người. 32Lúc đó, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến xa thấy đó không phải là vua Y-sơ-ra-ên, thì chúng quay trở lại, không đuổi theo người nữa. 33Và có người giương cung của hấn bắn ngẫu-nhiên và trúng vua Y-sơ-ra-ên tại chỗ nối của áo giáp. Vì vậy người nói với kẻ đánh xe: “Quay lại, đem ta ra khỏi trận đánh; vì ta bị thương nặng.” 34Và trận-chiến diễn ra ác-liệt trong ngày đó, và vua Y-sơ-ra-ên chống mình thẳng lên trong chiến xa của người trước quân A-ram cho đến buổi chiều, và vào lúc mặt trời lặn người chết.

Giê-hu quở-trách Giô-sa-phát (19.1-19.3)

19Đoạn Giô-sa-phát vua Giu-đa trở về an-toàn tới cung của người trong Giê-ru-sa-lem. 2Và tiên-kiến Giê-hu con trai của Ha-na-ni đi ra để gặp người và nói với vua Giô-sa-phát: “Bệ hạ có nên giúp-đỡ kẻ ác và yêu những kẻ ghét Đức GIA-VÊ, và bởi điều này đem con thịnh-nộ từ Đức GIA-VÊ lên mình chẳng? 3Nhưng có thấy các điều tốt trong bệ hạ, vì bệ hạ đã dẹp bỏ hình-tượng A-sê-ra khỏi xứ và bệ hạ đã đặt tâm của mình tìm Đức Chúa TRỜI.”

Giô-sa-phát bổ-nhiệm các quan-án (19.4-19.11)

4Thế là Giô-sa-phát sống trong Giê-ru-sa-lem và lại đi ra giữa dân-chúng từ Bê-e-Sê-ba đến vùng xứ đồi núi Ép-ra-im và đem họ về cùng Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ. 5Và người bổ-nhiệm các quan-án trong xứ trong mọi thành kiên-cố Giu-đa, thành này đến thành nọ. 6Và người nói với các quan-án: “Hãy xem xét điều các người đang làm, vì các người chẳng phán-xét vì loài người nhưng vì Đức GIA-VÊ, Đấng ở với các người khi các người đưa ra phán-quyết. 7Thế thì, bây giờ, hãy để sự kính-sợ Đức GIA-VÊ ở trên các người; hãy rất cẩn-thận điều các người làm, vì GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng ta sẽ không dự phần trong sự không công-chính, hay thiên-vị, hay việc lấy của hối-lộ.”

8Và trong Giê-ru-sa-lem Giô-sa-phát cũng bổ-nhiệm một số người Lê-vi và thầy tế-lễ, và một số đầu-trưởng *những gia-hộ* của tổ-phụ của Y-sơ-ra-ên, vì sự phán-xét của Đức GIA-VÊ và để phán-xét các tranh-chấp giữa cư-dân Giê-ru-sa-lem. 9Rồi người trao trách-nhiệm cho họ, phán: “Như vậy các ngươi phải hành-sự trong sự kính-sợ Đức GIA-VÊ, một cách trung-tín và hết lòng. 10Và bất cứ khi nào có một sự tranh-chấp nào đến cùng các ngươi từ anh em của các ngươi đang sống trong các thành của họ, giữa máu và máu, giữa luật-pháp và điều-răn, các qui-chế và các mạng-lệnh⁽¹⁾, các ngươi sẽ cảnh-cáo họ rằng họ không được có lỗi trước mặt Đức GIA-VÊ, và con thanh-nộ không đến được trên các ngươi và anh em các ngươi. Như vậy các ngươi sẽ làm và các ngươi sẽ không có lỗi. 11Và kìa, thầy tế-lễ cả A-ma-ria sẽ coi-sóc các ngươi trong mọi vấn-đề của Đức GIA-VÊ; và Xê-ba-đia con trai của Ích-ma-ên, người cai-trị nhà Giu-đa, trong mọi việc liên-hệ đến nhà vua. Những người Lê-vi cũng sẽ là các quan-viên trước mặt các ngươi. Hãy hành-động quả-quyết, và Đức GIA-VÊ sẽ ở với những kẻ ngay-thắng.”

Giu-đa bị xâm-lăng (20.1-20.4)

20¹Bấy giờ xảy ra sau việc này, các con trai Mô-áp và các con trai Am-môn, cùng với một số người Ma-ô-nít, đến gây chiến với Giô-sa-phát. 2Lúc đó có người đến báo cáo cùng Giô-sa-phát, rằng: “Một đám rất đông đang đến chống lại bề hạ từ bên kia biển, đi ra từ A-ram và kìa, chúng đang ở tại Hát-sát-son-Tha-ma (đó là Ên-ghê-di).” 3Và Giô-sa-phát sợ-hãi và đặt mặt của mình⁽²⁾ tìm kiếm Đức GIA-VÊ; và công-bố một cuộc kiêng-ăn khắp cả Giu-đa. 4Thế là Giu-đa nhóm lại với nhau để tìm sự giúp-đỡ từ Đức GIA-VÊ; họ đến cả từ mọi thành Giu-đa để tìm kiếm Đức GIA-VÊ.

Lời cầu-nguyện của Giô-sa-phát (20.5-20.13)

5Lúc đó Giô-sa-phát đứng trong hội-chúng Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, trong đền Đức GIA-VÊ ở phía trước sân mới, 6và người nói: “Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI tổ-phụ chúng con, Chúa há không phải là Đức Chúa TRỜI trong các tầng trời hay sao? Và Chúa không phải là đấng cai-trị tất cả các vương-quốc của các dân-tộc hay sao? Quyền-năng và sức mạnh đều ở trong tay Chúa đến nỗi không có một ai có thể đứng chống lại Chúa. 7Chúa há đã chẳng, Đức Chúa TRỜI của chúng con ôi, đuổi cư-dân của xứ này trước mặt dân Y-sơ-ra-ên của Chúa đi, và ban nó cho con cháu của Áp-ra-ham người bạn của Chúa mãi mãi sao? 8Và họ sống trong đó, đã xây cho Chúa một nơi thánh ở đó cho danh Chúa, rằng: 9‘Nếu điều xấu-xa phải đến trên chúng con, gươm, sự phán-xét, dịch, hay đói kém, chúng con sẽ đứng trước đền này và trước mặt Chúa (vì danh Chúa ở trong đền này) và kêu-cầu Chúa trong sự khốn-cùng của chúng con, thì Chúa sẽ nghe và giải-phóng chúng con.’ 10Và bây giờ, kìa, những con trai Am-môn, Mô-áp, và Núi Sê-i-rơ⁽³⁾, những dân mà Chúa đã chẳng cho Y-sơ-ra-ên xâm-lăng khi họ đi ra khỏi xứ Ê-díp-tô (họ đã rẽ qua một bên khỏi chúng và đã chẳng tiêu-diệt chúng), 11kìa, chúng đang thương cho chúng con bằng

cách đến để đuổi chúng con đi khỏi sở-hữu của Chúa mà Chúa đã ban cho chúng con làm thừa-kế. 12Đức Chúa TRỜI của chúng con ôi, há Chúa sẽ chẳng xét-xử chúng sao? Vì chúng con bất lực trước một đám rất đông này, là những kẻ đang đến chống chúng con; chúng con cũng chẳng biết điều gì để làm, nhưng những con mắt của chúng con đều ở trên Chúa.” 13Và tất cả Giu-đa đều đang đứng trước mặt Đức GIA-VÊ, với các con nhỏ của họ, vợ của họ, và con cái của họ.

Gia-ha-xi-ên đáp lại lời cầu-nguyện (20.14-20.19)

14Lúc đó ở giữa hội-chúng, Linh Đức GIA-VÊ đến trên Gia-ha-xi-ên con trai của Xa-cha-ri, con trai của Bê-na-gia, con trai của Giê-i-ên, con trai của Ma-tha-nia, người Lê-vi trong những con trai của A-sáp; 15và người nói: “Hãy lắng nghe, hỡi tất cả Giu-đa, cư-dân Giê-ru-sa-lem, và vua Giô-sa-phát, Đức GIA-VÊ phán cùng các ngươi như vậy: “Đừng sợ, chớ bị hoảng hốt vì đám rất đông này, vì chiến-trận không là của các ngươi nhưng của Đức Chúa TRỜI. 16Ngày mai, hãy đi xuống chống lại chúng. Nay, chúng sẽ đi lên bởi dốc Xít, và các ngươi sẽ tìm gặp chúng ở phần cuối của thung-lũng, ở phía trước vùng hoang-vu Giê-ru-ên. 17Các ngươi không cần đánh trong trận này; hãy vào vị trí của các ngươi, hãy đứng và nhìn sự giải-cứu của Đức GIA-VÊ cho các ngươi, hỡi Giu-đa và Giê-ru-sa-lem! Đừng sợ, chớ bị hoảng hốt; ngày mai hãy đi ra, trực diện với chúng, vì Đức GIA-VÊ ở cùng các ngươi.” 18Và Giô-sa-phát cúi đầu của người xuống, giáp mặt tới mặt đất, và tất cả Giu-đa và cư-dân Giê-ru-sa-lem đều sấp mình xuống trước mặt Đức GIA-VÊ, thờ-lạy Đức GIA-VÊ. 19Và các người Lê-vi, từ những con trai thuộc các người Kê-hát và thuộc những con trai của các người Cô-ra, đứng lên ca-tụng GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên với giọng rất lớn.

Kẻ thù tự diệt (20.20-20.25)

20Và họ chỗi dậy vào buổi sáng và đi ra đến vùng hoang-vu Thê-cô-a; và khi họ đi ra, Giô-sa-phát đứng, và nói: “Hãy nghe ta, hỡi Giu-đa và cư-dân Giê-ru-sa-lem, hãy đặt lòng trông-cậy của các ngươi nơi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của các ngươi, thì các ngươi sẽ được vũng-lập. Cũng hãy đặt lòng trông-cậy của các ngươi nơi các đấng tiên-tri của Ngài và thành-công.” 21Và khi người đã hỏi ý-kiến dân-chúng, người bổ-nhiệm những người ca-hát cho Đức GIA-VÊ và những người ca-tụng Ngài trong trang-phục thánh, trong khi họ đi ra trước mặt quân-đội và nói: “Hãy dâng các lời cảm-tạ lên Đức GIA-VÊ, vì sự ân-cần thương-yêu của Ngài là đời đời.” 22Khi họ bắt đầu ca-hát và ca-tụng, Đức GIA-VÊ đặt các ổ phục-kích chống lại các con trai Am-môn, Mô-áp, và Núi Sê-i-rơ, những kẻ đã đến chống lại Giu-đa; thế là chúng bị đánh hạ. 23Vì những con trai Am-môn và Mô-áp chỗi dậy chống cư-dân Núi Sê-i-rơ hủy-diệt chúng hoàn-toàn, và khi họ đã diệt cư-dân của Sê-i-rơ xong, họ phụ nhau để diệt lẫn nhau.

24Khi Giu-đa đi đến vụng canh trong vùng hoang-vu, họ nhìn về hướng đám đông ấy; và kìa, chúng là các xác chết nằm trên mặt đất, và không có một ai đã trốn thoát. 25Và khi Giô-sa-phát và dân của người đến để thu chiến-lợi-phẩm của họ, họ tìm thấy ở giữa chúng nhiều lương-thực, quần áo, các vật có giá-trị mà họ lấy cho mình, nhiều mang không hết. Và họ ở đó 3 ngày để thu chiến-lợi-phẩm

¹hay: vì sự đổ máu, vì phạm luật-pháp và điều-răn, các qui-chế và các mạng-lệnh

²hay: quyết tâm tìm-kiểm

³đó là Ê-dôm

vì quá nhiều.

Chiến-thắng trở về Giê-ru-sa-lem (20.26-20.30)

26Rồi vào ngày thứ tư, họ tụ họp trong thung-lũng Bê-rê-ca⁽¹⁾, vì ở đó họ chúc-tụng Đức GIA-VÊ. Bởi vậy họ đã đặt tên chỗ đó là “Thung-lũng Bê-rê-ca” cho tới hôm nay.

27Và mọi người Giu-đa và Giê-ru-sa-lem trở về với Giô-sa-phát đi đầu, trở về đến Giê-ru-sa-lem với sự vui-mừng, vì Đức GIA-VÊ đã khiến họ mừng-rỡ, thắng kẻ thù họ. **28**Họ đến Giê-ru-sa-lem với các hạc-cầm, các thất-huyền-cầm, và các kèn trom-bét đến đền của Đức GIA-VÊ.

29Và mỗi sớm về Đức Chúa TRỜI ở trên tất cả các vương-quốc các xứ khi họ nghe Đức GIA-VÊ đã đánh lại các kẻ thù của Y-sơ-ra-ên. **30**Vì vậy, vương-quốc của Giô-sa-phát được hòa-bình, vì Đức Chúa TRỜI của người đã ban cho người sự nghi-ngợi ở tất cả các phía.

Tóm-lược sự trị-vì của Giô-sa-phát (20.31-20.34)

31Bấy giờ Giô-sa-phát trị-vì Giu-đa. Người được 30 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì tại Giê-ru-sa-lem 25 năm. Và tên mẹ người là A-xu-ba, con gái của Si-li. **32**Và người đi trong đường-lối của A-sa cha của người và không rời khỏi nó, làm điều đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. **33**Tuy nhiên các nơi cao không bị dẹp bỏ; dân-chúng chưa hướng tâm của họ về Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ. **34**Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-sa-phát, đầu và cuối, kia, chúng được viết trong sách biên niên sử của Giê-hu con trai của Ha-na-ni, là những điều được ghi trong Sách các Vua của Y-sơ-ra-ên.

Sự liên-minh làm phật lòng Đức Chúa TRỜI (20.35-20.37)

35Và sau việc này, Giô-sa-phát vua Giu-đa tự liên-minh với A-cha-xia vua Y-sơ-ra-ên. Người hành-động tội lỗi trong việc làm như thế. **36**Thế là người tự liên-minh với A-cha-xia để đóng tàu để đi Ta-rê-si, và họ đóng các chiếc tàu ấy tại Ê-xi-ôn-Ghê-be. **37**Lúc đó Ê-li-ê-se con trai của Đô-đa-va ở Ma-rê-sa tiên-tri chống Giô-sa-phát, rằng: “Vì bệ hạ đã tự liên-minh với A-cha-xia, Đức GIA-VÊ đã hủy-diệt các việc làm của bệ hạ.” Thế là các chiếc tàu đều bị bể và không có thể đi tới Ta-rê-si.

Giô-ram trị-vì Giu-đa (21.1-21.7)

21¹Sau đó Giô-sa-phát ngã với tổ-phụ của người và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít, và Giô-ram con trai của người trở thành vua trong chỗ của người. ²Và người có các em trai, những con trai của Giô-sa-phát: A-xa-ria, Giê-i-ên, Xa-cha-ri, A-xa-ria-u, Mí-ca-ên, và Sê-pha-tia. Tất cả các người này đều là các con trai của Giô-sa-phát vua của Y-sơ-ra-ên. ³Và cha của họ ban cho họ nhiều quà bằng bạc, vàng, và các đồ quý-báu, với các thành kiên-cố trong Giu-đa, nhưng người ban vương-quốc cho Giô-ram bởi vì người là con đầu lòng.

4Bấy giờ khi Giô-ram đã lấy xong vương-quốc của cha mình và đã làm cho mình mạnh, người giết tất cả các em trai mình bằng gươm, và một số người cai trị trong Y-sơ-ra-ên nữa. ⁵Giô-ram được 32 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 8 năm tại Giê-ru-sa-lem. ⁶Và người đi

trong đường-lối của các vua Y-sơ-ra-ên, y như nhà A-háp đã làm (vì con gái của A-háp là vợ của người), và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. ⁷Tuy vậy, Đức GIA-VÊ không muốn hủy-diệt nhà Đa-vít vì giao-ước mà Ngài đã lập với Đa-vít, và vì Ngài đã hứa ban một ngọn đèn cho người và những con trai người mãi mãi.

Cuộc nổi-loạn chống Giu-đa (21.8-21.20)

8Trong các ngày của người, Ê-đôm nổi-loạn chống lại sự cai-trị của Giu-đa, và tự lập một vì vua trên họ. ⁹Thế thì Giô-ram vượt qua với các chi-huy-trưởng của người và với tất cả chiến xa của người. Và đã xảy ra rằng người chỗi dậy ban đêm mà đánh hạ dân Ê-đôm đang bao vây người và các chi-huy-trưởng chiến xa. ¹⁰Thế là Ê-đôm nổi-loạn khỏi dưới tay của Giu-đa cho đến ngày nầy. Lúc đó Líp-na nổi-loạn khỏi dưới tay người vào cùng một lúc, bởi vì người đã bỏ rơi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ người. ¹¹Hơn nữa, người lập các nơi cao trong các núi Giu-đa, và khiến cho cư-dân Giê-ru-sa-lem chơi trò đi-điểm và dẫn Giu-đa vào lâm-lạc. ¹²Rồi có một bức thư đến cùng người từ tiên-tri Ê-li-gia, nói: “GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ Đa-vít của bệ hạ phán như vậy: ‘Vì người đã không đi trong các đường-lối của Giô-sa-phát tổ-phụ của người và các đường-lối của A-sa vua Giu-đa, ¹³song đã đi trong đường-lối của các vua Y-sơ-ra-ên, và đã gây cho Giu-đa và cư-dân Giê-ru-sa-lem chơi trò đi-điểm như nhà A-háp đã chơi trò đi-điểm, và người cũng đã giết các em trai của người, nhà cha người, những kẻ tốt hơn người, ¹⁴kia, Đức GIA-VÊ sắp đánh dân người, những con trai của người, các bà vợ của người, và tất cả của cải của người bằng một cú đánh rất mạnh; ¹⁵và người sẽ chịu đau-đớn trong nhiều cơn bệnh, một thứ bệnh trong ruột của người, cho đến khi ruột của người lòi ra vì bệnh đó, ngày nầy qua ngày nọ.’”

16Thế thì Đức GIA-VÊ khích-động linh của dân Phi-li-tin và dân A-rạp, là những kẻ ở nơi tay của dân Ê-thi-ô-bi, chống lại Giô-ram; ¹⁷chúng đến chống lại Giu-đa và xâm-lăng nó, khiêng đi tất cả các vật sở-hữu tìm được trong cung vua cùng với những con trai của người và các người vợ của người, đến nỗi không có một đứa con trai nào chừa lại cho người ngoại trừ Giô-a-cha⁽²⁾, đứa trẻ nhất trong số những con trai của người. ¹⁸Thế là sau mọi việc này, Đức GIA-VÊ đánh người trong ruột của người bằng một thứ bệnh không thể chữa lành. ¹⁹Bấy giờ xảy ra theo đồng thời-gian, vào cuối 2 năm, ruột của người lòi ra vì cơn bệnh của người và người chết trong cơn đau khủng khiếp. Và dân-chúng chằng nhóm lửa⁽³⁾ cho người như cho tổ-phụ của người. ²⁰Người được 32 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì tại Giê-ru-sa-lem 8 năm; và người ra đi mà không ai tiếc-nuối, và họ chôn người trong thành Đa-vít, nhưng không chôn trong các lăng của vua.

A-cha-xia cai-trị Giu-đa (22.1-22.4)

22¹Thế thì cư-dân Giê-ru-sa-lem lập A-cha-xia, đứa con trai nhỏ nhất của người lên làm vua trong chỗ của người, vì đám người, là những kẻ đã tới trại với dân A-rạp đã tàn-sát tất cả những đứa lớn của người. Thế là A-cha-xia con trai của Giô-ram vua Giu-đa bắt đầu

¹Bê-rê-ca: chúc tụng, chúc phước

²Giô-a-cha nầy được gọi là A-cha-xia ở đoạn sau (2 Sứ ký 22.1)

³hay: xông thuốc thơm

trị-vì. ²A-cha-xia được 22 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 1 năm trong Giê-ru-sa-lem. Và mẹ người là A-ta-lia, cháu nội gái của Ôm-ri. ³Người cũng bước đi trong các đường-lối của nhà A-háp, vì mẹ người là cố-vấn của người để làm việc một cách gian-ác. ⁴Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ như nhà A-háp, vì họ là cố-vấn của người sau cái chết của cha người, đem tới sự hủy-diệt của người.

A-cha-xia liên-kết với Giô-ram của Y-sơ-ra-ên (22.5-22.7)

⁵Người cũng bước đi theo lời khuyên của họ, đi với Giô-ram con trai của A-háp vua Y-sơ-ra-ên để gây chiến chống lại Ha-xa-ên vua A-ram tại Ra-môt-Ga-la-át. Nhưng dân A-ram gây thương-tích cho Giô-ram. ⁶Vì vậy người trở về để được chữa tại Gít-rê-ên vết thương mà họ đã gây ra cho người tại Ra-ma, khi người đánh lại Ha-xa-ên vua A-ram. Và A-cha-xia con trai của Giô-ram, vua Giu-đa, đi xuống để thăm Giô-ram con trai của A-háp tại Gít-rê-ên, vì người bị bệnh. ⁷Bảy giờ sự hủy-diệt A-cha-xia là từ Đức Chúa TRỜI, trong việc người đi đến Giô-ram. Vì khi người đến, người đi ra với Giô-ram chống lại Giê-hu con trai Nim-si, kẻ mà Đức GIA-VÊ đã xức dầu để tiêu-diệt nhà A-háp.

Giê-hu giết các ông hoàng Giu-đa (22.8-22.9)

⁸Và xảy ra khi Giê-hu đang thi-hành sự phán-xét trên nhà A-háp, người tìm thấy các ông hoàng Giu-đa và các con trai của anh của A-cha-xia, đang hầu-việc cho A-cha-xia, và giết họ. ⁹Người cũng tìm A-cha-xia, và họ bắt người trong khi người đang trốn trong Sa-ma-ri; họ đem người đến Giê-hu, xử-tử người, và chôn người. Vì họ nói: “Hắn là con trai của Giô-sa-phát, người đã tìm-cầu Đức GIA-VÊ với tất cả tâm người.” Thế là không có một ai thuộc nhà A-cha-xia để nắm quyền lực của vương-quốc.

A-ta-lia cai-trị Giu-đa (22.10-22.12)

¹⁰Bảy giờ, khi A-ta-lia mẹ của A-cha-xia thấy rằng con trai của mình đã chết, bà nổi lên và diệt tất cả dòng-dõi vua của nhà Giu-đa. ¹¹Song công chúa Giô-sa-bát bồng Giô-ách con trai của A-cha-xia, và trốn lấy nó từ các hoàng tử đang bị giết, và giấu nó và người vú của nó trong phòng ngủ. Thế là Giô-sa-bát, con gái của Vua Giô-ram, vợ của thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa (vì bà là chị của A-cha-xia), giấu người khỏi A-ta-lia ngõ hầu bà ta không giết nó. ¹²Và người được giấu với họ trong đền Đức Chúa TRỜI 6 năm trong khi A-ta-lia trị-vì xứ ấy.

Giê-hô-gia-đa đặt Giô-ách lên ngôi Giu-đa (23.1-23.11)

23 ¹Bảy giờ, trong năm thứ bảy, Giê-hô-gia-đa cùng cố mình, và đem các chỉ-huy-trưởng hàng trăm: A-xa-ria con trai của Giê-rô-ham, Ích-ma-ên con trai của Giô-ha-nan, A-xa-ria con trai của Ô-bết, Ma-a-xê-gia con trai của A-đa-gia, và Ê-li-sa-phát con trai của Xiéc-ri vào trong một giao-ước với người. ²Và họ đi khắp Giu-đa và nhóm lại những người Lê-vi từ tất cả các thành của Giu-đa, và các đầu-trưởng của *những gia-hộ* của tổ-phụ của Y-sơ-ra-ên, và họ đến Giê-ru-sa-lem. ³Lúc đó tất cả hội-chúng lập một giao-ước với nhà vua trong đền Đức Chúa TRỜI. Và Giê-hô-gia-đa nói với họ: “Hãy xem, con trai của nhà vua sẽ phải trị-vì, như Đức GIA-VÊ đã phán về các con trai của Đa-vít. ⁴Đây là điều mà các người sẽ làm: một-phần-ba các người, thuộc về các thầy tế-lễ và các

người Lê-vi, là những người vào trong⁽¹⁾ trong ngày Ngung-nghi, sẽ là những người giữ công, ⁵một-phần-ba sẽ ở tại cung nhà vua, và một-phần-ba ở tại Công Nền-tàng; và tất cả dân-chúng sẽ ở trong các sân của đền Đức GIA-VÊ. ⁶Nhưng không cho một ai vào trong đền Đức GIA-VÊ ngoại trừ các thầy tế-lễ và những người Lê-vi đang hầu-việc; họ có thể vào, vì họ là thánh. Mọi người hãy giữ mạng-lệnh của Đức GIA-VÊ. ⁷Những người Lê-vi sẽ vây quanh nhà vua, mỗi người cầm vũ-khí của mình trong tay; và bất cứ ai vào trong đền, giết nó. Như vậy, ở với nhà vua khi người đi vào và khi người đi ra.” ⁸Thế là các người Lê-vi và tất cả Giu-đa đều làm theo mọi điều thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa đã ra lệnh. Và mỗi một người của họ lãnh các người của hắn, là những kẻ sắp đi vào trong vào ngày Ngung-nghi, với những kẻ sắp đi ra trong ngày Ngung-nghi, vì thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa không giải-tán bất cứ một ban-thứ nào. ⁹Lúc đó thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa giao cho những chỉ-huy trưởng hàng trăm giáo và khiên lớn nhỏ, là những vật đã từng của vua Đa-vít, vẫn còn ở trong đền Đức Chúa TRỜI. ¹⁰Người bố trí mọi người, mỗi người cầm vũ-khí của hắn trong tay, từ phía bên phải của đền đến phía bên trái của đền, cạnh bàn-thờ và cạnh đền, xung-quanh nhà vua. ¹¹Đoạn họ rước con trai của vua ra và đội vương miện trên người, và trao cho người chúng-cớ ấy; và lập người làm vua. Và Giê-hô-gia-đa và các con trai của mình xức dầu cho người và nói: “Vạn tuế nhà vua!”

A-ta-lia bị giết (23.12-23.15)

¹²Khi A-ta-lia nghe tiếng ồn của dân-chúng đang chạy và ca-ngợi nhà vua, bà đi vào trong đền Đức GIA-VÊ tới dân-chúng. ¹³Và bà nhìn, và kia, nhà vua đang đứng bên cột-trụ của vua nơi cửa vào, các chỉ-huy-trưởng và các kèn trom-bét ở cạnh vua. Và tất cả dân trong xứ đều mừng-rỡ và thổi các kèn trom-bét, các ca-sĩ với các nhạc-khí hướng-dẫn sự ca-ngợi. Thế thì A-ta-lia xé quần-áo của bà và la lên: “Muru-phân! Muru-phân!” ¹⁴Và thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa đem các chỉ-huy hàng trăm ra, và những người đã được bổ-nhiệm coi quân-đội, và nói với họ: “Đem bà ta ra ngoài các hàng quân; bất cứ ai theo bà ta, giết nó bằng guom.” Vì thầy tế-lễ nói: “Chớ giết bà ta trong đền Đức GIA-VÊ.” ¹⁵Vì vậy họ tra tay lên bà, và khi bà đến tại cửa vào của Công Ngựa của cung vua, bà ta bị xử-tử ở đó.

Những cái-cách được thi-hành (23.16-23.21)

¹⁶Rồi Giê-hô-gia-đa lập một giao-ước giữa mình và tất cả dân-chúng, và nhà vua rằng họ phải là dân của Đức GIA-VÊ. ¹⁷Và tất cả dân-chúng đi tới đền Ba-anh, giật nó xuống; và họ đập bể thành từng mảnh các bàn-thờ của nó và các hình-tượng của nó, và giết chết Ma-than thầy tế-lễ của Ba-anh trước các bàn-thờ. ¹⁸Hơn nữa, Giê-hô-gia-đa đặt các chức-vị trong đền Đức GIA-VÊ dưới thâm-quyền của các thầy tế-lễ dòng Lê-vi, những kẻ Đa-vít đã chỉ-định coi đền Đức GIA-VÊ, để hiển-dâng các của-lễ thiêu của Đức GIA-VÊ, như được viết trong luật-pháp Môi-se—với mừng-rỡ và ca hát theo lệnh của Đa-vít. ¹⁹Và người bố-trí các người giữ công đền Đức GIA-VÊ, để không một ai được vào bằng cách nào đó không trong sạch. ²⁰Và người đem theo các chỉ-huy-trưởng hàng trăm, các nhà quý phái,

¹hay: vào phiên trực

các nhà cai trị dân, và tất cả dân-chúng trong xứ, và đưa nhà vua xuống từ đền ĐỨC GIA-VÊ, đi xuyên qua công trên đền hoàng cung. Và họ đặt nhà vua ngồi trên ngôi vua. ²¹Thế là tất cả dân-chúng trong xứ mừng-rỡ và thành được bình-tịnh. Vì họ đã xừ-từ A-ta-lia bằng gươm.

Ấu Chúa Giê-ách chịu ảnh-hưởng bởi Giê-hô-gia-đa (24.1-24.3)

24¹Giê-ách được 7 tuổi khi người trở thành vua, và mẹ người là Xi-bia từ Bê-e-Sê-ba. ²Và Giê-ách làm điều đúng trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ tất cả những ngày của thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa. ³Và Giê-hô-gia-đa cưới 2 bà vợ cho người, và người trở thành cha của những người con trai và các người con gái.

Các thầy tế-lễ không có đức-tin (24.4-24.7)

⁴Bây giờ xảy ra sau việc này Giê-ách có tâm-lòng tu-bổ đền ĐỨC GIA-VÊ. ⁵Và người nhóm các thầy tế-lễ và những người Lê-vi lại, và nói với họ: “Hãy đi ra đến các thành Giu-đa, và thu tiền từ tất cả Y-sơ-ra-ên để làm cho vững mạnh đền của ĐỨC CHÚA TRỜI của các người từ năm này sang năm nọ, và các người sẽ thực-hiện việc này một cách nhanh-chóng.” Nhưng các người Lê-vi chẳng hành-động nhanh-chóng. ⁶Vì vậy nhà vua gọi thầy tế-lễ cả Giê-hô-gia-đa đến và nói với người: “Tại sao ông chưa đòi các người Lê-vi đem vào từ Giu-đa và từ Giê-ru-sa-lem tiền thuế được quy-định bởi Môi-se tôi-tớ của ĐỨC GIA-VÊ trên hội-chúng Y-sơ-ra-ên cho lều chứng-cớ?” ⁷Vì những con trai của kẻ gian-ác A-ta-lia đã đột nhập vào trong đền ĐỨC CHÚA TRỜI và thậm-chí sử-dụng các vật thánh của đền ĐỨC GIA-VÊ cho những Ba-anh.

Đền-thờ được sửa-sang (24.8-24.14)

⁸Thế là vua ra lệnh, và họ làm một cái rương và đặt nó ở phía ngoài bên cạnh cái cổng của đền ĐỨC GIA-VÊ. ⁹Và họ lập một bàn công-bố trong Giu-đa và Giê-ru-sa-lem để đem cho ĐỨC GIA-VÊ tiền thuế đã được quy-định bởi Môi-se tôi-tớ của ĐỨC CHÚA TRỜI trên Y-sơ-ra-ên trong vùng hoang-vu. ¹⁰Và tất cả các viên-chức và tất cả dân chúng mừng-rỡ và đem tiền thuế của họ vào và bỏ vào cái rương cho đến khi họ đã làm xong. ¹¹Và xảy ra bất cứ khi nào cái rương được những người Lê-vi đem vào cho quan viên ấy của nhà vua, và khi họ thấy rằng đã có nhiều tiền, thì vị thư-ký của nhà vua và quan viên ấy của thầy tế-lễ cả đến, đổ cái rương ra, lấy tiền, và trả nó về chỗ của nó. Như vậy họ làm hằng ngày và thu nhiều tiền. ¹²Và nhà vua và Giê-hô-gia-đa giao nó cho những người làm công-việc phục-dịch đền ĐỨC GIA-VÊ; và họ mượn thợ hồ và thợ mộc để phục hồi đền ĐỨC GIA-VÊ, và cũng mượn thợ sắt và đồng để tu sửa đền ĐỨC GIA-VÊ. ¹³Thế là những công nhân lao-động, và công-việc sửa-sang tiến-triển trong tay họ, và họ phục hồi đền ĐỨC CHÚA TRỜI theo qui cách của nó, và làm cho nó vững-mạnh. ¹⁴Và khi họ đã làm xong rồi, họ đem phần tiền còn lại đến trước mặt nhà vua và Giê-hô-gia-đa; và nó được làm thành các khí-cụ cho đền ĐỨC GIA-VÊ, các khí-cụ cho việc phục-dịch và của-lễ thiêu, và những cái chảo và các khí-cụ bằng vàng và bạc. Và họ liên-tục dâng các của-lễ thiêu trong đền ĐỨC GIA-VÊ trong tất cả những ngày của Giê-hô-gia-đa.

Giê-hô-gia-đa qua đời (24.15-24.19)

¹⁵Bây giờ khi Giê-hô-gia-đa đạt đến tuổi già chín mùi, người qua đời; khi chết người được 130 tuổi. ¹⁶Và họ chôn người trong thành Đa-vít ở giữa các vì vua, vì người đã làm tốt trong Y-sơ-ra-ên và cho ĐỨC CHÚA TRỜI và đền của Ngài. ¹⁷Song sau cái chết của Giê-hô-gia-đa, các quan-viên của Giu-đa đến và cúi đầu xuống trước nhà vua, vua lắng nghe lời họ. ¹⁸Và họ bỏ phế đền ĐỨC GIA-VÊ, ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ họ, và phục-vụ các tượng A-sê-ra⁽¹⁾ và các hình-tượng ấy; vì vậy con thanh-nộ giáng trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem vì việc này họ mang lỗi. ¹⁹Tuy nhiên Ngài vẫn sai các tiên-tri đến họ để đem họ về cùng ĐỨC GIA-VÊ; mặc dầu các người đó đã làm chứng chống họ, họ vẫn không muốn nghe.

Giô-ách giết con trai của Giê-hô-gia-đa (24.20-24.22)

²⁰Đoạn Linh ĐỨC CHÚA TRỜI đến trên Xa-cha-ri con trai của thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa; và người đứng ở bên trên dân-chúng và nói với họ: “ĐỨC CHÚA TRỜI phán như vậy: ‘Tại sao các người vi-phạm các điều-răn của ĐỨC GIA-VÊ và chẳng phồn-vinh? Vì các người đã bỏ rơi ĐỨC GIA-VÊ, Ngài cũng đã bỏ rơi các người.’” ²¹Thế là họ âm-mưu chống lại người và do lệnh của nhà vua họ ném đá người cho đến chết trong sân đền ĐỨC GIA-VÊ. ²²Như vậy vua Giô-ách đã không nhớ đến sự từ-tế mà cha người là Giê-hô-gia-đa đã tỏ ra cho mình, nhưng người lại giết con trai của ông. Và khi người chết, người nói: “Nguyện ĐỨC GIA-VÊ xem-xét và báo thù!”

A-ram xâm-chiếm và đánh bại Giu-đa (24.23-24.27)

²³Bây giờ xảy ra vào cuối năm đó quân-đội A-ram tiến lên chống lại người; và chúng đến Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, diệt tất cả các quan-viên của dân-chúng từ ở giữa dân-chúng, và gửi tất cả chiến-lợi-phẩm của chúng cho vua của Đa-mách. ²⁴Sự thật quân-đội A-ram đến với một số ít người; nhưng ĐỨC GIA-VÊ phó một quân-đội rất đông vào trong tay chúng, vì họ đã bỏ rơi ĐỨC GIA-VÊ, ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ họ. Như vậy chúng đã thi-hành phán-quyết trên Giô-ách. ²⁵Và khi chúng đã rời khỏi người (vì chúng bỏ người lại bị bệnh nặng), chính các tôi-tớ của người âm-mưu chống người vì máu của con trai thầy tế-lễ Giê-hô-gia-đa, và ám-sát người trên giường của người. Thế là người chết, và họ chôn người trong thành Đa-vít, nhưng họ chẳng chôn người trong các lăng của các vua. ²⁶Bây giờ đây là những kẻ đã âm-mưu chống người: Xa-bát con trai của Si-mê-át người nữ Am-môn, và Giô-xa-bát con trai của Sim-rít người nữ Mô-áp. ²⁷Về phần những con trai của người và nhiều lời sấm chống lại người và về sự tái thiết đền ĐỨC CHÚA TRỜI, kia, chúng được viết trong luận-ký về Sách các Vua. Rồi A-ma-xia con trai người trở thành vua trong chỗ của người.

A-ma-xia kế-vị Giô-ách tại Giu-đa (25.1-25.4)

25¹A-ma-xia được 25 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 29 năm trong Giê-ru-sa-lem. Và tên của mẹ người là Giô-a-đan ở Giê-ru-sa-lem. ²Và người làm đúng trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, nhưng không hết tâm-lòng. ³Bây giờ xảy ra ngay khi vương-quốc nằm chắc trong tay của người, người giết các tôi-tớ của mình là những kẻ đã giết vua cha của mình. ⁴Tuy nhiên,

¹các dấu-hiệu bằng gỗ của một nữ-thần

người chẳng giết con cái của họ, nhưng làm theo điều được viết trong luật-pháp trong sách Môi-se, mà Đức GIA-VÊ đã truyền, phán: “Cha sẽ không bị giết vì con trai, con trai cũng sẽ không bị giết vì cha, nhưng mỗi người sẽ bị giết vì tội của mình.”

A-ma-xia đánh bại dân Ê-đôm (25.5-25.13)

⁵Hơn nữa, A-ma-xia nhóm Giu-đa lại và bổ-nhiệm họ theo những gia-hộ của tổ-phụ họ dưới quyền các chỉ-huy-trưởng hàng ngàn và các chỉ-huy-trưởng hàng trăm khắp Giu-đa và Bên-gia-min, và người làm một cuộc kiểm-tra các người từ 20 tuổi trở lên, và biết được họ gồm có 300 ngàn người nam chọn- lọc, biết chiến-đấu và sử-dụng được giáo và khiên. ⁶Người cũng mướn 100 ngàn đồng-sĩ dưng-cắm ra từ Y-sơ-ra-ên với giá 100 ta-lăng bạc. ⁷Nhưng một người của Đức Chúa TRỜI đến cùng người, thưa: “Ôi nhà vua, xin đừng cho quân-đội Y-sơ-ra-ên đi với bệ hạ, vì Đức GIA-VÊ không ở với Y-sơ-ra-ên, cũng không ở với các con trai của Ép-ra-im. ⁸Nhưng nếu bệ hạ nhất-định đi, thì cứ đi, hãy kiên quyết cho chiến-trận; tuy nhiên Đức Chúa TRỜI sẽ khiến cho bệ hạ vấp-ngã trước mặt kẻ thù, vì Đức Chúa TRỜI có quyền-năng để giúp-đỡ và để làm vấp-ngã.” ⁹Và A-ma-xia nói với người của Đức Chúa TRỜI: “Nhưng chúng ta sẽ làm gì với 100 ta-lăng mà ta đã trao cho lính Y-sơ-ra-ên?” Và người của Đức Chúa TRỜI trả lời: “Đức GIA-VÊ có nhiều để ban cho bệ hạ hơn số này.” ¹⁰Thế thì A-ma-xia tách chúng ra, quân-lính đã đến với người từ Ép-ra-im, để về nhà; vì vậy con giận của chúng bùng cháy chống lại Giu-đa và chúng trở về chỗ riêng của chúng trong con giận dữ-đội.

¹¹Bây giờ A-ma-xia củng-cố mình, và dẫn quân mình tiến tới, đi đến Thung-lũng Muối, và đánh hạ 10 ngàn người trong những con trai Sê-i-rơ. ¹²Những con trai Giu-đa cũng bắt sống 10 ngàn rồi đem chúng tới đỉnh vách đá, và ném chúng xuống từ đỉnh vách đá để tất cả chúng bị bẻ tan thành từng mảnh. ¹³Nhưng quân-lính mà A-ma-xia đuổi về không cho đi với mình để ra trận, đột-kích các thành Giu-đa, từ Sa-ma-ri đến Bết-hô-rôn, và đánh hạ 3 ngàn người của họ, và cướp lấy nhiều chiến-lợi-phẩm.

A-ma-xia bị quở vì thờ hình-tượng (25.14-25.16)

¹⁴Bây giờ xảy ra sau khi A-ma-xia trở về từ sự tàn-sát dân Ê-đôm, người đem về các thần của những con trai Sê-i-rơ, dựng chúng lên làm thần của mình, cúi lạy trước mặt chúng, và đốt hương cho chúng. ¹⁵Thế thì con giận của Đức GIA-VÊ bùng cháy chống A-ma-xia, và Ngài sai đến người một nhà tiên-tri, là đấng nói với người: “Tại sao người đã tìm cầu các thần của dân, là các thần đã chẳng giải-thoát được chính dân của chúng khỏi bàn tay của người?” ¹⁶Và xảy ra trong khi người đang nói với vua thì nhà vua nói với người: “Há chúng ta đã bổ-nhiệm người làm quân sư? Nhưng lại! Tại sao người sẽ phải bị đánh hạ?” Thế thì tiên-tri ấy ngưng lại và nói: “Tôi biết Đức Chúa TRỜI đã hoạch-định để hủy-diệt bệ hạ, vì bệ hạ đã làm điều này, và đã chẳng nghe lời cố-vấn của tôi.”

Giô-ách của Y-sơ-ra-ên đánh bại A-ma-xia (25.17-25.28)

¹⁷Rồi A-ma-xia vua Giu-đa lấy ý-kiến và sai đến cùng Giô-ách con trai của Giô-a-cha, con trai của Giê-hu, vua của Y-sơ-ra-ên, nói: “Nào, chúng ta hãy đối mặt nhau.” ¹⁸Và Giô-ách vua Y-sơ-ra-ên sai đến A-ma-xia vua Giu-

đa, nói: “Bụi gai ấy, là vật ở Li-ban sai đến cùng cây tuyết-tùng ấy, là vật ở Li-ban, nói: ‘Gà con gái người cho con trai ta.’ Song có một con thú rừng ở Li-ban đi ngang qua, và giày-đạp bụi gai ấy. ¹⁹Người nói: ‘Kìa, người đã đánh Ê-đôm.’ Và tâm người đã trở nên kiêu-ngạo trong việc khoe-khoang. Bây giờ, ở nhà đi; vì tại sao người phải gây rắc rối mà người, ngay cả người, sẽ phải ngã và Giu-đa cũng ngã với người?’” ²⁰Song A-ma-xia không muốn nghe, vì ấy là từ Đức Chúa TRỜI, để Ngài có thể phó chúng vào trong tay Giô-ách bởi vì chúng đã tìm-kiếm các thần của Ê-đôm. ²¹Vì vậy, Giô-ách vua Y-sơ-ra-ên đi lên, người và A-ma-xia vua Giu-đa đương đầu với nhau tại Bết-Sê-mét, thuộc Giu-đa. ²²Và Giu-đa bị đánh bại trước mặt Y-sơ-ra-ên, và chúng, mỗi người chạy trốn về lều của họ. ²³Thế thì Giô-ách vua Y-sơ-ra-ên bắt được A-ma-xia vua Giu-đa, con trai của Giô-ách, con trai của Giô-a-cha, tại Bết-Sê-mét, và đem người đến Giê-ru-sa-lem và phá sập tường Giê-ru-sa-lem xuống từ Cổng Ép-ra-im đến Cổng Góc dài 400 cu-bít. ²⁴Và người lấy tất cả vàng và bạc, và tất cả khí-cụ được tìm thấy trong đền Đức Chúa TRỜI với Ô-bết-Ê-đôm và những kho tàng của hoàng cung, cũng bắt những con tin, rồi trở về Sa-ma-ri.

²⁵Và A-ma-xia, con trai của Giô-ách vua Giu-đa, sống 15 năm nữa sau cái chết của Giô-ách, con trai của Giô-a-cha, vua Y-sơ-ra-ên. ²⁶Bây giờ, phần còn lại các công việc của A-ma-xia từ đầu đến cuối, kìa, có phải chúng chẳng được viết trong Sách các Vua Giu-đa và Y-sơ-ra-ên sao? ²⁷Và từ thời-điểm A-ma-xia quay bỏ việc theo Đức GIA-VÊ, họ âm-mưu chống lại người tại Giê-ru-sa-lem, người trốn đến La-ki; nhưng họ sai đuổi theo người đến La-ki và giết người chết ở đó. ²⁸Rồi họ chờ người trên ngựa và chôn người với tổ-phụ của người trong thành Giu-đa.

Ô-xia kế-vị A-ma-xia tại Giu-đa (26.1-26.5)

26¹Tất cả dân Giu-đa bắt Ô-xia, được 16 tuổi, và lập người làm vua trong chỗ của A-ma-xia cha của người. ²Người xây Ê-lốt và khôi-phục nó cho Giu-đa, sau khi nhà vua ngủ với tổ-phụ của người. ³Ô-xia⁽¹⁾ được 16 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 52 năm trong Giê-ru-sa-lem; và tên của mẹ người là Giê-cô-lia người Giê-ru-sa-lem. ⁴Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ theo mọi điều mà cha người A-ma-xia đã làm. ⁵Và người tiếp-tục tìm Đức Chúa TRỜI trong những ngày của Xa-cha-ri, là người đã có sự hiểu biết qua sự hiện thấy của Đức Chúa TRỜI; và người tìm Đức GIA-VÊ bao lâu, thì Đức Chúa TRỜI làm cho người phồn-vinh bấy lâu.

Ô-xia thành-công trong chiến-tranh (26.6-26.15)

⁶Bây giờ người đi ra và tranh chiến dân Phi-li-tin, và đánh sập tường thành Gát, tường thành Giáp-nê, và tường thành Ách-đốt; và người xây các thành trong vùng Ách-đốt và ở giữa vòng dân Phi-li-tin. ⁷Và Đức Chúa TRỜI giúp người chống dân Phi-li-tin, chống dân A-rập, là những kẻ sống trong Gu-ro-Ba-anh, và dân Ma-ô-nít. ⁸Dân Am-môn cũng triều-cống cho Ô-xia, và danh của người lan tới chỗ vào Ê-díp-tô⁽²⁾, vì người trở nên rất mạnh. ⁹Hơn nữa, Ô-xia xây các tháp trong Giê-ru-sa-lem nơi Cổng Góc và

¹2 Vua 14.21: A-xa-ria

²Ái Cập

Công Thung-lũng và tại trụ óp góc, và gia cường chúng. 10Và người xây các tháp trong vùng hoang-vu và đào nhiều bể chứa nước, vì người có nhiều súc-vật, cả trong vùng đất thấp lẫn trong vùng đồng bằng. *Người cũng có những người xới đất và những người trồng nho trong xứ đồi núi và các cánh đồng màu-mỡ, vì người thích đất-đai.* 11Hơn nữa, Ô-xia có một quân-đội sẵn-sàng cho chiến-trận, ra trận từng sư-đoàn, theo quân số của chúng, bởi bàn tay của thư-ký Giê-i-ên và quan viên Ma-a-xê-gia, dưới sự chỉ-huy của Ha-na-nia một trong các sĩ-quan của nhà vua. 12Tổng-số các đầu-trưởng những gia-hộ, của những đồng-sĩ dũng-cảm là 2 ngàn 600. 13Và dưới sự chỉ-huy của họ là một quân-đội tinh-nhuệ gồm có 307 ngàn 500 người là những kẻ có thể tham chiến với sức mạnh vĩ đại, để giúp nhà vua chống lại kẻ thù. 14Hơn nữa, Ô-xia chuẩn-bị cho cả quân-đội khiên, giáo, mũ, áo giáp, cung và đạn đá. 15Và tại Giê-ru-sa-lem người chế các bộ máy chiến-tranh do những người tinh-ngệ phát-minh để được đặt trên các tháp và trên các góc thành, để bắn tên và đá lớn. Vì thế, danh-tiếng người lan ra xa, vì người được giúp-đỡ một cách lạ-thường cho đến khi người vững mạnh.

Lòng tự-phụ là điều làm Ô-xia suy-vi (26.16-26.23)

16Nhưng khi người trở nên mạnh, tâm người quá tự-phụ đến nỗi người hành-động một cách hư-hông, và người không trung-tín với GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của mình, vì người đã vào đền-thờ Đức GIA-VÊ để xông hương trên bàn-thờ xông hương. 17Lúc đó thầy tế-lễ A-xa-ria theo người đi vào và với ông có 80 thầy tế-lễ của Đức GIA-VÊ, các người dũng-cảm. 18Và họ chống-đối Ô-xia nhà vua và nói với người: “Không phải cho bệ hạ, hỡi Ô-xia, xông hương cho Đức GIA-VÊ, nhưng cho những thầy tế-lễ, những con trai của A-rôn, là những người được biệt ra thánh để xông hương. Đi ra khỏi nơi thánh, vì bệ hạ đã không trung-tín, và sẽ chẳng có một vinh-dự gì từ GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI.” 19Nhưng Ô-xia, tay cầm bình hương để xông hương, giận điên lên; và trong khi người giận điên lên vì các thầy tế-lễ, bệnh phung bực phát trên trán của người trước mặt các thầy tế-lễ trong đền Đức GIA-VÊ, bên cạnh bàn-thờ xông hương. 20Và thầy tế-lễ cả A-xa-ria và tất cả các thầy tế-lễ nhìn vào người, và kia, người mang bệnh phung trên trán của người; và họ giục người đi ra khỏi đó, và chính người cũng vội-vàng đi ra bởi vì Đức GIA-VÊ đã đánh người. 21Và vua Ô-xia là người mắc bệnh phung cho đến ngày người chết; và người sống trong một căn nhà riêng, làm một người mắc bệnh phung, vì người bị cắt đứt khỏi đền Đức GIA-VÊ. Và Giô-tham con trai của người coi-sóc hoàng cung, xét-đoán dân trong xứ. 22Bây giờ phần còn lại của công việc của Ô-xia, đầu đến cuối, tiên-tri Ê-sai, con trai của A-mốt, đã viết. 23Thế là Ô-xia ngủ với tổ-phụ của mình, và họ chôn người với tổ-phụ của người trong nghĩa địa thuộc về các vị vua, vì họ nói: “Hắn là một người phung.” Và Giô-tham con trai của người trở thành vua trong chỗ của người.

Giô-tham kế-vị Ô-xia tại Giu-đa (27.1-27.9)

27Giô-tham được 25 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 16 năm trong Giê-ru-sa-lem. Và tên của mẹ người là Giê-ru-sa con gái của Xa-đốc. 2Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều mà cha người là Ô-xia đã từng làm; tuy nhiên, người chẳng vào đền-thờ Đức GIA-VÊ. Nhưng dân-chúng tiếp-

tục hành-động một cách đồi-bại. 3Người xây công thương của đền Đức GIA-VÊ, và người cũng nói rộng tường Ô-phên. 4Hơn nữa, người xây các thành trong xứ đồi-núi của Giu-đa, và người cũng xây các thành-trì và các tháp trên các đồi rậm cây. 5Người cũng đánh với vua dân Am-môn và thắng chúng đến nỗi dân Am-môn trong năm đó dâng cho người 100 ta-lăng bạc, 10 ngàn cô-ơ⁽¹⁾ lúa mì, và 10 ngàn cô-ơ lúa mạch. Dân Am-môn cũng trả cho người số này trong năm thứ hai và thứ ba. 6Thế là Giô-tham trở nên cường-thanh bởi vì người luôn điều-khiển các đường-lối của mình trước mặt GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của mình. 7Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-tham, tức là tất cả các cuộc chiến-tranh của người và các hành-động của người, kia, chúng đều được viết trong Sách các Vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa. 8Người được 25 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 16 năm trong Giê-ru-sa-lem. 9Rồi Giô-tham ngủ với tổ-phụ của mình, và họ chôn người trong thành Đa-vít; và A-cha con trai người trở thành vua trong chỗ của người.

A-cha kế-vị Giô-tham tại Giu-đa (28.1-28.4)

28A-cha được 20 tuổi khi người trở thành vua và người trị-vì 16 năm trong Giê-ru-sa-lem; và người chẳng làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ như Đa-vít tổ-phụ của người. 2Song người bước đi trong các đường-lối của các vua Y-sơ-ra-ên; người cũng làm các trưng đúc cho Ba-anh. 3Hơn nữa, người xông hương trong thung-lũng Ben-Hi-nôm, và thiêu các con trai của mình trong lửa, theo các sự gớm-ghiếc của các dân mà Đức GIA-VÊ đã từng đuổi đi trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên. 4Và người đã hiến-tế, xông hương trên các nơi cao, trên các đồi, dưới mọi cây xanh.

Giu-đa bị xâm-lược (28.5-28.15)

5Bởi vậy GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người đã phó người vào trong tay vua A-ram; và chúng đánh người và bắt đi khỏi người một số rất đông tù nhân, và đem đến Đa-mách. Và người cũng bị phó vào trong tay vua Y-sơ-ra-ên, là kẻ đánh người bằng một cú đánh nặng-nề. 6Vì Phê-ca con trai của Rê-ma-lia giết 120 ngàn người, hết thầy là các người dũng-cảm, trong Giu-đa, trong mọi ngày, vì họ đã bỏ rơi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ của họ. 7Và Xiéc-ri, một người nam Êp-ra-im cường-tráng, đã giết hoàng tử Ma-a-xê-gia, A-ri-kham người cai quản cung vua, và Ên-ca-na người bậc nhì sau nhà vua.

8Và những con trai Y-sơ-ra-ên dẫn đi làm tù-nhân 200 ngàn đàn bà, các con trai, các con gái, từ anh em của mình; và cũng cưỡng-đoạt từ họ một số rất lớn chiến-lợi-phẩm, và họ đem chiến-lợi-phẩm tới Sa-ma-ri. 9Nhưng có một đảng tiên-tri của Đức GIA-VÊ ở đó, tên người là Ô-dết; và người đi ra để gặp đoàn quân ấy tới Sa-ma-ri mà nói với chúng: “Kìa, vì Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ các người đã giận Giu-đa, Ngài vừa phó họ vào trong tay các người, và các người đã tàn-sát họ trong một cơn điên tiết lên cả tới trời. 10Và bây giờ các người đang định bắt dân Giu-đa và Giê-ru-sa-lem để làm nô-lệ nam và nữ cho các người. Chắc-chắn, có phải các người chẳng có tội của chính các người chống lại GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của các người hay sao? 11Bởi vậy, bây giờ, hãy

¹một cô-ơ gần bằng 364 lít

nghe ta và thả các tù-nhân mà các người đã bắt từ anh em của các người về, vì con giận bùng cháy của Đức GIA-VÊ đang chống lại các người.”¹²Lúc đó mấy người đầu-trưởng các con trai của Ép-ra-im—A-xa-ria con trai của Giô-ha-nan, Bê-rê-kia con trai của Mê-si-lê-môt, Ê-xê-chia con trai của Sa-lum, và A-ma-sa con trai của Hát-lai—chối dậy chống lại các người đang về từ chiến-trận,¹³và nói với chúng: “Các người không được đem những tù-nhân này vào trong đây, vì các người đang tính *giáng* lên chúng ta lỗi chống lại Đức GIA-VÊ, thêm vào các tội của chúng ta và lỗi của chúng ta; vì lỗi của chúng ta là lớn đến nỗi con giận bùng cháy của Ngài chống Y-sơ-ra-ên.”¹⁴Thế là các người vũ trang bỏ các tù-nhân và chiến-lợi-phẩm trước mặt các sĩ-quan và tất cả hội-chúng.¹⁵Đoạn các người được chỉ-dịnh đích danh chối dậy, đem các tù-nhân, và chúng lấy quần-áo từ chiến-lợi-phẩm mặc cho tất cả các kẻ trần-trường của họ; chúng cho họ quần-áo và giày-dép, cho họ ăn, cho họ uống, xúc *dầu* cho họ, chờ mọi kẻ yếu đuối trên lửa, và đem họ đến Giê-ri-cô, thành có những cây chà-là, *giao* cho anh em của chúng; đoạn chúng trở về Sa-ma-ri.

Thoả-hiệp với A-si-ri (28.16-28.27)

¹⁶Vào lúc đó, vua A-cha sai đến vua A-si-ri cầu viện.¹⁷Vì một lần nữa dân Ê-dôm đã đến và tấn-công Giu-đa, và bắt tù-nhân đi.¹⁸Dân Phi-li-tin cũng đã xâm-lãng các thành thuộc vùng đất thấp và thuộc miền nam Giu-đa, và đã lấy Bết-Sê-mét, A-gia-lôn, Ghê-đê-rôt, Sô-cô với các thôn-xã của nó, Thim-na với các thôn-xã của nó, và Ghim-xô với các thôn-xã của nó, và chúng định cư ở đó.¹⁹Vì Đức GIA-VÊ đã làm nhục Giu-đa vì A-cha vua Y-sơ-ra-ên, vì người đã đem đến sự hỗn loạn trong Giu-đa, và rất bất trung với Đức GIA-VÊ.²⁰Thế là Tiếc-la-Phi-lê-se vua A-si-ri đến chống lại người và gây họa cho người thay vì tăng sức cho người.²¹Và A-cha lấy một phần từ đền Đức GIA-VÊ và từ cung điện của vua và của các ông hoàng, và *giao* cho vua A-si-ri; nhưng không được ích gì cho người.

²²Bấy giờ trong thời-gian người bị họa, chính cùng một vua A-cha này lại càng trở nên bất trung hơn đối với Đức GIA-VÊ.²³Vì người hiến-tế cho các thần của Đa-mách, là những kẻ đã từng đánh bại mình, và nói: “Vì các thần của các vua A-ram đã giúp-đỡ họ, ta sẽ hiến-tế cho chúng để chúng giúp-đỡ ta.” Nhưng chúng trở thành sự suy sụp của người và tất cả Y-sơ-ra-ên.²⁴Hơn nữa, khi A-cha thâu tóm lại các khí-cụ của đền Đức Chúa TRỜI, người cắt các khí-cụ của đền Đức Chúa TRỜI thành từng mảnh; và người đóng các cửa đền Đức GIA-VÊ, và làm các bàn-thờ cho mình ở mỗi góc *đường* Giê-ru-sa-lem.²⁵Và trong mỗi thành của Giu-đa, người lập những chỗ cao để xông hương cho các thần khác, và chọn Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ mình giận.²⁶Bấy giờ phần còn lại của công việc của người và tất cả các đường-lối của người, từ đầu đến cuối, kia, chúng được viết trong Sách các Vua của Giu-đa và Y-sơ-ra-ên.²⁷Thế là A-cha ngu với tổ-phụ của người; và họ chôn người trong thành, trong Giê-ru-sa-lem, vì họ chẳng đem người vào trong các lăng của những vua Y-sơ-ra-ên; và Ê-xê-chia con trai người trị-vì trong chỗ của người.

Ê-xê-chia kể-vị A-cha tại Giu-đa (29.1-29.19)

29¹Ê-xê-chia trở thành vua *khi* 25 tuổi; và người trị-vì 29 năm trong Giê-ru-sa-lem. Tên mẹ người là A-bi-gia, con gái của Xa-cha-ri.²Và người làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo mọi điều tổ-phụ Đa-vít của người đã làm.

³Trong năm thứ nhất của triều-đại mình, trong tháng thứ nhất, người mở các cửa đền Đức GIA-VÊ và tu-bổ chúng.⁴Và người đem các thầy tế-lễ và những người Lê-vi vào, và nhóm họ lại trong quảng-đường ở phía đông.⁵Rồi người nói với họ: “Hãy lắng nghe ta, hồi những người Lê-vi. Hãy biệt các người ra thánh bây giờ, và hãy biệt ra thánh đền Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ của các người, và hãy kiêng các đồ không tinh-khiết ra khỏi chỗ thánh.⁶Vì tổ-phụ của chúng ta đã chẳng trung-thành và đã làm điều xấu-xa trong cái nhìn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta, và đã bỏ rơi Ngài, đã ngoảnh mặt họ khỏi nơi ngự của Đức GIA-VÊ, và đã xây lung đi.⁷Họ cũng đã đóng các cửa công và đã tắt các ngọn đèn, đã chẳng xông hương, và đã chẳng hiến-dâng các của-lễ thiêu trong nơi thánh cho Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên.⁸Bởi vậy con thanh-nộ của Đức GIA-VÊ đã chống lại Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, và Ngài đã làm họ thành một vật kinh-hoàng, khiếp-sợ, và để chê-bai, như các người thấy với chính mắt của các người.⁹Vì kia, tổ-phụ chúng ta đã ngã bởi guom, và con trai của chúng ta, con gái của chúng ta, vợ của chúng ta bị giam-cầm vì điều này.¹⁰Bây giờ, trong tâm ta muốn lập một giao-ước với GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, để con giận bùng cháy của Ngài được quay đi khỏi chúng ta.¹¹Hồi các con trai của ta, bây giờ chớ lơ-là, vì Đức GIA-VÊ đã chọn các người để đứng trước mặt Ngài, để hầu-việc Ngài, và để là các thừa-sai của Ngài và để xông hương.”

¹²Thế thì các người Lê-vi chối dậy: Ma-hát, con trai của A-ma-sai và Giô-ên con trai của A-xa-ria, từ các con trai của các người Kê-hát; và từ các con trai của Mê-ra-ri, Kích con trai của Áp-đi và A-xa-ria con trai của Giê-ha-lê-le; và từ các người Ghệt-sôn có Giô-a con trai của Xim-ma và Ê-đen con trai của Giô-a;¹³và từ các con trai của Ê-li-sa-phan có Sim-ri và Giê-i-ên; và từ các con trai của A-sáp có Xa-cha-ri và Ma-tha-nia;¹⁴và từ các con trai của Hê-man có Giê-i-ên và Si-mê-i; và từ các con trai của Giê-đu-thun có Sê-ma-gia và U-xi-ên.¹⁵Và họ nhóm anh em của họ lại, biệt họ ra thánh, và đi vào trong để làm sạch-sẽ đền Đức GIA-VÊ, theo lệnh của nhà vua bởi các lời của Đức GIA-VÊ.¹⁶Thế là các thầy tế-lễ đi vào trong tới phần bên trong của đền Đức GIA-VÊ để làm sạch-sẽ nó, và mọi vật không sạch mà họ tìm thấy trong đền-thờ Đức GIA-VÊ họ đem ra ngoài tới sân của đền Đức GIA-VÊ. Rồi những người Lê-vi nhận nó để kiêng ra ngoài đến thung-lũng Xết-rôn.¹⁷Bấy giờ họ bắt đầu biệt ra thánh vào ngày thứ nhất của tháng thứ nhất, và ngày thứ tám của tháng ấy, họ đi vào công của Đức GIA-VÊ. Lúc đó họ biệt ra thánh đền Đức GIA-VÊ trong 8 ngày, và chấm dứt vào ngày thứ mười sáu tháng thứ nhất.¹⁸Rồi họ đi vào trong tới vua Ê-xê-chia và nói: “Chúng tôi đã làm sạch-sẽ toàn-thể đền Đức GIA-VÊ, bàn-thờ của-lễ thiêu với tất cả khí-cụ của nó, và bàn bánh mì Trung-hiến với tất cả khí-cụ của nó.¹⁹Hơn nữa, tất cả khí-cụ mà vua A-cha đã loại ra trong triều-đại của người trong sự bất-tín của người, chúng tôi

đã sửa soạn *chúng* và đã biệt *chúng* ra thánh; và kia, chúng đang ở trước bàn-thờ của Đức GIA-VÊ.”

Ê-xê-chia hồi-phục sự thờ-phượng (29.20-29.36)

20Thế thì vua Ê-xê-chia thức dậy sớm và họp các ông hoàng của thành lại, và đi lên tới đền Đức GIA-VÊ. 21Và họ đem đến 7 con bò đực, 7 con chiên đực, 7 con chiên con, và 7 con dê đực làm của-lễ chuộc tội cho vương-quốc, nơi thánh, và Giu-đa. Và người ra lệnh cho các thầy tế-lễ, những con trai A-rôn, hiến *chúng* trên bàn-thờ Đức GIA-VÊ. 22Thế là họ giết thịt các con bò đực, và các thầy tế-lễ lấy máu và rảy máu đó trên bàn-thờ. Họ cũng giết thịt những con chiên đực, và rảy máu đó trên bàn-thờ; họ cũng giết thịt những con chiên con, rồi rảy máu đó trên bàn-thờ. 23Đoạn họ đem các con dê đực của-lễ chuộc tội đến trước mặt nhà vua và hội-chúng, họ đặt tay của họ trên chúng. 24Và các thầy tế-lễ giết thịt chúng và tẩy sạch bàn-thờ ấy bằng máu của chúng để chuộc tội cho tất cả Y-sơ-ra-ên, vì nhà vua đã truyền dâng của-lễ thiêu và của-lễ chuộc tội cho tất cả Y-sơ-ra-ên.

25Rồi người bố trí các người Lê-vi trong đền Đức GIA-VÊ với những cái chập-chỏa, với các hạc-cầm, và với các thất-huyền-cầm, theo lệnh của Đa-vít, Gát đáng tiên-kiến của nhà vua, và tiên-tri Na-than; vì lệnh là từ Đức GIA-VÊ qua các đảng tiên-tri của Ngài. 26Và những người Lê-vi đứng với các nhạc-khí của Đa-vít, và những thầy tế-lễ với các kèn trom-bét. 27Đoạn Ê-xê-chia ban lệnh dâng của-lễ thiêu trên bàn thờ. Khi của-lễ thiêu ấy bắt đầu, bài ca ấy dâng cho Đức GIA-VÊ cũng bắt đầu với các kèn trom-bét, được đệm bởi các nhạc-khí của Đa-vít, vua Y-sơ-ra-ên. 28Trong khi toàn-thể hội-chúng thờ-phượng, các ca-sĩ cũng hát và các kèn trom-bét thổi tiếng; tất cả điều này *tiếp-tục* cho đến khi lễ thiêu chấm dứt. 29Bây giờ, khi lễ thiêu hoàn-tất, nhà vua và tất cả các kẻ hiện-diện với người đều cúi xuống và thờ-lạy. 30Hon nữa, vua Ê-xê-chia và các quan-viên ra lệnh cho những người Lê-vi hát các lời ca-tụng Đức GIA-VÊ với những lời của Đa-vít và đáng tiên-kiến A-sáp. Thế là họ hát các lời ca-tụng với sự vui-vẻ, và sắp mình và thờ-lạy. 31Lúc đó Ê-xê-chia đáp lời và nói: “Bây giờ các người đã biệt mình ra thánh cho Đức GIA-VÊ, hãy đến gần và đem các tế-vật và các của-lễ tạ-ơn vào trong đền Đức GIA-VÊ.” Hội-chúng đem vào các tế-vật và các của-lễ tạ-ơn, và tất cả những người có thiện-ý cũng đem vào các của-lễ thiêu. 32Và con số các của-lễ thiêu mà hội-chúng đem vào là 70 con bò đực, 100 con chiên đực, và 200 con chiên con; tất cả những con này là một của-lễ thiêu cho Đức GIA-VÊ. 33Và các vật được biệt ra thánh là 600 con bò đực và 3 ngàn con chiên. 34Nhưng các thầy tế-lễ quá ít, đến nỗi họ không có thể lột da tất cả các của-lễ thiêu; bởi vậy các anh em của họ những người Lê-vi giúp họ cho đến khi công-việc được hoàn-tất và cho đến khi các thầy tế-lễ khác đã biệt mình ra thánh. Vì những người Lê-vi tận tâm để biệt mình ra thánh hơn những thầy tế-lễ. 35Và cũng có nhiều của-lễ thiêu với mỡ của các của-lễ bình-an và với các của-lễ rót rượu cho các của-lễ thiêu. Như vậy, công-tác của đền Đức GIA-VÊ lại được thiết-lập. 36Thế thì Ê-xê-chia và tất cả dân-chúng mừng-rỡ trên điều Đức Chúa TRỜI đã chuẩn-bị cho dân, bởi vì sự việc ấy đã xảy ra thành-linh.

Tất cả Y-sơ-ra-ên được mời dự lễ Vượt-qua (30.1-30.12)

30¹Bây giờ Ê-xê-chia phái người đến cùng tất cả Y-sơ-ra-ên và Giu-đa và cũng viết thư đến cùng Ép-ra-im và Ma-na-se, rằng họ nên tới đền Đức GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem để dự lễ Vượt-qua cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. 2Vì nhà vua cùng các ông hoàng của người và tất cả hội-chúng trong Giê-ru-sa-lem đã quyết-định làm lễ Vượt-qua trong tháng thứ hai, 3vì họ không có thể làm lễ đó vào lúc đó, vì các thầy tế-lễ đã chưa biệt mình ra thánh cho đủ số, dân-chúng cũng chưa nhóm lại tại Giê-ru-sa-lem. 4Như vậy việc ấy là đúng trong cái nhìn của nhà vua và trong cái nhìn của tất cả hội-chúng. 5Thế là họ ra một sắc lệnh để truyền một thông cáo khắp tất cả Y-sơ-ra-ên từ Bê-e-Sê-ba đến cả Đan, rằng họ phải đến dự lễ Vượt-qua cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên tại Giê-ru-sa-lem. Vì từ trước đến giờ, họ đã chưa dự lễ đó đông đủ như nó đã được ghi. 6Và các kẻ đưa thư đi khắp tất cả Y-sơ-ra-ên và Giu-đa với các lá thư từ bàn tay của nhà vua và các ông hoàng của người, với cả lệnh của nhà vua, rằng: “Hỡi những con trai Y-sơ-ra-ên, hãy trở lại cùng GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Áp-ra-ham, Y-sác, và Y-sơ-ra-ên, để Ngài được trở lại cùng các người, là những kẻ đã trốn thoát và được chữa lại khỏi tay của các vua A-si-ri. 7Và đừng như tổ-phụ của các người và anh em các người, là những kẻ đã bắt trung với GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ, đến nỗi Ngài đã khiến họ thành một sự ghê-tởm, như các người thấy. 8Bây giờ, đừng làm cổ của các người cứng lại như tổ-phụ của các người, nhưng chịu nhường Đức GIA-VÊ và hãy vào trong nơi thánh của Ngài mà Ngài đã biệt ra thánh mãi mãi, mà phụng-sự GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của các người, để con giận bùng cháy của Ngài được quay đi khỏi các người. 9Vì nếu các người quay trở lại cùng Đức GIA-VÊ, anh em của các người và các con trai của các người sẽ tìm được sự thương-xót trước mặt những kẻ đã dẫn họ đi giam-cầm, và sẽ trở về xứ-sở này. Vì GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI các người là nhân-tử và hay thương-xót, và sẽ không quay mặt khỏi các người nếu các người quay trở lại cùng Ngài.” 10Thế là các kẻ đưa thư đi từ thành này sang thành nọ xuyên qua xứ Ép-ra-im và Ma-na-se và xa tận Sa-bu-lôn, nhưng chúng cười khinh-bi họ. 11Đầu vậy có người A-se, Ma-na-se, và Sa-bu-lôn tự hạ mình và đến Giê-ru-sa-lem. 12Tay của Đức Chúa TRỜI cũng ở trên Giu-đa để ban cho họ một tâm-lòng để làm điều nhà vua và các ông hoàng của người truyền bởi lời của Đức GIA-VÊ.

Lễ Vượt-qua được tái lập (30.13-30.27)

13Bây giờ, nhiều người nhóm lại tại Giê-ru-sa-lem để dự Lễ Bánh Không-men trong tháng thứ hai, một hội-chúng rất đông. 14Và họ chỗi dậy, dẹp bỏ các bàn-thờ ở trong Giê-ru-sa-lem; họ cũng dẹp bỏ tất cả các bàn-thờ xông hương và liêng khe *chúng* vào trong khe Xét-rôn. 15Đoạn họ giết thịt những con chiên con của Lễ Vượt-qua vào ngày thứ mười-bốn trong tháng thứ hai. Các thầy tế-lễ và các người Lê-vi tự thấy hô-thẹn, và biệt mình ra thánh, và đem các của-lễ thiêu tới đền Đức GIA-VÊ. 16Và họ đứng tại những chỗ của họ theo tục-lệ của họ, theo luật-pháp của Môi-se người của Đức Chúa TRỜI; các thầy tế-lễ rảy máu mà họ đã nhận từ tay các người Lê-vi. 17Vì có nhiều người trong hội-chúng đã chẳng biệt mình ra thánh; bởi vậy các người Lê-vi giám thị việc giết thịt các con chiên

con Lê Vượt-qua thay cho mọi người ô-úê, để biệt họ ra thánh cho Đức GIA-VÊ. 18Vi số đông dân-chúng, cả nhiều người từ Ép-ra-im và Ma-na-se, Y-sa-ca và Sa-bu-lôn, đã chưa thanh-tẩy mình, nhưng họ vẫn ăn lễ Vượt-qua khác với điều đã được ghi. Vì Ê-xê-chia đã cầu-nguyện cho họ, rằng: “Nguyện Đức GIA-VÊ hiện-lãnh xá tội cho 19mọi người dọn tâm của họ để tìm Đức Chúa TRỜI, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ, mặc dầu không theo các lệ lễ thanh-tẩy⁽¹⁾ của nơi thánh.” 20Thế là Đức GIA-VÊ nghe Ê-xê-chia và chữa lành dân-chúng. 21Và những con trai Y-sơ-ra-ên có mặt trong Giê-ru-sa-lem dự Lễ Bánh Không-men 7 ngày với niềm vui lớn, và những người Lê-vi cùng các thầy tế-lễ ca-tụng Đức GIA-VÊ ngày này qua ngày nọ với các nhạc-khí lớn tiếng cho Đức GIA-VÊ. 22Lúc đó Ê-xê-chia nói khích lệ cùng tất cả những người Lê-vi, là những kẻ tỏ ra có sự thông-hiểu tốt trong các việc của Đức GIA-VÊ. Thế là họ ăn lễ trong 7 ngày đã được chỉ-định, hiến-tế các cửa-lễ bình-an và dâng các lời cảm-tạ lên GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ của họ.

23Đoạn toàn-thể hội-chúng quyết-định làm lễ thêm 7 ngày nữa, thế là họ làm lễ trong 7 ngày nữa với sự vui-vẻ. 24Vi Ê-xê-chia vua Giu-đa đã đóng góp cho hội-chúng 1 ngàn con bò đực và 7 ngàn con chiên, và các ông hoàng đã đóng góp cho hội-chúng 1 ngàn con bò đực và 10 ngàn con chiên; và một số đông các thầy tế-lễ đã biệt mình ra thánh. 25Tất cả hội-chúng Giu-đa đều mừng-rỡ, với các thầy tế-lễ và những người Lê-vi, và tất cả hội-chúng đến từ Y-sơ-ra-ên, cả những người tạm-trú đã đến từ đất Y-sơ-ra-ên lẫn những người đang sống trong Giu-đa. 26Vi vậy có một sự vui-vẻ lớn-lao trong Giê-ru-sa-lem, vì đã chẳng điều gì như điều này trong Giê-ru-sa-lem kể từ các ngày của Sa-lô-môn con trai của Đa-vít, vua Y-sơ-ra-ên. 27Đoạn các thầy tế-lễ dòng-dõi Lê-vi chối dậy chúc phước dân-chúng; và tiếng của họ được nghe và lời cầu-nguyện của họ đến tận nơi ngự thánh của Ngài, đến trời.

Các hình-tượng bị hủy-diệt (31.1-31.21)

311Bấy giờ, khi mọi việc này đã xong, tất cả Y-sơ-ra-ên đã có mặt đi ra tới các thành Giu-đa, đập các cột trụ thành từng mảnh, chặt các tượng A-sê-ra xuống, và kéo xuống các nơi cao và các bàn-thờ khắp Giu-đa và Bên-gia-min, cũng như trong Ép-ra-im và Ma-na-se, cho đến khi họ đã hủy-diệt tất cả chúng. Rồi tất cả các con trai Y-sơ-ra-ên trở về các thành của mình, mỗi người về của cải của mình.

2Ê-xê-chia bổ-nhiệm các ban-thứ của các thầy tế-lễ và những người Lê-vi theo các ban-thứ của họ, mỗi người theo sự phục-dịch của hắn, cả các thầy tế-lễ lẫn những người Lê-vi, cho việc dâng các cửa-lễ thiêu và cho việc dâng các cửa-lễ bình-an, để hầu-việc, để dâng các lời tạ-ơn, và để ca-tụng trong những công của trại Đức GIA-VÊ. 3Người cũng chỉ-định phần của nhà vua thuộc về tài-sản của người dâng làm các cửa-lễ thiêu, nghĩa là các cửa-lễ thiêu buổi sáng và buổi chiều, và các cửa-lễ thiêu cho các ngày ngưng-nghe, cho các ngày trăng mới, và cho các ngày lễ được chỉ-định, như được viết trong luật-pháp của Đức GIA-VÊ. 4Người cũng bảo dân sống trong Giê-ru-sa-lem hiến phần thuộc các thầy tế-lễ và những người Lê-vi,

để họ có thể hiến mình cho luật-pháp Đức GIA-VÊ. 5Và ngay khi lệnh được truyền ra, thì các con trai Y-sơ-ra-ên cung-cấp dư-dật các kết-quả đầu mùa của ngũ-cốc, rượu nho mới, dầu, mật ong, và của tất cả sản-vật của cánh đồng; và họ đem vào dư-dật một-phần-mười của mọi thứ. 6Và những con trai Y-sơ-ra-ên và Giu-đa sống trong các thành Giu-đa cũng đem vào một-phần-mười những con bò và chiên, và một-phần-mười các quả tặng thánh, là các vật được biệt ra thánh cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ, và bắt đầu chúng thành từng đồng. 7Trong tháng thứ ba, họ bắt đầu chặt thành các đồng, và làm xong khoảng tháng thứ bảy. 8Và khi Ê-xê-chia và các nhà cầm-quyền đến, thấy các đồng đó, họ chúc-tụng Đức GIA-VÊ và dân Y-sơ-ra-ên của Ngài. 9Lúc đó Ê-xê-chia hỏi các thầy tế-lễ và các người Lê-vi về các đồng đó. 10Và thầy tế-lễ cả A-xa-ria thuộc nhà Xa-đốc thưa cùng người: “Từ khi các vật đồng góp bắt đầu được đem vào trong đền Đức GIA-VÊ, chúng tôi đã có đủ để ăn mà còn dư nhiều, vì Đức GIA-VÊ đã ban phước cho dân Ngài, và số lượng lớn này là phần còn dư.”

11Lúc đó Ê-xê-chia ra lệnh cho họ dọn các phòng trong đền Đức GIA-VÊ, họ dọn chúng. 12Và họ trung-tín đem vào trong các vật đồng góp và các một-phần-mười cùng các vật biệt ra thánh; và Cô-na-nia người Lê-vi là quan-viên đảm-trách chúng và em trai của người là Si-mê-i làm phó. 13Và Giê-i-ên, Êch-za-ri-giá-hù, Na-hát, A-sa-ên, Giê-ri-môt, Giô-xa-bát, Ê-li-ên, Dít-ma-kia, Ma-hát, và Bê-na-gia là các giám-thị dưới quyền của Cô-na-nia và Si-mê-i em trai người bởi sự bổ-nhiệm của vua Ê-xê-chia, và A-xa-ria là quan-viên trưởng trong đền Đức Chúa TRỜI. 14Và Cô-rê con trai của Dim-na người Lê-vi, người giữ cổng đồng, coi sóc các cửa-lễ thiện-nguyên của Đức Chúa TRỜI, để chia phần các vật đồng góp cho Đức GIA-VÊ và các vật chí thánh. 15Và dưới quyền của người là Ê-den, Min-gia-min, Giê-sua, Sê-ma-gia, A-ma-ria, và Sê-ca-nia trong các thành có các thầy tế-lễ, để phân-phát một cách trung-tín các phần của họ cho anh em của họ theo các ban-thứ, dù lớn hay nhỏ, 16bất kể đăng ký theo gia-phổ như thế nào, cho các người nam từ 3⁽²⁾ tuổi trở lên—mọi người vào đền Đức GIA-VÊ để làm bốn phận hàng ngày của mình—vì việc làm của họ theo bốn phận của họ theo ban-thứ của họ; 17cũng như các thầy tế-lễ đã đăng ký theo gia-phổ theo những gia hộ của tổ-phụ của họ, và các người Lê-vi từ 20 tuổi trở lên, bởi các bốn phận của họ và bởi các ban-thứ của họ. 18Và sự đăng ký theo gia-phổ gồm tất cả con nhỏ, vợ của họ, con trai của họ, và con gái của họ, cho toàn-thể hội-chúng, vì họ biệt mình ra thánh một cách trung-tín trong sự thánh. 19Còn về những con trai của A-rôn, các thầy tế-lễ ở trong các đất đồng cỏ thuộc các thành của họ, hoặc trong mỗi và mọi thành, đều có những người được chỉ-định đích danh để phân-phát các phần cho mỗi người nam ở giữa vòng các thầy tế-lễ và cho mọi người đăng ký theo gia-phổ ở giữa vòng những người Lê-vi.

20Và Ê-xê-chia làm như vậy khắp Giu-đa; và người làm điều tốt, ngay-thẳng, và chân-thật trước mặt GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của mình. 21Và mỗi công-việc mà người khởi-sự trong việc phục-dịch đền Đức Chúa TRỜI theo

¹lễ thanh-tẩy: lễ dọn mình cho sạch-sẽ, lễ tẩy rửa

²Nhiều bản Thánh Kinh ghi 30 tuổi; Thánh Kinh Hê-bơ-rơ ghi 3 tuổi

luật-pháp và theo điều-răn, tìm kiếm Đức Chúa TRỜI của mình, người làm với tất cả tâm-lòng mình và phồn-vinh.

San-chê-ríp xâm-lăng Giu-đa (32.1-32.8)

32¹Sau các hành-động trung-tín này, San-chê-ríp vua A-si-ri đến và xâm-lăng Giu-đa và bao vây các thành kiên-cố, và ra lệnh phá thành cho hẳn. ²Bây giờ, khi Ê-xê-chia thấy San-chê-ríp đã đến rồi, và thấy hẳn có ý gây chiến trên Giê-ru-sa-lem, ³người quyết-định với các sĩ-quan của mình và các đồng-sĩ của mình cắt đứt nguồn nước từ những con suối ở ngoài thành, và họ giúp người. ⁴Vì vậy nhiều người nhóm lại và lấp đầy tất cả các suối nước và khe nước chảy qua vùng, nói: “Tại sao để cho các vua A-si-ri đến và tìm được nhiều nước?” ⁵Và người lấy can-đam và xây lại tất cả tường thành đã bị sụp đổ và dựng lên các tháp canh trên nó, và xây thêm vách thành nữa bên ngoài, và củng-cố Mi-lô trong thành Đa-vít, và làm nhiều vũ-khí và khiên. ⁶Và người bổ-nhiệm các quan võ trên dân-chúng, và nhóm họ lại đến cùng người trong quảng-trường tại công thành, nói vào tâm họ rằng: ⁷“Hãy kiên-quyết và can-đam, đừng sợ, chờ bị hoảng-hốt vì vua A-si-ri, cũng chờ bị hoảng-hốt vì đám đông đi với hẳn, vì đáng ở cùng chúng ta vĩ-đại hơn kẻ đi ở với hẳn. ⁸Ở cùng hẳn *chi* là một cánh tay xác-thịt, nhưng ở cùng chúng ta là GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta để giúp-đỡ chúng ta và đánh các trận đánh của chúng ta.” Và dân-chúng tin-cậy các lời Ê-xê-chia vua Giu-đa.

San-chê-ríp phá-hoại ngầm Ê-xê-chia (32.9-32.19)

⁹Sau việc ấy, San-chê-ríp vua A-si-ri sai các tôi-tớ của hẳn tới Giê-ru-sa-lem, trong khi hẳn đang vây La-ki với toàn thể lực-lượng của hẳn, chống lại Ê-xê-chia vua Giu-đa và chống lại tất cả Giu-đa tại Giê-ru-sa-lem, nói: ¹⁰“San-chê-ríp vua A-si-ri phán như vậy: ‘Các người đang trông-cậy vào điều gì rằng các người vẫn sống sót trong Giê-ru-sa-lem đang bị vây?’ ¹¹Chẳng phải Ê-xê-chia đang phình-gạt các người để phó các người để chết đói và chết khát, rằng: ‘GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta sẽ giải-cứ chúng ta khỏi tay vua A-si-ri’ sao? ¹²Chẳng phải chính cùng một Ê-xê-chia này đã lấy đi các nơi cao của Ngài và các bàn-thờ của Ngài, và đã nói với Giu-đa và Giê-ru-sa-lem: ‘Các người sẽ thờ-phượng trước một bàn-thờ, và trên nó các người sẽ dâng khói lên’ ư? ¹³Các người không biết điều ta và tô-phụ của ta đã gây ra cho tất cả các dân-tộc trong các xứ ấy à? Có phải các thần của các quốc-gia trong các xứ ấy có khả-năng chút nào để giải-cứ xứ của chúng khỏi bàn tay của ta? ¹⁴Có ai ở giữa tất cả các thần của những quốc-gia mà tô-phụ ta đã hoàn-toàn hủy-diệt đã có thể giải-cứ dân của hẳn khỏi tay ta, mà Thần của các người lại có khả-năng giải-cứ các người khỏi tay ta? ¹⁵Bởi vậy, bây giờ, đừng để Ê-xê-chia đánh lừa các người hay phình-gạt các người như thế này, và đừng tin hẳn, vì không có một thần nào của bất cứ một nước nào hay một vương-quốc nào lại có khả-năng giải-cứ dân của hẳn khỏi tay ta hay khỏi tay tô-phụ của ta. Thua kém hơn bao nhiêu Thần của các người sẽ giải-cứ các người khỏi tay ta?’”

¹⁶Và các tôi-tớ của hẳn nói thêm nữa chống lại GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI và chống lại tôi-tớ Ê-xê-chia của Ngài. ¹⁷Hẳn cũng viết thư để si-nhục GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-so-ra-ên, và nói chống lại Ngài, rằng: “Như các thần của những quốc-gia của các xứ đã chẳng giải-cứ dân

của chúng khỏi tay ta, Thần của Ê-xê-chia cũng sẽ không giải-cứ được dân Ngài khỏi tay ta.” ¹⁸Và chúng lớn tiếng kêu lên lời này bằng tiếng Giu-đa cùng dân Giê-ru-sa-lem ở trên tường thành, để làm họ hoảng sợ và kinh-hãi, để chúng có thể hạ được thành. ¹⁹Và chúng nói về Đức Chúa TRỜI của Giê-ru-sa-lem như *nói* về các thần của những dân-tộc của trái đất, việc làm của bàn tay loài người.

Lời cầu-nguyện của Ê-xê-chia được trả lời (32.20-32.33)

²⁰Nhưng vua Ê-xê-chia và tiên-tri Ê-sai, con trai của A-mốt, cầu-nguyện về việc này và kêu lớn thâu đến trời. ²¹Và Đức GIA-VÊ sai một thiên-sứ hủy-diệt mọi đồng-sĩ mạnh-dạn, chi-huy-trưởng và sĩ-quan trong trại của vua A-si-ri. Vì vậy hẳn trở về trong nhục nhã về xứ của hẳn. Và khi hẳn đã vào đền-thờ thần của hẳn, có đứa con ruột của hẳn giết hẳn chết ở đó bằng gươm. ²²Thế là Đức GIA-VÊ cứu Ê-xê-chia và cư-dân Giê-ru-sa-lem khỏi tay San-chê-ríp vua của A-si-ri, và khỏi tay tất cả *những kẻ khác*, và hướng-dẫn họ ở mọi phía. ²³Và nhiều người mang các quà tặng cho Đức GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem và các quà chọn-lọc cho Ê-xê-chia vua Giu-đa, để người được nâng cao trong cái nhìn của tất cả các dân-tộc từ đó về sau.

²⁴Trong những ngày đó Ê-xê-chia trở bệnh tới mức chết được; và người cầu-nguyện cùng Đức GIA-VÊ, và Đức GIA-VÊ phán cùng người và cho người một dấu. ²⁵Nhưng Ê-xê-chia chẳng đáp lại cho điều lành mà người đã nhận, bởi vì tâm người kiêu-hãnh; bởi vậy con thanh-nộ giáng trên người, trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ²⁶Tuy nhiên Ê-xê-chia hạ thấp sự kiêu-hãnh của tâm mình, cả người lẫn cư-dân Giê-ru-sa-lem, để con thanh-nộ của Đức GIA-VÊ không đến trên họ trong các ngày của Ê-xê-chia.

²⁷Bây giờ Ê-xê-chia có tài-sản kết sù và danh-dự; và người xây cho mình các kho bạc, vàng, đá quý, đồ gia-vi, khiên, và đủ những loại phẩm-vật có giá-trị, ²⁸cũng có các kho trữ sản-phẩm ngũ-cốc, rượu nho và dầu, chuồng cho đủ những loại gia-súc, và chuồng chiên cho các bầy chiên. ²⁹Và người xây các thành cho mình, và đạt được rất nhiều bầy chiên và nhiều bầy bò; vì Đức Chúa TRỜI đã ban cho người của-cái rất nhiều. ³⁰Chính Ê-xê-chia lấp nguồn trên các dòng nước Ghi-hôn, và dẫn chúng chảy đến phía tây thành Đa-vít. Và Ê-xê-chia phồn-vinh trong mọi điều người làm. ³¹Và cả *trong việc* các đoàn sứ giả của các nhà cai trị Ba-by-lôn được phái đến người để hỏi-thăm về dấu lạ đã xảy ra trong xứ, Đức Chúa TRỜI rời người để thử người, để Ngài có thể biết mọi điều trong tâm của người.

³²Bây giờ phần còn lại của công việc của Ê-xê-chia và các việc làm tận tụy của người, kia, chúng được viết trong sách về sự hiện thấy của tiên-tri Ê-sai, con trai của A-mốt, trong Sách các Vua Giu-đa và Y-so-ra-ên. ³³Thế là Ê-xê-chia ngủ với tô-phụ của người, và họ chôn người trong phần trên của các mộ của những con trai Đa-vít; và cả Giu-đa và cư-dân Giê-ru-sa-lem đều tôn-vinh người khi người chết. Và con trai Ma-na-se của người trở thành vua trong chỗ của người.

Ma-na-se cai-trị Giu-đa (33.1-33.9)

33¹Ma-na-se được 12 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vi 55 năm trong Giê-ru-sa-lem. ²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, theo các sự ghê-tởm của các quốc-gia mà Đức GIA-VÊ đã tước-

hữu trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên. ³Vì người xây lại các nơi cao mà Ê-xê-chia cha của người đã phá xuống; người cũng dựng lên các bàn-thờ cho Ba-anh và làm các tượng A-sê-ra, và thờ-lạy tất cả cơ-binh trên trời và phục-vụ chúng. ⁴Và người xây các bàn-thờ trong đền ĐỨC GIA-VÊ, mà về nó ĐỨC GIA-VÊ đã phán: “Danh Ta sẽ phải ở trong Giê-ru-sa-lem mãi mãi.” ⁵Vì người xây các bàn-thờ cho tất cả cơ-binh trên trời ở trong 2 sân của đền ĐỨC GIA-VÊ. ⁶Và người bắt các con trai của người bước qua lửa trong thung-lũng Ben-Hi-nôm; và người thực-hành phù-phép, dùng bói-toán, thực-hành ma-pháp, và giao-dịch với các thầy đồng-cốt và những kẻ chiêu-hồn. Người làm nhiều điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, chọc Ngài giận. ⁷Đoạn người để cái hình tạc của cái tượng mà người đã làm trong đền ĐỨC CHÚA TRỜI, mà về nó ĐỨC GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít và Sa-lô-môn con trai của người: “Trong đền này và trong Giê-ru-sa-lem, mà Ta đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên, Ta sẽ để danh Ta mãi mãi; ⁸và Ta sẽ không dời đi một lần nữa bàn chân của Y-sơ-ra-ên khỏi xứ mà Ta đã chỉ-định cho tổ-phụ của người, chỉ nếu chúng sẽ tuân-giữ mọi điều Ta đã truyền cho chúng theo tất cả luật-pháp, các quy-chế, và các mạng-lệnh được ban qua Môi-se.” ⁹Như vậy, Ma-na-se đã phỉnh-lừa Giu-đa và cư-dân Giê-ru-sa-lem để làm nhiều điều xấu-xa hơn các quốc-gia mà ĐỨC GIA-VÊ đã hủy-diệt trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên.

Sự thờ hình-tượng của Ma-na-se bị khiển-trách (33.10-33.20)

¹⁰ĐỨC GIA-VÊ đã phán với Ma-na-se và dân của người, nhưng họ chẳng chú ý đến. ¹¹Bởi vậy ĐỨC GIA-VÊ đem các chỉ-huy-trưởng của quân-đội vua A-si-ri đến chống họ; và chúng bắt Ma-na-se bằng những cái móc, trói người bằng các dây xích bằng đồng, và bắt người đến Ba-by-lôn. ¹²Và khi người đang trong cảnh khốn-cùng, người khấn-nài GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của mình và hạ mình xuống rất đỗi trước mặt ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ của mình. ¹³Khi người cầu-nguyện cùng Ngài, Ngài cảm-động bởi sự khấn-nài của người, và nghe lời nài-xin của người, và đem người về lại Giê-ru-sa-lem đến vương-quốc của người. Thế thì Ma-na-se biết rằng GIA-VÊ là ĐỨC CHÚA TRỜI.

¹⁴Bây giờ, sau việc ấy, người xây vách bọc ngoài thành Đa-vít về phía tây Ghi-hôn, trong thung-lũng ấy, đến cả lối vào cổng Cá; và người bao quanh Ô-phên, và xây nó rất cao. Đoạn người đặt các chỉ-huy-trưởng quân-đội trong tất cả các thành kiên-cố của Giu-đa. ¹⁵Người cũng dẹp bỏ các thần xa-lạ và hình-tượng khỏi đền ĐỨC GIA-VÊ, cũng như tất cả các bàn-thờ mà người đã xây trên núi của đền ĐỨC GIA-VÊ và trong Giê-ru-sa-lem, và người quăng chúng ra ngoài thành. ¹⁶Và người dựng lên bàn-thờ của ĐỨC GIA-VÊ, và hiến-tế các của-lễ bình-an và các của-lễ tạ-on trên nó; rồi người ra lệnh Giu-đa phải phục-vụ GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ¹⁷Tuy nhiên dân-chúng vẫn còn hiến-tế trong các chỗ cao, mặc dầu chỉ cho GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của họ.

¹⁸Bây giờ phần còn lại của công việc của Ma-na-se, ngay cả lời cầu-nguyện của người cùng ĐỨC CHÚA TRỜI của người, và các lời những đấng tiên-kiến đã nói với người nhân danh GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên, kia,

chúng ở trong những hồ-sơ các vua Y-sơ-ra-ên. ¹⁹Lời cầu-nguyện của người nữa và ĐỨC CHÚA TRỜI được người khấn-nài làm sao, mọi tội của người, sự bất trung của người, các nơi mà người đã xây các chỗ cao và dựng các tượng A-sê-ra và các tượng chạm ấy, trước khi người hạ mình, kia, chúng được viết trong các hồ-sơ của các đấng tiên-kiến. ²⁰Thế là Ma-na-se ngủ với tổ-phụ của người và họ chôn người trong chính cung-điện của người. Và A-môn của con trai người trở thành vua trong chỗ của người.

A-môn trở thành vua tại Giu-đa (33.21-33.25)

²¹A-môn được 22 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 2 năm trong Giê-ru-sa-lem. ²²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, như Ma-na-se cha người đã từng làm, và A-môn hiến-tế cho tất cả những tượng chạm mà cha người Ma-na-se đã làm, và người phục-vụ chúng. ²³Hơn nữa, người không hạ mình xuống trước mặt ĐỨC GIA-VÊ như cha người Ma-na-se đã làm, nhưng A-môn gia tăng lỗi-lầm. ²⁴Cuối cùng, các tội-tố của người âm-muru chống lại người và giết người chết trong chính cung-điện của người. ²⁵Nhưng dân trong xứ đánh hạ tất cả những kẻ đã âm-muru chống vua A-môn, và dân trong xứ lập Giô-si-a làm vua trong chỗ của người.

Giô-si-a cai-trị Giu-đa (34.1-34.7)

34¹Giô-si-a được 8 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 31 năm trong Giê-ru-sa-lem. ²Và người làm đúng trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, và bước đi trong những đường-lối của tổ-phụ Đa-vít của người và không quay sang bên hữu hay bên tả. ³Vì vào năm thứ tám trong triều-đại của người, trong khi người vẫn còn là một thiếu-niên, người bắt đầu tìm ĐỨC CHÚA TRỜI của Đa-vít tổ-phụ của người; và trong năm thứ mười-hai, người bắt đầu dẹp sạch các chỗ cao, các tượng A-sê-ra, các hình-ảnh chạm, và các hình-ảnh đúc khỏi Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ⁴Và họ giật xuống các bàn-thờ Ba-anh trong sự hiến-điện của người, và các bàn-thờ xông hương, là những vật ở cao phía trên chúng thì người đốn xuống; cũng như các tượng A-sê-ra, các hình-ảnh chạm, và các hình-ảnh đúc thì người đập bể thành từng mảnh và nghiền nát thành bụi và rải trên mộ của những kẻ đã từng hiến-tế cho chúng. ⁵Đoạn người đốt xương cốt của những thầy tế-lễ trên các bàn-thờ của chúng, và dọn sạch Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ⁶Và trong các thành-phố của Ma-na-se, Ép-ra-im, Si-mê-ôn, xa cả đến tận Nép-ta-li, trong các nơi đồ nát xung-quanh chúng, ⁷người cũng giật các bàn-thờ xuống, đập các tượng A-sê-ra và các hình-ảnh chạm thành bụi và đốn xuống tất cả các bàn-thờ xông-hương khắp xứ Y-sơ-ra-ên. Đoạn người trở về Giê-ru-sa-lem.

Giô-si-a tu-bổ đền-thờ (34.8-34.13)

⁸Bây giờ, vào năm thứ mười-tám trong triều-đại của người, khi người đã dọn sạch xứ ấy và đền ấy rồi, người sai Sa-phan con trai của A-sa-lia, Ma-a-xê-gia một quan-viên của thành ấy, và Giô-a con trai của Giô-a-cha quan ghi sổ sách, đi tu-bổ đền của GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của người. ⁹Và họ đến cùng thầy tế-lễ thượng-phẩm Hinh-kia và giao tiền đã được đem vào trong đền ĐỨC CHÚA TRỜI, mà các người Lê-vi, các người giữ cổng, đã thu từ tay Ma-na-se và Ép-ra-im, và từ tất cả những kẻ còn sót lại của Y-sơ-ra-ên, và từ tất cả Giu-đa và Bên-gia-min và cư-

dân Giê-ru-sa-lem. ¹⁰Đoạn họ giao nó trong tay các công-nhân có phận sự trông nom đền ĐỨC GIA-VÊ, và những công-nhân đang làm việc trong đền ĐỨC GIA-VÊ để dùng nó vào việc tu-bổ và sửa-sang đền. ¹¹Và các người ấy lại giao nó cho những thợ mộc và cho các thợ xây-cắt để mua đá được đào từ mỏ đá và cây gỗ cho việc ráp nối và để làm những cây dầm cho các căn nhà mà các vua Giu-đa đã để cho đổ nát. ¹²Và các người này làm việc ấy một cách trung-tín với các người quản-đốc giám-sát trên họ: Gia-hát và Ô-ba-đia, 2 người Lê-vi trong các con trai của Mê-ra-ri, Xa-cha-ri và Mê-su-lam trong những con trai của các người Kê-hát, và các người Lê-vi khác, tất cả đều tinh-xảo với các nhạc-khí. ¹³Họ cũng giám thị những kẻ khiêng vác và cai-quản tất cả những công-nhân từ công-việc này đến công-việc nọ; và có mấy người Lê-vi làm thư-ký, các quan-viên, và các người giữ công.

Luật ĐỨC CHÚA TRỜI ĐƯỢC KHÁM-PHÁ TRONG ĐỀN-THỜ (34.14-34.21)

¹⁴Khi họ đang đem tiền đã được đem vào trong đền ĐỨC GIA-VÊ ra, thầy tế-lễ Hinh-kia tìm được quyển sách luật của ĐỨC GIA-VÊ được ban cho bởi Môi-se. ¹⁵Và Hinh-kia đáp-ứng và nói với thư-ký Sa-phan: “Ta đã tìm được quyển sách luật trong đền ĐỨC GIA-VÊ.” Và Hinh-kia giao quyển sách cho Sa-phan. ¹⁶Đoạn Sa-phan đem quyển sách cho nhà vua và báo cáo thêm với nhà vua, rằng: “Các tội-tố của bệ hạ đang làm mọi việc đã được phó trong tay họ. ¹⁷Họ cũng đã trút tiền ra, tiền tìm được trong đền ĐỨC GIA-VÊ, và đã giao nó trong tay các giám-thị và những công-nhân.” ¹⁸Hơn nữa, thư-ký Sa-phan tâu cùng nhà vua, rằng: “Thầy tế-lễ Hinh-kia đã trao cho tôi một quyển sách.” Và Sa-phan đọc từ nó trong sự hiện-diện của nhà vua. ¹⁹Và xảy ra khi nhà vua nghe các lời trong luật-pháp, người xé quần-áo của mình. ²⁰Rồi vua ra lệnh cho Hinh-kia, A-hi-cam con trai của Sa-phan, Áp-đôn con trai của Mi-ca, thư-ký Sa-phan, và A-sa-gia tội-tố của nhà vua, rằng: ²¹“Đi đi, hãy cầu-vấn ĐỨC GIA-VÊ cho ta và cho những kẻ còn sót lại trong Y-sơ-ra-ên và trong Giu-đa, về các lời trong quyển sách đã tìm được, vì lớn thay con thanh-nộ của ĐỨC GIA-VÊ được đổ ra trên chúng ta vì tổ-phụ của chúng ta đã chẳng tuân theo lời của ĐỨC GIA-VÊ, để làm theo mọi điều được viết trong quyển sách này.”

Nữ tiên-tri Hun-đa nói (34.22-34.30)

²²Vì vậy Hinh-kia và các người mà nhà vua đã báo, đi đến nữ tiên-tri Hun-đa, vợ của Sa-lum, con trai của Tin-va, con trai của Tô-cát⁽¹⁾, người giữ kho áo-lễ (hiện nay bà sống trong Giê-ru-sa-lem trong Quận Nhi); và họ nói với bà về việc này. ²³Và bà nói với họ: “ĐỨC GIA-VÊ, ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: ‘Hãy bảo người đã sai các người đến cùng Ta: ²⁴GIA-VÊ phán như vậy: “Này, Ta đang đem điều xấu-xa đến trên chỗ này và trên cư-dân của nó, tất cả các lời rủa-sả được viết trong quyển sách mà chúng đã đọc trong sự hiện-diện của vua Giu-đa. ²⁵Bởi vì chúng đã bỏ rơi Ta và đã xông hương cho các thần khác, chúng đã có thể chọc Ta giận với tất cả các việc làm của tay chúng, bởi vậy con thịnh-nộ của Ta sẽ được đổ ra trên chỗ này, và nó sẽ không được dập tắt.” ²⁶Nhưng cùng vua Giu-đa là người đã sai các người cầu-

vấn GIA-VÊ, các người sẽ nói với nó như vậy: ‘GIA-VÊ CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy về các lời mà người đã nghe, ²⁷“Bởi vì tâm người mềm-mại và người đã hạ mình trước mặt CHÚA TRỜI, khi người nghe các lời của Ngài chống lại chỗ này và chống lại cư-dân của nó, và bởi vì người đã hạ mình trước mặt Ta, đã xé rách quần-áo của người, và đã khóc trước mặt Ta, Ta quả thật đã nghe người,” GIA-VÊ tuyên-bố. ²⁸“Này, Ta sẽ tha người về cùng tổ-phụ của người, và người sẽ được thâu vào mộ của người trong sự bình-an, vì vậy đôi mắt của người sẽ không thấy tất cả điều xấu-xa mà Ta sẽ giáng trên chỗ này và trên cư-dân của nó.”’” Và họ đem lời về cho nhà vua.

²⁹Thế thì nhà vua sai đi, nhóm lại tất cả các trưởng-lão của Giu-đa và Giê-ru-sa-lem. ³⁰Và nhà vua đi lên tới đền ĐỨC GIA-VÊ với tất cả những người đàn-ông Giu-đa, cư-dân Giê-ru-sa-lem, các thầy tế-lễ, những người Lê-vi, và tất cả dân-chúng, từ kẻ lớn nhất đến kẻ nhỏ nhất; và người đọc trong khi họ nghe tất cả những lời của quyển sách giao-ước được tìm thấy trong đền ĐỨC GIA-VÊ.

Sự trị-vì tốt-đẹp của Giô-si-a (34.31-34.33)

³¹Lúc đó nhà vua đứng nơi chỗ của người và lập một giao-ước trước mặt ĐỨC GIA-VÊ để bước đi theo ĐỨC GIA-VÊ, để giữ các điều-răn của Ngài, các chứng-cớ của Ngài, và các quy-chế của Ngài với tất cả tâm của người và tất cả hồn của người, để thi-hành các lời của giao-ước được viết trong sách này. ³²Hơn nữa người khiến tất cả các người hiện-diện trong Giê-ru-sa-lem và Bên-gia-min cùng đứng⁽²⁾. Vì vậy cư-dân Giê-ru-sa-lem làm theo giao-ước của ĐỨC CHÚA TRỜI, ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ họ. ³³Và Giô-si-a dẹp bỏ tất cả các sự ghê-tởm khỏi tất cả các vùng đất thuộc về các con trai Y-sơ-ra-ên, và khiến tất cả các người hiện-diện tại Y-sơ-ra-ên phải phụng-sự GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của họ. Suốt các ngày của người, họ đã chẳng quay khỏi việc theo GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của tổ-phụ của họ.

Tuân giữ lại Lễ Vượt-qua (35.1-35.19)

35¹Đoạn Giô-si-a cử-hành lễ Vượt-qua cho ĐỨC GIA-VÊ trong Giê-ru-sa-lem, và họ giết thịt *những con vật* của lễ Vượt-qua vào ngày thứ mười-bốn của tháng thứ nhất. ²Và người đặt các thầy tế-lễ vào các chức-vụ của họ và khuyến-khích họ trong việc phục-dịch đền ĐỨC GIA-VÊ. ³Người cũng nói với những người Lê-vi, là *những người* dạy tất cả Y-sơ-ra-ên và là những người thánh *đối với ĐỨC GIA-VÊ*: “Hãy đặt cái rương thánh trong đền mà Sa-lô-môn con trai của Đa-vít vua Y-sơ-ra-ên đã xây; nó sẽ không còn là gánh nặng trên vai nữa. Bây giờ, hãy phụng-sự GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của các người và dân Y-sơ-ra-ên của Ngài. ⁴Hãy dọn mình theo các gia-hộ của tổ-phụ của các người theo các ban-thứ của các người, theo văn bản của Đa-vít vua Y-sơ-ra-ên và theo văn bản của con trai người là Sa-lô-môn. ⁵Hơn nữa, hãy đứng trong chỗ thánh theo những khu vực của các gia-hộ của tổ-phụ của anh em của các người, những con trai của dân-chúng, và theo những người Lê-vi, theo ban-thứ trong một gia-hộ của tổ-phụ. ⁶Bây giờ hãy giết thịt *những con vật* lễ Vượt-qua, biệt mình ra thánh, và chuẩn-bị cho anh em các người để làm theo lời ĐỨC GIA-VÊ bởi Môi-se.”

¹trong 2 Vua 22.14: Hát-ha

²hay: cùng ứng-thuận theo giao-ước ấy.

7Và Giô-si-a đóng góp cho những con trai của dân-chúng, cho tất cả những người có mặt, những bảy chiến con và các dê con, tất cả làm các cửa-lễ Vượt-qua, số đếm là 30 ngàn cộng thêm 3 ngàn con bò đực; những con này là từ cửa-cái của nhà vua. 8Các sĩ-quan của người cũng đóng góp một cửa-lễ tự nguyện cho dân-chúng, các thầy tế-lễ, và những người Lê-vi. Hinh-kia, Xa-cha-ri, Giê-i-ên, các quan-viên của đền Đức Chúa TRỜI tặng các thầy tế-lễ 2 ngàn 600 con chiên và 300 con bò đực làm cửa-lễ Vượt-qua. 9Cô-na-nia và các em của người là Sê-ma-gia và Na-tha-na-ên, và Ha-sa-bia cùng Giê-i-ên và Giô-xa-bát, các quan-viên trong những người Lê-vi, cũng đóng góp cho những người Lê-vi 5 ngàn con chiên và 500 con bò đực làm các cửa-lễ Vượt-qua.

10Thế là buổi lễ được chuẩn-bị xong, các thầy tế-lễ đứng vào vị-trị của họ và những người Lê-vi theo các ban-thứ của họ theo lệnh của nhà vua. 11Họ giết thịt các con vật lễ Vượt-qua, và trong khi các thầy tế-lễ rảy máu từ tay của họ, thì những người Lê-vi lột da chúng. 12Rồi họ dọn các cửa-lễ thiêu đi để họ có thể ban chúng cho các bộ phận của những gia-hộ của tổ-phụ của những con trai của dân-chúng để dâng cho Đức GIA-VÊ, như được ghi trong sách của Môi-se. Họ cũng làm như vậy với những con bò đực. 13Thế là họ nường các con vật lễ Vượt-qua trên lửa theo giới-luật, và họ luộc các vật thánh trong các nồi, trong các âm, trong các chảo, và nhanh-chóng mang chúng đi tới tất cả con trai của dân-chúng. 14Và sau đó họ chuẩn-bị cho chính họ và cho các thầy tế-lễ, vì các thầy tế-lễ, các con trai A-rôn, đang dâng-hiến các cửa-lễ thiêu và phần mỡ cho đến tối; vì lẽ đó, các người Lê-vi chuẩn-bị cho chính họ và cho các thầy tế-lễ, các con trai A-rôn. 15Những ca-sĩ, những con trai của A-sáp, cũng ở tại các vị-trị của họ theo mạng-lệnh của Đa-vít, A-sáp, Hê-man, và dâng tiên-kiến Giê-đu-thun của nhà vua; các người giữ công tại mỗi công đã chẳng phải bỏ công việc của họ, bởi vì các người Lê-vi, anh em của họ, đã chuẩn-bị cho họ.

16Thế là tất cả việc phụng-sự Đức GIA-VÊ đều được chuẩn-bị xong trong ngày đó để làm lễ Vượt-qua, và để dâng các cửa-lễ thiêu trên bàn-thờ Đức GIA-VÊ theo mạng-lệnh của vua Giô-si-a. 17Như vậy những con trai Y-sơ-ra-ên có mặt đều dự lễ Vượt-qua vào lúc đó, và Lễ Bánh Không Men trong 7 ngày. 18Và đã chẳng có một lễ Vượt-qua nào được tổ-chức giống như nó trong Y-sơ-ra-ên từ những ngày của tiên-tri Sa-mu-ên; cũng đã chẳng có một vì vua nào của Y-sơ-ra-ên đã tổ-chức một lễ Vượt-qua như Giô-si-a đã tổ-chức với các thầy tế-lễ, những người Lê-vi, tất cả Giu-đa và Y-sơ-ra-ên, là những kẻ có mặt, và cư-dân Giê-ru-sa-lem. 19Trong năm thứ mười-tám trong triều-đại Giô-si-a, lễ Vượt-qua này đã được tổ-chức.

Giô-si-a tử trận (35.20-35.27)

20Sau mọi việc ấy, khi Giô-si-a đã sắp đặt đền-thờ có thứ-tự rồi, Nê-cô vua Ê-díp-tô¹ đi lên để gây chiến tại Cạt-kê-mít trên sông Ô-phơ-rát, và Giô-si-a đi ra để nghinh chiến hấn. 21Nhưng Nê-cô sai các sứ-giả tới người, nói: “Hỡi Vua Giu-đa, chúng ta có điều gì để gây ra cho nhau? Ta không đến chống lại người hôm nay nhưng chống lại nhà mà ta có hiềm-khích, và Đức Chúa TRỜI đã ra lệnh cho ta

phải nhanh lên. Hãy ngừng lại vì ích-lợi của chính người, chớ cản trở Đức Chúa TRỜI là Đấng đang ở với ta, để Ngài không hủy-diệt người.” 22Tuy nhiên, Giô-si-a không muốn quay mặt của người khỏi hấn²; nhưng già dạng cốt để gây chiến với hấn, người cũng chẳng nghe các lời của Nê-cô từ miệng Đức Chúa TRỜI, nhưng đến để gây chiến trên đồng bằng Mê-gi-đô. 23Và các cung thủ bắn trúng vua Giô-si-a, và nhà vua nói với các tôi-tớ mình: “Đem ta đi, vì ta bị thương nặng.” 24Thế là các tôi-tớ của người đem người ra khỏi chiến xa ấy và chỡ người trong cổ xe thứ nhì mà người có, và đem người về Giê-ru-sa-lem nơi người qua đời và được chôn trong các mộ của tổ-phụ của người. Và tất cả Giu-đa và Giê-ru-sa-lem khóc thương vì Giô-si-a. 25Rồi Giê-rê-mi xướng một bài thơ ai-oán vì Giô-si-a. Và tất cả các ca-sĩ nam và nữ hát về Giô-si-a trong các bài ai-ca của họ cho đến ngày này. Và họ làm chúng thành một giới-luật trong Y-sơ-ra-ên; kia, chúng cũng được viết trong sách Ai-ca. 26Bây giờ phần còn lại của công việc của Giô-si-a và các việc làm tận tụy của người được viết trong luật-pháp của Đức GIA-VÊ, 27và các công việc của người, đầu tới cuối, kia, chúng được viết trong Sách các Vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa.

3. Giu-đa bị lưu-dày đến Ba-by-lôn (36.1-36.23)

Giô-a-cha, Giê-hô-gia-kim, rồi Giê-hô-gia-kin cai-trị (36.1-36.9)

36¹Đoạn dân-chúng trong xứ bắt Giô-a-cha con trai của Giô-si-a, và lập người làm vua trong chỗ của cha người trong Giê-ru-sa-lem. 2Giô-a-cha được 23 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 3 tháng trong Giê-ru-sa-lem. 3Đoạn vua Ê-díp-tô³ truất-phế người tại Giê-ru-sa-lem, và bắt xứ ấy nộp tiền phạt 100 ta-lăng bạc và 1 ta-lăng vàng. 4Và vua Ê-díp-tô lập Ê-li-a-kim anh của người làm vua trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem, và đổi tên người thành Giê-hô-gia-kim. Nhưng Nê-cô bắt Giô-a-cha em của người và đem người đến Ê-díp-tô.

5Giê-hô-gia-kim được 25 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 11 năm trong Giê-ru-sa-lem; và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người. 6Nê-bu-cát-nét-sa vua Ba-by-lôn đi lên chống người, và trói người với dây xích bằng đồng để đem người đến Ba-by-lôn. 7Nê-bu-cát-nét-sa cũng đem các đồ của đền Đức GIA-VÊ đến Ba-by-lôn và để chúng trong đền-thờ của hấn tại Ba-by-lôn. 8Bây giờ phần còn lại của công việc của Giê-hô-gia-kim và các điều ghê-tởm mà người đã làm, và bằng chứng chống lại người, kia, chúng đều được viết trong Sách các Vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa. Và Giê-hô-gia-kin con trai của người trở thành vua trong chỗ của người.

9Giê-hô-gia-kin được 8 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 3 tháng 10 ngày trong Giê-ru-sa-lem, và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ.

Sự bị giam-cầm tại Ba-by-lôn bắt đầu (36.10)

10Và vào đầu năm vua Nê-bu-cát-nét-sa sai đem người đến Ba-by-lôn với các đồ có giá-trị của đền Đức GIA-VÊ, và hấn lập người bà con của người là Sê-đê-kia làm vua

¹Ai Cập

²Nghĩa là: Giô-si-a không muốn thoái quân

³Ai Cập

trên Giu-đa và Giê-ru-sa-lem.

Sê-đê-kia cai-trị Giu-đa (36.11-36.14)

11Sê-đê-kia được 21 tuổi khi người trở thành vua, và người trị-vì 11 năm trong Giê-ru-sa-lem. ¹²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người; người không tự hạ mình trước mặt tiên-trì Giê-rê-mi, là kẻ nói cho Đức GIA-VÊ. ¹³Và người cũng nổi-loạn chống lại vua Nê-bu-cát-nét-sa là kẻ đã bắt người về trung-thành bởi Đức Chúa TRỜI. Nhưng người làm cố của mình cứng và làm tâm của mình cứng chống việc quay lại cùng GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ¹⁴Hơn nữa, tất cả các quan-viên trong các thầy tế-lễ và dân-chúng đều rất bất trung, đi theo mọi sự ghê-tởm của các quốc-gia; họ làm ô-uế đền Đức GIA-VÊ mà Ngài đã làm nên thánh trong Giê-ru-sa-lem.

Giê-ru-sa-lem thất-thủ (36.15-36.21)

15Và Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ, gửi lời đến họ lần này tới lần khác bởi các sứ-giã của Ngài, bởi vì Ngài có lòng thương-xót dân Ngài và chỗ ngự của Ngài; ¹⁶nhưng họ nhạo-báng các sứ-giã của Đức Chúa TRỜI, khinh-bị các lời Ngài, và chế-giễu các đấng tiên-trì của Ngài, cho đến khi cơn thanh-nộ của Đức GIA-VÊ chỗi dậy chống lại dân Ngài, cho đến khi không phương cứu-chữa. ¹⁷Bởi vậy Ngài đem vua của dân Canh-đê lên chống họ, là kẻ tàn-sát các người nam của họ bằng gươm trong đền có nơi thánh của họ, và chẳng có một sự thương-xót nào trên trai trẻ hay gái đồng-trinh, ông già hay kẻ yếu đuối; Ngài phó tất cả trong tay của hắn. ¹⁸Và tất cả các đồ của đền Đức Chúa TRỜI, lớn và nhỏ, các bửu-vật của đền Đức GIA-VÊ, và các bửu-vật của nhà vua và của các sĩ-quan của nhà vua, hắn đều đem hết đến Ba-by-lôn. ¹⁹Đoạn chúng đốt đền Đức Chúa TRỜI, đập vách thành Giê-ru-sa-lem xuống, và phóng hỏa tất cả thành trì kiên-cố, và phá-hủy tất cả các đồ có giá-trị. ²⁰Tất cả những kẻ đã thoát khỏi gươm, hắn bắt đi đến Ba-by-lôn; và họ là tội-tớ cho hắn và cho những con trai của hắn cho đến triều đại của vương-quốc Phe-rơ-sơ⁽¹⁾, ²¹để ứng-nghiệm lời Đức GIA-VÊ bởi miệng của Giê-rê-mi, cho đến khi xứ ấy đã hưởng các năm ngưng-nghỉ của nó xong. Trong tất cả các ngày tan-hoang của nó, nó giữ năm ngưng-nghỉ cho đến khi 70 năm được trọn.

Si-ru cho phép trở về (36.22-36.23)

22Bấy giờ trong năm đầu tiên của Si-ru vua Phe-rơ-sơ—để ứng-nghiệm lời Đức GIA-VÊ bởi miệng Giê-rê-mi—Đức GIA-VÊ khuấy-động linh của Si-ru vua của Phe-rơ-sơ, ngõ hầu người gửi một tuyên-ngôn khắp vương-quốc của người, và cũng ra chiếu-chỉ⁽²⁾, nói: ²³“Si-ru vua Phe-rơ-sơ phán như vậy: ‘Đức GIA-VÊ, vị Thần trời, đã ban cho ta tất cả các vương-quốc của trái đất, và Ngài đã chỉ-định ta xây một cái đền cho Ngài trong Giê-ru-sa-lem, ở trong xứ Giu-đa. Có bất cứ ai ở giữa các người trong tất cả dân của Ngài, nguyện GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của kẻ ấy ở cùng hắn, và hắn hãy đi lên!’”

¹ngày nay chúng ta gọi là nước Ba-tư

²hay: cũng đề nó trong bài viết